

لەتۆپخانەوہ

بۇ

عارەر

عارف قوربانى

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

لەتۆپخانەوہ بو عەرعر

فەرہج ؛ ئەو ئەنفالکراوہی دواى گوللەبارانکردنى
لەگۆرہ بەکۆمەلەکانەوہ گەيشتە واشنتۆن

عارف قوربانى

کوردستان – کەرکوک

2004

ناوی کتیب: له تۇپخانە وە بۇ ەەرەر

ناوی نووسەر: عارف قوربانى

چاپى يەكەم

پىتچىن: ئىلدىرىس حاجى سەيد

نەخشە ساز: شۇرش نەحمەد

چاپخانە: چاپخانە و ئۇفسىتى تىشك

تىراژ: (1000)

ژمارەى سپاردن ژمارە () ى سالى ۲۰۰۴ ى وەزارەتى رۇشنىبرى پىدراوہ

لە چاپکراوہکانى دەزگای ەەوال

پیشکشہ :

بہ (عبداللہ خہرابہیی)

کہ ھاو لاتیہ کی گوندی خہرابہی دہشتی گۆیہ بوو لہ نہنفالی چواردا
کاتیک ھزاران ژن و منالی ناوچہکەیان دہستگیر کرد.. (عبداللہ) لہناو
خہشارگہکەدا خوئی خہشاردابوو نەکەوتبوو دہستی سوپا، لہ
خہشارگہکەوہ چاوی لیبوو کہ دوو سہرباز لہناو قامیشہ لانیکی کچیکی
کورد راودەنیڤن و دەیانەوئی پەلاماری بدن، سہربازەکان بەزۆر جلەکانی
لەبەردا دەدرپنن.. ئەم دیمەنە و لہ عەبدوللہ خہرابہیی دہکات چاو
لەمەرگی خوئی بپۆشی و لہ خہشارگەکە دیته دەرەوہ و ھەردوو سہربازەکە
دەکووژی.. لەدەنگی تەقەکان ھیزەکانی تری ناوچەکە بەئاگا دیڤن و
پەلاماری ئەو شوپنە دەدەنەوہ، شەرپ لہنیوان سوپای ئەنفالکەرو
عەبدوللہ دا دروست دەبیت کہ ھیزی پشتگیری بوو.. شەرپ دہکات و چەند
سہربازیکی تریش دہکوژی، دواي ئەوہی فیشەکی پینامینیٹ دہستگیری
دەکەن و (بارق عەبدوللہ) سواری کۆپتەرەکە خوئی دہکات و لەبەرزیایی
ئاسمانەوہ بەریدەداتە خوارەوہو شەھید دەبیت.

پیشہ کی

زور زور بوون ژمارہی ئەوانەى بەر شالای بەدناوی ئەنفال کەوتن..
زورن ژمارەى ئەوانەى پڕیشکی ئاگرى ئەنفالیاں بەرکەوت و زوریشن
ئەوانەى ئاگیاں لە کارەساتى ئەنفال ھەيە.. بەشیکی زوریشن
شایەتخاڵمان ھەيە کە وردەکاری دەربارەى چۆنیەتى کوکردنەوہى
کوند نشینەکان و گرتن و گواستنەوہیان لەناوچەکانى خۆیانەوہ بو
سەربازگەکان و دواچار بو کەمپەکانى دەست بەسەراکرتن بو
دەگیرنەوہ.. تا ئەوانەى خوشک و براو ئازیزانیاں بەبەر چاویانەوہ
دەست و چاویان بەسترایەوہ و خزانە ناوسەپارەى(موقەپەتەوہ) و
بەرەو شویلى نادیاربران.. تا ئێرە شایەتگەلیکی زورمان ھەيە گەرچی
قسەو باسیکی کەمیان نووسراونەتەوہ و بوونە بە بەشیکی لە میژوووی
ئەنفال، بەلام ژمارەى ئەوانە زور کەمن کە شایەتخالی گوللەباران و
چۆنیەتى زیندە بەچاککردن و لە گۆری بەکۆمەلدا کوشتنى ئازیزانمان
ییت.. زور کەم و دەگمەن، ژمارەیان لە پەنجەکانى دەست تیپەر
ناکاتو تەنھا(۵)شایەتخالی زیندوویمان ھەن کە خۆیان ئەنفالکراون تا دیار

*كاك فەرەج من زۆر دەمىگە بە ئاۋاتى ئەۋەتەم بوم كە چىرۆكى زىيانى
تۆ و ھاورىگانە ئەو چۈر كەسەى تر كە ۋەك تۆ لە گوللەبارانگەردنى ئەنقال
رەزگاربان بوو بىنۋوسمەۋە، ۋا رىگەۋت كە تۆ شەرەفى كەسى بەكەمت
بەرگەۋت..

-باشە، بەخىر بىي بەلام ۋەك وتەم بەمەرچى رەچاۋى ئەو
تايپەتمەندىيە ۋەزىيەت مەن بىكەى.

*بە چاۋان رازىم..! بەكەم پىرسارىش لىرەۋە دەست پىدەكەم كە ناۋى
سىيانى و سال و شوئىنى لە دايك بونت بلىنى..!!

-ناۋم فەرەج مەمەد عەزىزە لەدايك بوۋى سالى ۱۹۵۰ گوندى
تۆپخانەى سەربە ناحىيەى قادىرگەرەم.

*ھەر بە ئەسل خەلگى تۆپخانەبوون يان لە شوئىنى ترەۋە چوۋنەتە
ئەۋى..؟

-ۋەلاھى نازانەم بەلام گۆرى باۋك و باپىرم لەۋىيە ئىتر نازانەم پىشتر
لەكۆى بوۋنە..

*تۆپخانە دىيەكى چەند مالى بوو..؟

-۱۰ يۇ ۱۲ مال.

*قوتابخانەى تياۋو يان حوجرەى ئاينى ..؟

-نەخىر..

*تۆ خوتىندەۋارىت ھەيە..؟

-نەمخوتىندەۋە و خوتىندەۋارىم نەبوۋە بەلام ئىستا خەرىكەم فىرى

ئىنگىلىزى دەمەم..!

*كاك فەرەج من دەمەۋى ھەندى بىرەۋەرىت بىگىرمەۋە بۇ سەردەمى

مائالى و لەۋى ۋە دىيەۋە بۇ سەردەمى ئەنقال.. ھەز دەكەم لەخوت پىرسەم

لەكۆى ۋە دەست پىيەكەين..!!

-من نازانم لهكوى وه دهست پېښكه، تۆ چى نهپرسى من بيزانم
وهلامت نهدهمهوه و نهشيزانم خو نامكوژى..

*مه بهستم نهوه به بیره وه ریت له كهیه وه دهست پیده كات یاخود ههست
ده كهیت چى شتیت له بیرماوه كه ههست بگه ی شتی تری پېش نهو
ته مه نهت له بیرنه..!!

-هه روا دیته بیرم منال بووم مالمان له تۆپخانه بارى كرد بو
(حه سه ن پرچن)..

*نازانى ساله كى كه ی بوو یان گهر باسیان كرده ی نهوكات تۆ چهند
سالن بووى..!!

-وابزانم سالى ۱۹۵۶ بوه..

*نازانى بۆچى بارتان كرده وه له كاتيكدا نه لى گۆرى باوكم و باپیرم له
تۆپخانه بوون..؟

-من نهوكاتم به وشپوهیه له بیرنه بزانم بۆچى بارمان كرده..
به لام وابزانم به هو ی نه وه وه بووه كه به شىكى زۆرى خزمه كانمان
له (حه سه ن پرچن) بووه.. هه رچه نده من هه ر منال بووم ته مه نهم نو
سالن بوو له ویش بارمان كرد بو (قشلاخ كۆن) چونكه هه ندى ناغای
لیبوو له سه ر زهوى و زار ناكۆك بوین ئیمه له ناوایى بارمان كرد..

*له ماله وه چهند سه ر خیزان بوون..؟

-خیزانیكى زۆر بوین، باوكم سى ژنى هیناوه، ئیمه (۶) خوشك و (۲)
برا بوین به لام دواى باوكم نه مری خواى كرد دایكم شووى كرده ته وه
به مامیكم (۴) براى تریشم هه بوو كه دایك برام بوون..

*گه رچى نهوكات خه لك به گشتى هه ژار بووه.. دیته بیرت كه ئیه
گوزه راتان چۆن بوو..؟

به‌وخوايه برا نازانم به‌لام نه‌زانم مه‌عیشه‌تمان له‌سهر مه‌پرڊاري و
گشتوگال کردن بوو زه‌وی و زارمان هه‌بوو گهنم و جو‌مان ئی نه‌کرد و
مه‌پرڊاریش بووین..

*سالی ۱۹۶۳ که لای کورد به سالی (به‌عسیه‌که) ناسراوه ئه‌وگات تو
ته‌مه‌نت ۱۳ سالان بووه، بیکومان بیره‌وه‌ری ئه‌وگاته‌ت باشت له‌یاده..!!
ئا،ئا، ئه‌وگاته هه‌راش بووم..

*هه‌ست ئه‌که‌ی جی رووی دا له‌ دینه‌که‌ی ئیوه و ناوجه‌تان..!!
ئه‌وگاته تازه تاك و ته‌را پېشمه‌رگه په‌یابوو بوو به‌لام نیمه چونکه
نزیك بوین له‌ له‌یلانه‌وه که‌مه‌تر نه‌هاتنه لای نیمه.. هه‌روه‌ها(حه‌ره‌س
قه‌ومی) یش هه‌بوو نه‌وانیش نه‌هاتن به‌لام چونکه نزیك بوین له
له‌یلانه‌وه نه‌مانه زو‌رتر نه‌هاتن..ئه‌وگاته‌ی تالانیه‌که ده‌ستی پیکرد
نازانم ه‌وی جی بوو وابزانم نه‌یانوت(حکومه‌ت گ‌وپاوه) عه‌ره‌ب پی
به‌تی هاتن وه‌ك ره‌وه گولله له‌گه‌ل حه‌ره‌س قه‌ومی و جه‌یش دا دایانه
سه‌رناوجه‌که‌دا، به‌لام ئه‌وگاته وه‌ك نهم دوا‌ییه نه‌بوو هه‌ر له‌ ئاوا‌یی
ده‌رجو‌یتا‌یه‌ته نه‌و هه‌رده و هه‌له‌تانه خو‌ت له‌ به‌لا نه‌پاراست.. نیمه
چو‌ینه نه‌و(جه‌وه‌له) تا دایانه سه‌ر دپیه‌که‌دا و رو‌یشتن و کات‌ی
گه‌پا‌ینه‌وه ئاوا‌یی سه‌یرمان کرد هه‌رچی هه‌یه تالانیان کردوه
ئاگریان ناوه‌ته خانوو و ماله‌کانیشه‌وه..مه‌ر و مالا‌تیان گشت به‌ تالان
برده‌بوو یه‌ك دوو (گه‌ر) له‌ ئاوا‌یی بوو کوشت‌بویان.. من نه‌و
کاته(به‌چکه ناسک‌یکم هه‌بوو) که هاتینه‌وه نه‌ما‌بوو برده‌بویان به‌قه‌ده‌ر
مال و هه‌موو که‌ل و په‌له‌کانمان بو‌ نه‌و به‌چکه ئاسکه پی‌م
ناخو‌ش‌بوو.. ئیتر نه‌و ساله سالیکی ناخو‌ش‌بوو مالی هه‌موو کورد
فه‌ره‌ود کرا و خانوی هه‌موو مالیکیان سوتان.. به‌چه‌ند مانگ دوا‌ی
نه‌وه نه‌وسا هه‌رکه‌س خانووی دروست کرده‌وه..به‌لام به‌ ره‌زاله‌ت
خه‌لك فه‌قیر بوو.

***جگه له ئەنفال ئەوه دواچار بوو مائتان بسوتی..!!**
..نەوێ لێ سالی ١٩٦٥ چاریکی تر جەیش دایە سەر دێیه‌که‌دا
سووتانیان..

***هه‌موو ناوچه‌که‌یان سوتان یان هه‌ر گونده‌که‌ی ئێوه..؟**
-وابزانم هه‌ر دێیه‌که‌ی ئێمه‌بوو پێشتر پێشمه‌رگه‌ هاتبوونه‌ نه‌وێ
له‌به‌ر ئەوه‌بوو..

***که‌ی خێزانت پێکه‌وه‌ ناوه‌ و له‌ ئەنفال دا چەند مائت هه‌بوو..!!**
-سالی ١٩٦٧ ژنم هه‌یناوه‌.. سێ چوار سال مائتان نه‌بوو، یه‌که‌م مائتم
له‌ سالی ١٩٧١ بوو کچم بوو ناوی (نه‌خشین) ه‌ دوا مائیشم سالی ١٩٨٧
بوو کورێ و ناوی(کاروان) ه‌ (٩) مائتم هه‌بوو له‌کاتی ئەنفال دا.
***سیسته‌می ئهم وڵاته‌ وابوو له‌ ١٨ سالی‌دا ده‌بوو نێرینه‌ بجێته‌ ریزی**
سه‌ربازی.. که‌ی بووی به‌سه‌رباز..؟

-من سه‌ربازیم نه‌کردوه‌..

***به‌هۆی چیه‌وه‌..؟**

-هه‌ر فیرار بووم..

***تا که‌ی**

-که‌ موالیدم هاته‌وه‌ بۆ سه‌ربازی نه‌چومه‌ پێشه‌وه‌ فیرار بووم تا
سالی (١٩٧٥) ئەو‌کاته‌ به‌ (عائدون) خه‌ڵکیان ته‌سریح ده‌کرد منیش
به‌و شیوه‌یه‌ رزگارم بوو له‌ سه‌ربازی..

***دوا‌ی شکستی شۆرش‌ی ئه‌یلول .. رژیم ده‌ستی کرد به‌ راگوزانی**
گوندیکی زۆری کوردستان چ له‌ ناوچه‌ سنوریه‌کان و چ له‌ ناوچه‌ نزیك به‌
عه‌ره‌ب نشینه‌کان و له‌ ئۆردوگا‌دا خه‌ڵکه‌که‌ی نیشه‌جی کرد .. ئهم
پروژه‌یه‌ تا شه‌ری عێراق -ئێران به‌و شیوه‌یه‌بوو گونده‌که‌ی ئێوه‌ی
به‌رنه‌که‌وت..!!

نەخىر تا سالى ۱۹۸۷ گۈندەكەمان مايەوہ..

*ھىچ جارىكى تر بەلامارى سويى عىراق نەكراوہتە سەرتان..!!

ھەر ئەو دووجارەى(۶۲و۶۵)سوتاو تالان كراين. ئىتر تا سالى ۱۹۸۰ لە مەترسى بەدوور بووين بەلام لە ۸۰ بۆ ۸۷ چەند جارىك تەيارە لە دىيەكەى داوہ يان تۆپ باران كراوين ماوہيەكيش بەرلەوہى دىيەكە بروخىن ھەموو ھاتوچۆكردنك قەدەغە بوو لەدىوہ بۆشار و لە شارىشەوہ بۆ دىيەكان بەشەو و بەرۆژ چاودىرى رىگاو بانەكان ئەكرا كۆپتەر ھەرچى بەدى بكردايە رەمى لىدەكرد ئەو ماوہيەش وەزەمان زۆر خراب بوو..

*بەشەوہى رەسمى تەبلىغ كرايوون كە ھاتو چۆكردن قەدەغەيە..

خارەوہلأ..

*كى تەبلىغى كردن..!!

حكومت..

*چۆن پىي راگەياندن بە نووسراو يان ھەر بە راگەياندى زارەكى..?

چۆن يەعنى..!

*يەعنى كەسك ھات نووسراوئىكى پىي و بلى ئەم نووسراوہ حكومت

ناردويەتى كە ئاگادارتان بگەمەوہ ھاتوچۆكردن قەدەغەيە.. يان

بەجۆرىكى تر تەبلىغ كران..!!

نا، كەس نەھات پىمان بلى..!

*ئەى چۆن زانىتان كە ئىتر ھاتوچۆكردن قەدەغەيە.. كە كەس تەبلىغى

نەكردبوون..!!

ئى كاكە تەبلىغ چيە، ئەو بەئاشكرا جاش و عەسكەرى ئەھاتنە

سەر رىگاوبانەكان رىگاى ھاتوچۆيان نادا ، كۆپتەر لەئاسمانەوہ سەيارە

و تەرەكتەر و بەخوا شوانيشى بدىايا رەمى لى ئەكرد ئىتر تەبلىغ

چيە لەوہ زياتر..

*ئەم ھالەتە ماۋەي چەننى بەر لە روخانى گۈندەكەتەن بەردەوام بوو..؟

لە سى سال پېش ئەنئەلەۋە ئىمە ئاۋا زىيەن تا بەو دەردە چۈيەن

*ماۋەي ئەو سى سالە چۈن پېداۋىستىيەگەننى خۇتەن دابىن دەكرد

بەتايىيەتنى ئەۋانەي گە زەرورى بوون و ھەر دەبوو لەشاربەدەستى بېن..!!

-بەدزىيەۋە و بەقاچاغ زۆرجارىش بەرتىلمان ئەدایە ئەو جاشانەي

گە مەفرەزە بوون و لەسەر رېگاۋ بانەكانمان يان رەبایەيان ھەبوو

ئەوان ئەيانھەيئەنە و بە پارەي زياتر پېمانيان ئەفرۆشتەۋە و خۇشمان

بەبى عارى خۇمان ھەر ھاتوچۇمان ئەكرد..

*ئەگەر گەسكىيان لە ھالەتەيگى ۋادا بگرتايە چيان لىدەكرد..!!

ئەيانگرت..

*گەس ھەبوو لەگۈندەكەي ئىۋە بەو شىۋەيە گىرابى..!!

بەئى، مەن خۇم گىرام

*گەي..!!

لە سالى ۱۹۸۵ لە قشلاخ كۈنەۋە چوم بۇ گەركوك

تەرەكتەرىكەم پېبوو(ئالقم) بۇ ھەيوان كېپوۋلە گەپانەۋە لە

رېگە گرتەيەن..

*ئەۋانەي گرتەيەن چى بوون..!!

مەفرەزەي تايىبەت ھەبوو بۇ ئەو كارانە پېك ھاتبوو لە(عەسكەر،

جاش ، ئەمەن و ئىستىخبارات)..

*سجىيان كەردى..

ھەر ئەو سەعاتەي گىرام بىردەيەنە(ئەمەنى گەرامەي گەركوك)دوو

مانگ لەۋى ھىشتەيەنەۋە تەغزىبەيەن دا دۋاي داميانە مەھكەمەي

تايىبەت،(۵) سال ھوكمى زىندانىيان بەسەردا سەپاندەم و

تراكتۇرەكەشم(حېز)كرا..(۱۵)مانگ لە ئەبو غرىب بووم دواتر

گواستميانهوه بۆ موسى (۱۶) مانگىش لەوى بووم.. لىيوردنىك دەرچوو
 بەر ئەو لىيوردنە كەوتم و گەرپامەوه بۆ(قشلاخ)
 *كانى گىراى.. هىچ كەلو پەلىكى قاچاخ يان چەك و تەقەمەنى،
 بلاوكراوهى دژ بە بەعس، لە تراكتورە كەتدا نەبوو..؟!
 -نەخىر..

*تەنھا لەسەر ئەوه گىرايت(ئالفت) پىيوو..?
 -لەسەر ئەوه گرتميان كە لە ديوە بۆ شار و لە شارەوه بۆ لادى
 ئەچم.. ئەوه لاى ئەوان قەدەغە كرابوو..

*تۆ خۆت ھۆكارە كەى بۆچى دەگەرئىتەوه..?
 -ئەوان ھەر كەس لە شارەوه ھاتوچۆى دەشتى بکردايە ئەيان ووت
 ئەوه يارمەتى پىشمەرگە ئەدات بەوشيوەيه مامە ئەيان لەگە ئمان
 دەكرد وە ئەوھش لە دەشتەوه بۆ شار بچوايه ئەيانوت بۆ(تەنزىمات)
 ئەچى.. ئەيانويست كورد لەناوبەرن ئىتر بەھەر جۆرىك بوايه
 *دواى ئەو ماوه زۆرەى زىندانى بووى كە گەرپايتەوه گوندەكەت و ناوچە
 ئازادەكانى ژێر دەسەلاتى(پىشمەرگە) چۆن ئەو دوو جياوازيەت بەراورد
 ئەكرد..؟

-كە بەربووم و چومەوه وەزە خراپتر بوو كۆمەلەى دىھاتى ناوچەكە
 روخىنرايوون و سوتىنرايوون.. چەندىن جار ھەلىكوپتەر خەلكى لە
 دىھاتەكان كوشتبوو سەيارەى سوتاندبوو.. خەلك زۆر لە رەزەلەتدا بوو
 دنيا ھەمووى مەترسى بوو.. ماوەيەكى زۆر كەمى پىچوو تەيارە داى لە
 دىيەكەمان خىزانەكەم برىندار بوو بە پارچەى بۆردومانى تەيارەكان
 و دواى گوندەكەمانيان روخان خەلك پەرتەوازە بوو.. سەرمان ئى
 شىوايوو ئەوھى خزمى كەسىكى بوو لەشاريان لەناو حكومەت جواى
 بۆ ئەنارد ئەى ووت بىن بۆ(موجەمەع) ھەبوو ئەروى بەرەو شارەكان

ئەچۈۋە(مۇجەمەعات) بەلەم ئىمە نەچۈين بۇ شار.. ئاۋايى بويىنە دوو
بەشەۋە بەشىكىيان باريان كىرد بۇ شار و بەشەكەى تىرى كە مالى ئىمە
و سى مالى تىرىش بووين بارمان كىرد بۇ (تۇپخانە) ئەو گۈندەى لىي
لە دايك بووم و گۆپى باو و باپىرمى لىبوو.. كە چۈين مانگى چۈارى
۱۹۸۷ بوو بەھاربوو ھەر زوو مالىمان دروست كىرد..

***دۋاى ئەۋەى گۈندەكەتان روخاۋ ھەستان بەۋەش دەكىرد رۆژ لەدۋاى
رۆژ رۆژم پەلامارى توند تر دەكاته سەر گۈندەكان بۆچى لە نيوان (ئۆردۈگا
و تۇپخانە) دا تۇپخانەت ھەلبۇرادە..؟**

ئەۋان بە ئىمەيان نەۋت خۇتان ئازادن كۆى ھەلدەبۇرئىر.. كە ھاتن
بۇ روخاندنى گۈندەكەمان ئىمە لەترسا پىشتىر چۆلمان كىردبوو كە
گەراپنەۋە سەر مالى روخاۋەكان خۇمان ئەو بىپارەمان دا ھەبوو
ئۆردۈگاى پى باشىر بوو ھەبوو پى خراپ بوو..

***تۇ خۇت چۆن بىپارى ئەۋەتدا نەچى بۇ ئۆردۈگا..؟**

من لەبەر ئەۋەى تازە لە(سچن) بەرببوم ئەۋەندەم رەزالەت
بىنىبوو ئەۋەندە ئازار و ئەشكەنچەيان دابوون ئەگەر كۈنىكم لە
ئاسمان شك بىردايە بۆى ئەچوم ناھاتەۋە بۇژىر دەستى حكومەت..
ئى مەردارىش بوين ئەۋەم بە باشىر زانى..

***پىت و ابوو(تۇپخانە) ئەو شۆپنەپە لەو مەترسىە رىزگارت كات..؟**

تۇپخانە لە قىسلاخ كۆنەۋە كە ئىمەى لىبوين (۱۰) سەعاتە رى
بەپى دوور بوو، ئومىيدمان و ابوو كە حكومەت ھەرنانگاتە ئەۋى و
ئەمانگوت رەنگە حكومەت ھەر نەزانى تۇپخانە لەكۆى ۋەپە..

***كەلە تۇپخانە نىشتەجى بوون، مەترسى لەسەرقان گەمبەۋە..؟!**

ئا، كەچۈينە تۇپخانە ۋەك و تم دوور بوو لە قولايى گەرمياندا بوو
ماۋەپەكى زۇر ئاگامان لە ھىچ دەنگوباسى نەما.. لەمەترسى سوپاى

رژیم دوور که وتینه وه، به لām دواى ماوهیهک وتى وتى ئەوه په یابوو که حکومت هەر رۆژى په لامارى گوندی ئەدات و هه وال ئەهات که فلانه دێیان سوتان و ته یاره له فلانه گوند له سه یاره و ته ره کته رى داوه یاخود شوانى کوشتوه.. بۆیه هەر ترس و دلپراوکى بهردهوام بوو..

*** کى ئەو هه والانهى بۆ ئەهیتان..؟**

کام هه وال...!!!؟

*** ئەوهى که ده لى هه وال ئەهات که فلانه دێیان سوتان و کوپته ر خه لکى کوشت؟**

-هاتوچۆى شار قه دهغه بوو به لām له نیوان دێهاته کاندایا هاتوچۆ هەر هه بوو، پێشمه رگهش بهردهوام له ناوچه که بوون و جهوله یان ده کرد.. (تۆپخانه) دوور بوو له شاره وه وهک قشلاخ کۆن نه بوو له بندهست له یلان بوو پێشمه رگه کهم دههاتن.. به لām لیره به پیچه وانه وه بوو، جهیش نهینه و پرا بیته ناوچه که..

*** کهواته زیاتر به هۆى جهوله ی پێشمه رگه وه ئاگانان لهو روداوانه بوو که رويان ئەدا..؟**

-به لى.. به شیکیشى به هۆى هاتوچۆى خه لک له دێیهکانى تره وه بوو..

*** هیچ کات له پێشمه رگه کانتان ناپرسى بۆچى حکومت دێهکان ده روخینی..؟ یاخود لیانتان ناپرسى ئەگه ر سوپا بیست و په لامارمان بدات ئیوه چى ده کهن.. ده مانپارین..!!!**

-پێشمه رگهیش ههروهک ئیمه نهیرانى.. کاتیک ئەمانبیسست که سوپا گوندیکى سوتاندوه..

*** من مه بهستم ئەوه بوو ئیوه ئەتاپرسی..!!**

نەمانئەپرسى، بەلام خۇمان ئەمانزانى كە ئەگەر سوپا بىتە
سەرمان ئەو پېشمەرگە لىي ئەدات و تىكى ئەشكىنى..

*خۇيان ھىچ كات ئەو قسەيەيان بۇ كىردبوون، كە ئەگەر سوپا ھات ئەو
تىكى ئەشكىنى؟

-بەلى كىردبويان و بەچاوى خۇشمان چەندىن جار بىنىمان كە سوپا
پەلامارى گوندىكى ئەدا چۇن پېشمەرگە بەرگىيان لە خەلگى گوندەكە
ئەكرد و خۇيان ئەدا بەكوشت لە پىناو پاراستنى خەلگى گوندەكەدا..

*ووت ئاگامان لەو ھەبوو كە رۇژ لەدواى رۇژ رۇژم زياتر پەلامارى چىتر
ئەكرد و گوندى زۇرتى دەسوتان.. بىرتان لەو نەكردەو بەدواى رىگا
چارەدا بگەپىن و خۇتان لەدەستى سوپا بپارىزن..!!

-ئى كە بارمان كىرد بۇ تۇپخانى بۇ ئەو ھەبوو خۇمان لەدەستى سوپا و
جاش بپارىزن..!

*مەبەستم دواى چوشانە بۇ(تۇپخانى) كە ئىو لەوى بوون ئاگان لە
سووتانى گوندەكانى تر ھەبوو..؟

-ئەوكات بپرومان وانەبوو حكومت بگاتە (تۇپخانى) وامان ئەزانى
ھەر گوندەكانى نىكە و شار و جادەكان ئەروخىنى.. ھەربۇيە زۇرىك
لە خەلگى ئەو گوندانەش كە ئەروخىنران خەلگەكەى زۇر بەكەمى
رىگای شار و ئۆردۇگای ئەگرتە بەر ھەمووى ھەر بۇ گوندە دوورە
دەستەكان ئەرۇيى.. وامان ئەزانى حكومت ناگاتە ئەوى..!

*ئەى ئەوكاتەى كە پېشمەرگەى ناوچەكەتان ھەمووى بانگ كران بۇ
سەركردايەتى روون بوو كە رۇمى بەس ئەيوى پەلامارى ناوچەكانى
سەركردايەتى شۆرشەكە بدات.. ئەوكاتەش ھەستان بەمەترسى گەورە
نەكرد..!!

نەۋكاتە، نەۋەلا.. لەبەر نەۋەى چەند سالتىكى زۆر بوو شەرى نىۋان كورد و عىراق ھەر بەردەوام بوو زوو زوو سوپا پەلامارى ھىزى پىشمەرگەى ئەدا.. ئەۋكاتەش كە پىشمەرگەى ناۋچەكەمان چوون بۇ سەرگردايەتى ۋەك زۆربەى جارەكانى تر ئىمە ھەر وامان ئەزانى شەركان ۋەك جاران وايە حكومەت پەلامارىك ئەدات و پىشمەرگە تىكى ئەشكىنى و شەركۆتايى دىت..! بەلام چوزانىن ئەمجارە پىچەوانەى جارەكانى ترە و ئەمجارە سوپا پىشمەرگە تىك ئەشكىنى و پەلامارى خەلك ئەدات..

***پىشتەر قەناعەتتان وابوو كە پەلامارى خەلك نادات، تەنھا پەلامارەكانى لە دۆى پىشمەرگەىە..!!**

ئەى زوتر زۆرجار شەربو، مەگەر خەلك لەكاتى شەركاندا پىۋە بوبىت يان گىرابى دوى بەردراۋە.. كە كۆپتەر و تەيارەش چەند سالتىك بوو ھاتوچۆكرىد و ئاگرى سەيارەى بدىايە تەقەى دەكرىد ھەر وامان ئەزانى وا ئەزانى پىشمەرگەىە بۆيە لىتى ئەدات.. بەلام ئەمجارە وانەبوو ھىچ جىاۋازى نەكرىد لە نىۋان پىشمەرگە و منالى ناو بىشكەدا..

***كەى زانىتان كە مەترسەكان زۆر لەۋە گەورەترىن كە ئىۋە تەسەۋرتان دەگرد..!!**

ئەۋكاتەى پىشمەرگەى ناۋچەكە بانگ كران بۇ سەرەۋە نىتر ھەۋالى ئەۋە بلاۋ بۆۋە كە حكومەت جەيشىكى زۆرى كۆكرىدۆتەۋە و پەلامارى ئەۋ ناۋچانە ئەدات كە سەرگردايەتى(ى.ن.ك)ى لىيە.. دەنگ و باسى شەركى بلاۋ بۆۋە بەھۋى (ئىزگەى شۆرشەۋە) ئەمانزانى كەچى روۋئەدات چونكە رۆزانە ھەۋالەكانى ئەخويندەۋە، ئىمەش تەنھا شتى كە ۋەزەكەمان بۇ باس بىكات ئەۋ(رادىۋىيە)بوو.. بەھۋى ئەۋ

رادىيۇيەۋە ئەمەلنى كە رۇز لە دواى رۇز پەلامارى سويا و جاش و كۆپتەر زياتر دەبىت.. بەرپاستى خەمى گەۋرەمان بوو كە پېشمەرگە نەشكى چۈنكە مانەۋەى خۇمان لە سەرگەۋتنى پېشمەرگەدا بەدەيدەكرد.. رۇزانەش كە ھەۋالى شىكستى پېشمەرگەمان دەزانى ئەمەلنى كە لە مەرگى خۇمان نىزىك دەبىنەۋە.. كاتى كە پېشمەرگەكانىش بە شىرەزەبى ھاتنەۋە و باسى شەرەكانىان بۇمان كە كەچۇن حكومت دەستى لە ژن و منال، تەنەت لە ئازەلش نەپاراستە و بە تۆپ و تەپارە لە خەلگى داۋە ، نىتر بە جارى زراۋمان چوو، ھىچ ئومىدىكەمان نەما.. بەلام دلى خۇمان بەۋە ئەدايەۋە كە حكومت ھەر پەلامارى ئەۋ ناۋچانەى داۋە ۋا بارەگەى سەرگەدايەتى لىبۋە و كە ئىستا گرتۈيەتى نىتر ۋاز ئەھىنى و ھىچ لە سنوۋرەگەى نىمە ناكات.

***ھەست ناكەيت ئەۋە جۆرىك لە خۇھەلخەلەتەن بوو..!!**

-ھىچ چارەيەكەمان نەبوو تروسكەى ئومىدىش نەمابوو دەبوو خۇمان ئومىدىك بۇ ژيانمان دروست بىكەين..خۇھەلخەلەتەن نەبوو، دلخۇدانەۋەيەكى ناچارى بوو..

***كە قەنەتەن ۋابوۋ ياخود ئەۋ قەنەتەتەن لاي خۇتان دروست كەردبوو دلى خۇتان پىي ئەدايەۋە كە حكومت تەنھا پەلامارى ئەۋ ناۋچانە ئەدات كە بارەگەى پېشمەرگەى لىيە لەم كاتەدا چۇن لە پېشمەرگەكاتەن ئەپۋانى كە لەناۋچەكەن دا بوون..؟**

-دودل بۋىن لەلايەك ئەمانووت بەھۋى پېشمەرگەۋە ئەترسىن پەلامارى ئىمەش بىدات و ئەشترساين كە ئەگەر پېشمەرگە نەبى جاش و جەيش چاۋمان دەرئەكەن ئەۋەندە دىتە سەرمان..

*رونه نه کردهوه له وکاته دا هه لویستان بهرانبهر به پېشمه رگه چوڼ

بوو..؟!

-نالیم دوودل بوین جارېک نه ترساین و له ترسا هه زمان نه کرد
پېشمه رگه له لاماڼ بئ تا بمانپاريزن و جارېکېش له وه نه ترساین
به هوئ نه وانه وه تياچين.. که خویشیان له و ژووره هاتبونه وه و باسی
دهربه دهری و پته پته ئه و خه لکه یان ده کرد له وه نه ترساین ئیمهش
وهک نه و خه لکه مان لېبئ ، بویه له ترسی روحی خو مان هه زمان
نه کرد که پېشمه رگه کان بچنه نه و هه له ت و جه وه لانه که نه گهر
جهیش هات دوور له ئیمه شه ری بکه ن، نهک به هوئ نه وانه وه ئیمهش
له ئاویدا تياچين..

*ماوهی چهنئ بهم حاله وه مان وه تا نه وکاته ئی نه نغال گه یشته لاتان..؟

-زوری پېنه چوو.. ههر ماوه یه کی زور کهم دواى گه پرانه وهی
پېشمه رگه کان هه وائی نه وه یان هاوردکه جهیش داو پتیه سهر قه راخدا
و خه لکی قه راخ و پېشمه رگه ی نه وئ به شیکى خوئ گه یانده گهرمیان
ئیت به جارئ توقین و وتمان دیاره له و ژووره وه رایده مائئ و نه و
جهیشه ی نار دویه تی یو گیان سهر کردایه تی به سهر نه م ناوچه یه دا
نه یگه پرېن پتیه وه بو عه ره بستان وهک لافاو ههرچی بهرکه وئ رایده مائئ
و نه یبات.. له ترسا لای خو مه وه لیکم نه دایه وه و نه موت خو زگه
خه لکی نه م گوندانه ی ناوچه ی گهرمیان نه بوایه م، وام نه زانی ته نها
ئیمه به و دهرده چوین چوزانین هه موو میله ته که به دهردی ئیمه
چوو..

*نهئى کاتى پېشمه رگه و خه لکی ناوچه ی قه راخیش گه یشته ناوچه گانی

ئیه که بیگومان نه وه دیویان بو ئیه یان گیراوه ته وه ، نه وکات چوڼ

بیرتان له خو دهر باز کردن نه کرده وه..؟!

ئىككە ئىككە كار لەكار ترازابوو ئەو خەلکە کاتى گەشتە لای
 ئىمە سوپا بەدوایانەو بوو پەلامارەکان وەك بازنە لە ھەموو لایەكەو
 ھەموورۆژى توند تر دەبوو.. دواى ئەو رینگای دەر بازبوون کوا مابوو..
 ئەو لە ھەموو لایەكەو چوار دەورى ناوچەكەى تەنى بوو.. بەلام
 کورد ئەلى (مروڤ گەوتە ئاوەو دەست بو کەفى سەر ئاوەكە ئەبات)
 بەراستى ئىمەش سەربارى ترس و دلەراوگى و ئەو ھەموو
 قسەو باسانەى دەرگەر ، بەلام بپرومان ناکرد بەو دەرە بچىن کە تى
 گەوتىن.. چونکە پىشتر ئىمە دىمان سوتىنرابوو مائمان روخىنرابوو..
 کە زۆر ئەترساي ترسەگەشمان ھەر ئەو بوو کە سوپا دىت و جارىكى
 تر مائمان گاول دەکات و دەرەدەر ئەبىن..

*پىشتر باسى ئەوت کرد کە پىشمەرگەکان گەپانەو لە شەپەکانى
 سەرگردایەتى باسى ئەو پان بو کردىن کە رۆژىم بەھەموو جۆرە چەكىت
 پەلامارى خەلگى داو و تەنانەت جیاوازی لە نىوان مروڤو ئاژەلشدا
 نەکردووہ...!!

ئائىا... ئەوانەيان پىمان ووت بەلام نالیم ئەمانووت رەنگە بەھۆى
 ئەو دەو بوبى کە بارەگای پىشمەرگەى لىبووہ.
 *کەواتە سەربارى مەترسەپەکانى سوپا، ھەستت بەو نەکرد کە مەترسەپە
 بەو شىوہ پەپە کە ئەنفالى لىگەوتەوہ...؟

نەخىر.. نەك من ھىچ كەس نەبوو لەم كوردستانەدا
 رۆژىك لە رۆژان بە بىرىدا ھاتىبى كە مىللەتەكەى بەو دەرە
 دەچىت..

*بو، چەند جارىتر ھەر مالى خۆت روخىنراوہ...!!
 ھەزار جارىش مائمانى كاول كەردىبى و خەلگى دەرەدەر كەردىبى ،
 كەس نەپەنەزانى ئەم حكومەتە ئەو نەدە زالمە...؟

*تۆ خۆت يېخەتا تەنھا لەسەر چوونت بۆ گەرکوک و گەرانبەوت چەنى
زىندانى گراى.. زالمى لەوەزىاتر چى..؟

-گورە لە چاۋ ئەنفالەووە ئەو کوا زۆلم بوو کە لەمن گرابوو..
ئەوئى لە ئەنفالدا گرا قەت نەبوو و قەتیش زۆلمى وا لە دنيادا
دووبارە نابێتەووە..ئەوئى من لە ئەنفال ديم جورئەتى ئەوئ
بيگيرتەووە.

*ئەو وەرە وەرە دەچىنە سەرى ،ئەتوانى پيم بلئى گەى پەلامارەگانى
ئەنفال گەيشتە سەر ئەو گوندەى کە تۆى تيا ئەژباى، مەبەستم تۆبخانەيه..؟
-وەلاھى ئاوا نازانم بە تەواۋى چى رۆژيک بوو.. بەلام کە
پەلامارەکە بۆ سەر ناوچەى گەرميان دەستى پيگرد ئيمە ھەر ئەوکات
مال و مئالمان خستە تەرەگتەرەووە بەرەو(نەحیکە) قادرکەرەم
ناردیانمان..تەرەگتەرەکەمان پيگرد لە ژن و مئال شەبوو کەوتنە رى
بەرەو قادر کەرەم و لەترسا بى لایت و بە تاريكى ريمان دەکرد لەپيڤ
لاى(تيلەکۆ)تەرەگتەرەکە ھەلگەرا و ھەر خوا رەحمى پييان کردبوو،
ئەو ھەموو ژن و مئالە کەوتبونە ژيەر عەرەبانەکەووە يەك دوانى شەل
و شيت بون بەلام کەس نەمردبوو.. ئەوان بەو حالەووە ئاخىرى
گەيشتبوونە قادر کەرەم و مال و مئالى من چوبوونە مال(حاجى
حەسەن) لەناو(ناحیکە).

*لەکاتیکدا ئەو ھەولانەتتان ئەزانى کە پيشتەر چى بەسەر ئەو خيژانانەدا
ھاتوون کە بەرەو شارەگان دەچوون و ئەوشتان ئەزانى کە سويا دەورى
ناوچەگەى ئيۋەشى وەك بازنە تەوق کردووە چۆن ويراتان ياخود برياتان دا
مال و مئالەکاتتان بەرەو رووى ئەو ئاگرە بيژن و لە خۆتان جيايان
بکەنەووە..؟

-كه جهيش دهورى ناوچهكهى گرت و دى بهدى پهلاماريان نهدا و
 نهيان روخان و دهشت و دهر ههمووى جهيش و جاش گرتبووى و
 بهقهدهر نازانم بلنيم چهنى ههليكوپتهريش به ئاسمانهوه نهسورانهوه
 و رهميان نهكرد.. ئيتړ ئيمه هيچ دهروازهمهكمان نهمايوو ههموو نهو
 خهلكهش وهك يهك سهرى لى شيوايوو كهس نهبوو لهوى تر زباتر
 نهقلى به شتيكدا بشكى گشت نهو خهلكه سهرگهردان بويمان..
 وتيان مهلاى مزگهوتهكان (قادر كهرهم) به سهماعهى مزگهوتهكان
 بانگهوازي كرده كه(عافواته) و ههرگهس خوئ بئتهوه تهسليم بيټ
 نهوه هيچى بو نابيټ و نهوى كه سوپا بيگريټ وهك (ئيرانى)
 مامهلهى لهگهلهدا نهكريټ.. ئيتړ بويه برپارمان دا مال و منال
 بنيريته (ناحيكه) وتمان خوا نهكات نهوان ناگريټن خويمان ههر
 چوئيك بيټ لهو(كهلومزانه خويمان نهشارينهوه) تا بزانيڼ خوا چى
 نهكات..

***كى پي ووتن مهلاى مزگهوتهكانى قادر كهرهم بانگهوازي(عافواتى)
 خويندوتهوه..؟**

نهو خهلكهى لهوى وه نههات..!

***كهس ههبوو لهكاتى پهلامارهكاندا بتوانى هاتوچوكات..!!**

-وهك روژى حهشر وابوو ههموو نهو خهلكه بهيهكدا نههات و
 نهچوو لهناو نهو بازنهى سهربازيهى كه بهدههورى ناوچهكهدا بوون و
 روژ لهدواى روژ تهسك تر دهبووه هاتوچوكردن ههبوو لهم دى بو نهو
 دى لهم پهل بو نهو پهل..

***كى بوون نهوانهى هاتووچويان نهكرد..؟**

بېش-مهرگه و خه-لکی دپیه-کان.. هی-زی پش-تگیری و
له(ناحیکه)یشه-وه نه و جاشانه ی خزم و که-سیان له لادیکان بوو
نه-هاتن به هه-والی کهس و کاریانه-وه..

*رژیم چۆن ریځای به جاشه-کان نه-دا ییښ بو نه و ناوچانه ی که هاتوو
چو-کردن تیا-یدا(قه-ده-غه-بوو)..؟

-وه-لاهی له-وه نه-چو حکومت خوی بیانیرئ-تا بیښ دیعایه بلاو
بکه-نه-وه، چونکه که هه-ریه-کئ نه-هات و قسه ی له-گه-ل خزمه-کانی
خویدا نه-کرد تا بیانباته-وه نه و خه-لکه ی هه-مووی نه-توقان..نه-یوت
نه-هونده جه-یش هاتوو-دار و به-رد نایگری و به-خوا له-کونه
ته-یاره-شدابن هه-ر نه-تانگری، خو-تان بیښه-وه باشره و عافواته-که ته-نھا
سی رۆژه..

*کهس هه-بوو به-قسه ی جاشه-کان برواته-وه..؟
نه-رو-ه-لا، نه-هونده خه-لک به-قسه ی جاش قوری کرده سه-ر خویدا-هه-ر
مه-پرسه..

*بو نه-وانه ی که چوونه-وه به-رو ناو رژیم و به-حساب به-پیری بانگه-وازی
عافواته-که-وه چوون هه-موو گيران و نه-نفالکران..؟!

-وه-لا نه-ویش دوو به-ختی بوو هه-بوو رویشه-وه له(ناحیکه) له-ناو
خزم و ناسیاودا خوی هه-شار دا و دوا ی رزگاری بوو هه-یشبوو که
ته-سلیم بووه قور کرایه سه-ریا و هه-تا نیستاش بیسه-ر و شوینه..

*تو وردتر بۆم باسکه.. نه-وانه ی به-قسه ی جاشه-کان و به-پیری عافوات و
بابلیم به-پیری بانگه-وازی مه-لاکانی قادر که-ره-مه-وه چوون.. نه-وه ی که چوه
ماله-کان و خوی ته-سلیم نه-کرد رزگاری بوو.. وه نه-وه ی که ته-سلیم بووه وه
نه-نفالکرا..؟!

نا..نا.. شهرت نيه هه موو ته وانهی چوونه ناحیکه و مالان رزگاریان
 بووبی ئه وهش ته سلیم بۆوه ئه نفالکرا بی..هه بوو له مائه کانیشدا دوا
 گیراو ئه نفالکرا.. هه بوو له فه وحی جاشیشدا خۆی ته سلیم کردبوو
 خۆی ناوئوس کردبوو بۆ جاشیتی و کهچی ئه ویش هه ئه نفالکرا..
*** که واته ناتوانی له یهک جیا بگریته وه.. یا خود چوونه وه و نه چوونه وه**
ناگریته به پیوه بۆ ئه نفالکردنیان..؟!

ئه ی نائییم دوو به ختی بوو.. به قسمهت بوو به قسمهت.. ئه وهی
 قسمهته که ی رۆیو و رۆی و ئه وهش که خوا له چاره ی نووسیو بمینی
 ئه وه رزگاری بوو.. و هک من خۆ ئه نفالیش گرام و به حیساب
 گولله بارانیش کراین له گۆرپی به کۆمه لدا ئه وه تا هاتیشمه وه..
*** دوا ی ئه وه ی مال و مائه کاشان ناره ده قادر گه رم خۆتان چیتان**
کرد..؟!

هه رده که ی نیوان (قادر گه رم و بنه که) له و ئی که ئۆزی لیوو له زیر
 هه ندی قامیشه لاند ا خۆمان په نادا و چاوه پی قه دهر بووین..
*** چه ند که س ئه بوون..؟!**

من خۆم و (5) برام ، برایه کی دایک و باوکم و (4) دایک برام و
 (10) زه لامی تریش که هه مووی ناسیاو و که س و کاری په کتری بووین..
*** پیت وابوو تا چه ند ئه توان له و ئی بمینه وه.. یان بروات به وه هه بوو که**
له ناو قامیشه لاند ا بتوان خۆتان هشارده ن تا کو په لاماره که کۆتایی
دیت..؟!

یاخوا که س نه که ویته رۆژه ره شی واوه.. بی نان و ئاو بی جلو
 جوړ وا شه و ئی دوان ئیداره مان کرد.. به لام ترسه که ئه وه نه ده زۆر بوو
 ئه گه ر بترانیایه هه ر شوینی سه عاتی له مردن دوورت ده خاته وه بو ی

*وہك بزانی خەلكى تر ھەبوون وەك ئۆھ بە پىرى بانگەوازی عافوات و
 بەئىنى مۆستەشاروھ ھاتىتىن بۆ قادر كەرەم..؟
 .قادر كەرەم جەمەى ئەھات، خۆى چەننى مەخلوقى تىابوو ئەوھنەى
 دىيەكانىش رووى تىكرەدبوو مالى وا ھەبوو چەن مالى ھاتبۆ سەريان..
 *دواتر ئەو خەلكە چىيان بەسەر ھات رزگارىيان بوو لە ئەنقال..
 -ئەوھى لە دۆھ زوو بەدزىيەوھ خۆى گەيانەدە شارەكان باشتەر بوو
 بەلام ئەووى ترى دواى ھەمووى لە قادر كەرەمەوھ سواری سەيارە كران
 بەرەو چەمچەمال و دواتر بۆ تۆپزاوا و ئىتر بۆ شوپىنى ناديار ېران..
 *تۆ خىزان و مالى و مالىگەت چىيان بەسەر ھات..
 -لە قادر كەرەمەوھ ئەوان خزم و ناسياو گەياندىيانانە كەرەكوك و
 ئەوان رزگارىيان بوو بەلام خۆمان قورگرا بەسەر ماندا..
 *دواى ئەوھى لە قادر كەرەم و لەمالى (حاجى حەسەن) يەكتان گرتەوھ
 بۆچى جارىكى تر لە مالىگەت دابراى..
 -كە لە ئاوايى لەيەگتر دابراين و ئەوانم نارد بۆ قادر كەرەم ،
 مەترسى لەسەر ئەوانبوو ئەموت خوا ئەكات ئەوان رزگارىيان ئەبى و
 ناكەونە دەستى زالىم، خۆمان لەو دەشت و دەرەخۆمان حەشار
 ئەدەين.. كە ھاتىنە قادر كەرەمىش وەزەكە كۆتايى نەھاتبوو ھەتا
 دەبوو خراپتر دەبوو.. لەوێش كە لەيەگترى جىابويىنەوھ ھەر لەخەمى
 ئەوھدا بويىن كە ژن و مالىگەتمان نەكەونە دەست سوپاوە.. چونكە
 ناموس گرانە.. ئىمە ھەر چۆنى بوايا باشتەر بوو ئەگەر بمانگرن
 بمانكۆژن.. بەلام ژن و مالى بکەوێتە بەردەست ئەو سوپا زالىمە وەك
 ئەوھ وابوو بەرخ بکەوێتە بەردەستى گورگ بۆيە خەمى گەورەمان
 ئەوانبوو كە ئەوانىشمان نارد بۆ شار كەوتىنە مشورى ئەوھى كە زوو
 چارەسەرىكى خۆمان بکەين..خزمىگمان ناوى(فەرھاد)بوو جاش بوو

رانیدیکی برادەری ھەبوو تەگبیرمان کرد بەیانی زوو ھەو بجیتە لای
 ھەو رانییدە و قسەییەکی لەگەڵ بکات بزانی چی ئەئێ... ھەر بەیانی
 زوو چووبۆلای و گەرایەو ووتی وتوێتەتی ھەر چۆنیکە عیلاجی خوێان
 بکەن وەزەکە زۆر پڕ مەترسیە و من هیچم پێناکری...
ئەو چیتان کرد...؟!

-پەلەمەکە ئەو دەنیە وا بۆت ئەگێر مەو... ئێتر نا ئومێد بوین لەو ھەو
 بتوانین لەمالاندا خۆمان بشارینەو...
***تۆ وەخت کە لە کەلەوێزە کە بوین ھاتن بە شوێتماندا و بەلێتیا لە**

مستەشارێک وەرگرتبوو کە بمانگرتە خۆی، ئەو بۆ نەچوون بۆلای...؟!*
 ئەو ھەو راستی بێت ئێمە نەگەر زۆر لەناچاریدا نەبوایە و
 دەروەھەکی ترممان شک ببردایە ناچوینە لای مستەشار چونکە لای
 مستەشار دەبوو ببین بە (جاش) کە لای ئێمە جاشی تۆ زۆر عەبیکی
 گەورەبوو، بۆیە سەرھەتا ویستمان بەدوای چارەسەرێکی تردا بگەڕین،
 بەلام کە نا ئومێدبوین (حاجی ھەسەن) مان نارد چو لای (شیخ
 موعتەسەم) بۆ لای شیخ جەعفەر... کە فەوجی خەفیفە ھەبوو
 فەوجی (٦٤)... ئەو بەلێتیا دا کە ئەمان پارێزێ، بەلام یەک مەرجی
 ھەبوو کە ھەریەکە چەکی کلاشینکۆف بکڕین و بە چەکەو تەسلیمی
 بین...

ئەو مەرجەتان قبول کرد...؟!

-ھەر گەڵێ مەمنونیش بووین، هیچ چارەبەکی تر نەبوو...

چۆن چەگتان دا بین کرد...؟!

-ئێمە زۆر کەس لە لادێ چەکی خۆی ھەبوو ئەو ھەو ناچار
 کری... چونکە ئەگەر چەکت پێنەبوایە و ھریان نەئەگرتی...
تۆ خۆت چۆن چەکت دا بین کرد...؟!

من هەر له ئاوايى چهكم هه‌بوو، هەر ئه‌و چهكم پي‌بوو به‌و
چهكه‌وه ئه‌سليم بووم به‌فه‌وجى (٦٤) و به‌ حساب و وه‌عدى (شيخ
موعته‌سه‌م) كه هەر ته‌سليمى بوين لای خو‌ى ناووسمان ئه‌كات و
ئه‌مانكات به‌ (جاش) و به‌ه‌ۆى جاشيتيه‌وه ترسى گرتنمان نامي‌نى و
له‌م لاهاره‌ش رزگارمان نه‌بى..

***چۆن ته‌سليم بوون، يان چۆن له‌ ماله‌كانه‌وه توانيتان بگه‌نه لای شيخ
موعته‌سه‌م..؟**

-سه‌ياره هاته شوينمان له‌مالى (حاجى حه‌سه‌نه‌وه) بردمانى بو
(چه‌م ئالياوا) فه‌وجه‌كهيان باره‌گاكي له‌وى بوو..

***ئيوه‌ چه‌ند كه‌سى ئه‌بوون به‌وشيوه‌يه چونه‌ لای مسته‌شار..؟**

-ئيمه‌ كه‌چوين يه‌كه‌مجار وامانزاني هەر ئه‌وه‌نه كه‌سه‌ين و دلمان
به‌وه خو‌ش بوو ئه‌م (ده‌ پانزه) زه‌لامه‌ له‌ناو فه‌وجه‌كه‌دا هەر به‌
ئاساني بز ئه‌بين و ئه‌تواني هەر يه‌كى له‌گه‌ل كو‌مه‌للى جاشى تردا له
ره‌بايه‌يه‌ك دامان بنى و كه‌سيش نه‌زاني، به‌لام كاتى چوينه‌ باره‌گاي
فه‌وج ته‌ماشامان كرد دنيايه‌ك خه‌لكى ليه‌..ئه‌توت زه‌لامى تر له
قادر كه‌رمدا نه‌ماوه و هه‌مووى هاتوته ئه‌و فه‌وجه ئه‌وه‌نه كه‌نجى
لي‌بوو هه‌مووى به‌چه‌كه‌وه كه ئه‌گه‌ر په‌لامارى ئه‌و جه‌يشه‌يان بدايه
به‌هه‌موو حكومه‌ت به‌رگه‌ى نه‌ده‌گرت..!

***جگه‌ له‌ئيوه‌ كه‌ له‌ناچارى دا په‌ناتان بو باره‌گاي فه‌وجى (٦٤) برد،
ته‌نها چه‌كدارى كوردى لى بوو. وانا ته‌نها جاش له‌وى بوون؟
تا دوو رۆژ به‌للى..**

***ئهى دواى ئه‌و دوو رۆژه؟**

-هه‌ندى عه‌سكه‌رى هاتن بو لای فه‌وجه‌كه‌و تي‌كه‌ل به‌فه‌وجه‌كه‌

بوون..

*ئەو دوو رۆژەى كەھىچ عەسكەرى لای فەوجەكەتان نەبوو، ھىچ بىرتان
لەو نەكردەو كە لەوئىش خۆتان رزگار بكەن؟

ئى بۆ كۆى بچىن ئەو بەشترىن شوپىن بوو كەھەلمانبازارد بوو...!
*ئەى لەو دوو رۆژەدا ھىچ جارنىك قسەتان لەگەل مستەشارەكەدا نەكرد
كەچىتان لى دەكات..؟

زۆر خەلكى لى بوو ئىمە ھەر نەدەگەيشتىنە موستەشارەكە تا ئەو
پرسىارەى لى بكەين..

*ئەگەر بتانويستاي بچن ئەو پرسىارەى لى بكەن كەس ھەبوو رىگربى
لەبەردەمتان..؟

-وئەلەى نازانم، ئىمە ھىچ بىرمان لەو نەكردەو كەبچىن ئەو
پرسىارەى لى بكەين و لىشى بەگومان نەبووين تا پرسىار بكەين،
ئىمە مەمنون بووين كە دالەدەمانى دابوو.. چىمان لى دەكات، ئىمە
بەنامان بۆ برد بوو لەدەستى سوپا بمانبارىزى ئەوئىش مەرجى
نەوئەبوو كە بەچەكەو بەچىن و دەمانبارىزى، ئەو كاتەى لەوئىش
بووين و كەس بەلامان دا ناھات، لای ئىمە ئەوئەبوو كەئەو پىاوە
(موستەشارەكە) وەعدى خۆى بردۆتە سەر و پاراستوومانىتى..

*لەو دوو رۆژەدا ھىچ گومانىكت لا دروست نەبوو كەموستەشارەكە ئىوئى
ھەتخەلەتاندبى كەوتوبەتى بەچەكەو تەسلىم بن بۆ ئەوئى بووبى كەوئەك
پىشمەرگە تەسلىمتان بكات..؟

لەو نەترسام بەلام دالغەى ئەوئەم نەبوو كەئەوئەنىەتى
موستەشارەكە بىت..

*دواى ئەو دوو رۆژە كەئەللى (سەرباز) ھاتن و تىكەل
بە(فەوجەكەتان) بوون.. ھەستت بەو نەكرد كەئەم سەربازانە بۆ
كرتنى ئىوئە بى..؟!

ئىمە ھەر جەندە جەكىشمان پى بوو لەناو فەوجى جاشيش دا
بووين بەلام ھەر لە (عەسكەر)ى ئەترساين كەئەوانيش ھاتن ئىمە ئەو
ترسەمان لى نىشت كەبۇ گرتنى ئىمە بىت بەلام ئەوان بەھىچ
شيۋەيەك خۇيان وا نىشان نەدا كەبۇ كارىكى لەو جۆرە ھاتوون.

*ئەي وەك ئاگادار بى موستەشارە كە ھىچى لەو بارەيەو نەووت،
قسەيەك بگات ياخود بەسەربازەكان بلى بۇچى ھاتوون بۇ ناو فەوجەكەى
ئەو،يان بەرنامەتان چىيە..؟

ئەگەر وتبىتیشى من نازانم.

*لەو ماوہيەى كەسەربازەكان لەوئى بوون تا ئەو گاتەى دەستگىرگران
لەو دوو نيوانەدا كەسى تر نەھات كەوەك ئىو پەناى بۇ (موستەشارەكە)
ھىتابى..؟

-بەردەوام خەلگى تر ئەھاتو لەدوارجادا واى لى ھات ئەو (چەمە)
ھەمووى پىر بوو ئەوئەندە خەلك خۇى گەيانەدبووود لاى شىخ
موعتەسەم و داوايان لى كردبوو كەپەنايان بەدات..
*جگە لەشىخ موعتەسەم ھىچ موستەشارىكى تر ھەبوو خەلك بگرتە
خۇى..؟

-موستەشارەكانيش بوو بوون بەدوو بەشەو ھەبوو خەلكىكى زۆرى
گرتە خۇىو جەك و تاخمى پىيان كپى كەبەحساب بەو شيۋەيە
بىيانپارىزى و دواتر ھەموويان وپنەيان گىراو دراىە تەلەفزيۇن
كەئەمانە بەكرىگىراوى ئىران تەسليم بوونەتەوہ..
*بەكرى گىراوى ئىران مەبەستيان لەچى بوو..؟

-مەبەستيان پىشمەرگە بوو..

*ئەي بەشەكەى ترى موستەشارەكان..؟

ئەو بەشەى تريان كە كەمترىنيانە كەسيان نەگرتە خۇيان..!

*تۆپت وایه که کهسیان نه گرتنه خۆیان زانیوویانه که دواپی ناتوانن
 بیانپارێزن و زانیوویانه که نه نجامه که ی چی یه.. یا خود بۆیه کهسیان ناگرتنه
 خۆیان تاکهس رزگاری نه بێ و هه موویان بکهونه بهردهستی سووپاوه.. یان
 له ترسا بووه که نه با رژیم بزانی و به چاوی نهوان تیان بروانی..؟

- نهوهیان مه گهر خوا بیزانی که نهیهتی نهوان چی بووه... تو بۆ
 ناچی مقابله ی خۆیان بکه ی بلێ له نه نفال دا بۆ چی کهستان نه گرتنه
 خۆتان، وه لامه که ی لای نهوانه نهوان خۆیان نهزان..!! یان بۆ چه کتان
 به و هه موو که نهجه کړی و ته سلیمتان کرد..؟

* راسته به لام قسه مان بۆ نا کهن..!!

- ئی نهوان خۆیان قسه نا کهن منیش ناتوانم له جی نهوان وه لامت
 بدده مه وه..

* که ی ههستان به وه کرد که مه ترسیان له سه ره و ده ستگیر ده کړن..!!
 دوا ی نه وه ی عه سکهری هات و هاتوو چۆی تر دروست بوو بۆ لای
 سه ربازه گان.. رۆژیک هه لیکۆپته ریک هات نیشه وه (بارق) بوو.. له لایه ن
 شیخ مو عته سه م مو سته شاره که و نامر سریه گانه وه پیشوازیان لیکرد
 (دوو بۆ س) سه عات (بارق) لایان مایه وه نهوان پیکه وه بوون قسه یان
 ده کرد، ئیمه بی نه وه ی بزانیان باسی چیده کهن وه که نه وه ی له دلمانی
 دابی که بۆ گرتنی ئیمه هاتبی ناوا نه ترساین چونکه نه و (بارق) ه
 که ئی زالم بوو.. نه مانووت ههر بۆ گرتنمان هاتوو.. به لام دوا ی که و تنه
 نیشان نانه وه..

* کی..؟

- بارق و شیخ مو عته سه م نیشانیان نایه وه و ته قه یان لیده کرد..
 دیار بوو که یفیان پیده هات ههر (حیلکه حیلکیان بوو) پیده که نین.. تا
 نه و کاته ی (بارق) رۆپی دوا ی نه وه که و تنه نا ونوس کردن و ته حقیق

کردن لیمان.. ژماره‌ی چهك ناوی سیانی.. پیشه و كۆمه‌لێ پرسیاریان
كرد و نه‌یاننوسی و دواى ناوونوسینه‌كه (مصور) هات كه‌وته
وینه‌گرتنمان به كامی‌رای ته‌له‌فزیونی نیتر به‌جاری زراومان چوو
وتمان به‌خوا دیاره ئه‌مجاره‌یان تیا ئه‌چین..!

*كاتی وینه‌تان گیرا، چه‌كه‌كانتان پێوو..؟

ئا، نا.. به‌چه‌كه‌وه ره‌سمانیان گرت..

*هه‌ستان به‌چی كرد..؟

-وه‌لای هه‌رچه‌نده هه‌شتا هه‌ر چه‌كمان پێوو به‌لام هه‌ستمان كرد
كه ئی‌مه‌زیندانین..

*ئهی هه‌ستان به‌وه ده‌كرد كه وهك زیندانی وان بۆچی بێرتان له‌خۆ
رزگارکردن نه‌كردوه له كاتی‌گدا كه هه‌شتا چه‌گدارن..!!

-ئمه تۆ دوو سێ جاره باسی خۆ رزگار كردن بكه‌ی، چۆن خۆمان
رزگار بكردايه..!!

*ئێوه كه هه‌ستان به‌وه كرد كه ده‌ستگیر ده‌كرێن و باسی ئه‌وه‌ت كرد
كه ژماره‌مان زۆر بوو ئه‌و هه‌موو چه‌كداره پێكه‌وه بپاری ئه‌وه‌تان بدايه كه
ئه‌وه قبول نه‌كەن..!!

-به‌خوا پرسیارێ سه‌یره.. كاكه، ئه‌و هه‌موو پێشمه‌رگه‌یه‌ی
ناوچه‌كه هه‌یچی پێنه‌گرا و زۆری وهك ئی‌مه ته‌سلیم بوونه‌وه، نیتر
ئی‌مه چیمان پێده‌گرا..

*پێشمه‌رگه‌ش هه‌بوو ته‌سلیم به‌و فه‌وجه بویت..!!

-به‌لێ، زۆریش هه‌بوو..

*ئه‌وانیش وهك ئێوه وابوون، چه‌گداریش بوون و چاوه‌ڕێ قه‌ده‌ر
بوون..؟

-هه‌موومان وهك یهك وابووین.. ته‌گبیر كه‌رمان نه‌بوو ته‌گبیركه‌ر..!

*نه گهر كه سيك هه بوايه رينمايي ئه و خه لكه ي بگردبا به بوچوني تو

نه بجامه كه ي چو ن ده بوو..!!

ههر چو نيك بوايه وهك ئيستا نه ده بوو..

*مه به ست چيه وهك ئيستا نه ده بوو..!!

ئي ئه و خه لكه هه مووي تياچوو.. نه گهر هه رچيه كمان بگردايه

نه بجامه كه ي له وه خراپ تر نابوو كه ئيستا نه ييبيئي..

*كه واتا به هو ي سهر گهر داني خو تانه وه واتان به سهر هات..؟

به هو ي سهر گهر داني خو تانه وه نه بوو، به رنامه ي حكومه ت بوو،

به لام نه گهر هه موومان ناوا سهر مان لي نه شيواي به شيكي ئه و خه لكه

ههر رزگاري نه بوو..

*بو نمونه خه لكه كه چي گردايا رزگاري ده بوو..؟

وه لاي نازانم ئيستا واده ئيم، به لام نه و كاته و له كاتي رو واده كاندا

به قه دمر كوني دهر زيبه ك روناكي نه مابوو.. ئه و هه موو خه لكه له

فه و جيكا كؤ بوي نه وه نه گهر ههر بريار ي كمان بدايا رهنه گه ههر

تيا بچوينايا.. چونكه سهر باز هه موو ناوچه كه ي گرتبوو نهك ته نها

بزيك و ده ورووبه ري فه وچه كه ي ئيمه، به لام ئيستا نه ئيم رهنه گه

هه موومان تiane چواي اين.

*ئهي له و حاله تانه دا كه ويته تان گيرا و هه ستان به وه ده كرد كه كار

له كار ترازاو و ده ستگير ده كرين.. هيچ قسه يه كتان له گه ل مسته شاره كه دا

نه كرد.. يني بلين كوا به ئينه كه ت..!!

به و وه زعه ي ئيمه مسته شاره كه يش وهك ئيمه سهر ي سور مابوو،

چونكه نه و يش چاوهر پي نه وه ي نه ده كرد كه روويدا..

*خوي واي ووت..؟

كي..؟

*موسته شاره که (شیخ موعته سه م)!!..

-نه خیر، خوی وای نه ووت به لام دیار بوو نه ویش وه زعه که ی به لاهه
سهیر بوو..

*چون ئه زانی وه زعه که ی به لاهه سهیر بوو.. کی ئه لی ئه وه ریکه و تنی
نیوان (شیخ موعته سه م و باری) نه بووه..؟

-نا، نه زانه که فیلیشیان له شیخ موعته سه م کردبوو..
*کی فیلی لی کردبوو..
-حکومهت..

*بو..؟.

-به ویان نه وتبوو نه وه خه لکه ی ئه یگر نه خوتان دوا ی ئه بی ته سلیم
بکری..

*گاک فهرج ئه مه مه سه له یه کی گرنگه.. روژیک دیت مه سه له ی ئه نفال
باهه خی زوری پی ئه دری و وهک ئیستا به فهراموشگراوی نامیتی.. به وردی
له لایه ن کورد خویه وه خوتنده وه ی بو ده کریت.. مه سه له یه کی زور گرنگه
را ده ی به شداری گردنی کورد خوی له ئه نفالدا بزانی.. به تایه تیش
موسته شاره کورده کان، که یه گیان (شیخ موعته سه م) بوو ئه وه ی ئه وه ی
ته سلیم کرد.. بویه داوات لیده که م له م وه لمانه دا زیاتر خوت له گه ل
(زاگیره تدا) ماندوو بکه بو ئه وه ی با شتر شته کانت بیر یته وه.. من
پرسیاره که م ئه وه بوو که ئه وه به (شیخ موعته سه م) تان ووت مه ترسیمان
له سه ره.. بو ئه و وئانه ده گرن.. بو ناومان ده نووسن.. بو ته حقیق ده گن..
ئه م سه ربازانه چین.. ئه م شتانه تان نه پرسى..!!

-ئیمه له بهر ئه وه ی پیمان و ترا بوو که به چه که وه ته سلیم بین نه شر
ده کرین و له فه وجه که دا وهک جاشه کانی تر حیساب ده کرین.. راستیت
ده وئ تا ئه و کاته ی چهک گراین و خراینه سه یاره شه وه، ههر بر و امان

بە بەئىنەكەى مۇستەشارەكە ھەبوو تا ناو لىواكەى چەمچەمال
نەوكاتەى بەيەكجارەكى نائومىد بووين..

*من جارىكى تر دەپرسەوہ لە شىخ موعتەسەمتان پرسى ..؟!
خەلكەكە زۆر زۆر بووين لەناو خۆماندا شتمان زۆر لىك ئەدايەوہ
و ھەزار و يەك پرسىارمان دەکرد، ھەموو ئەوانەى تۆ ئەيلى و ئەبى
چيمان لى بگەن، سەد جار ئەمانەمان لەيەگترى پرسى..
*من مەبەستم خۆتان نيە .. نائىم لەيەگترىتان پرسى يان نا .. ئەئىم لە شىخ
موعتەسەمتان پرسى ..؟!
-من خۆم نەمپرسى..
*ئەى كەسىك ھەبوو لای تۆ بلى خۆم بە شىخ موعتەسەم ووت و ئەو
وہ لآمەكەى وابوو..?!
-نە..
*ئەى ئىتر چۆن ئەزانى شىخ موعتەسەم وەك ئىوہ حالەتەكەى بەلاوہ
سەير بوو.. چۆن ئەزانى ئەو ئاگای لە ھەموو شەگان نەبوو..?
-ئاخر ئەو زۆر شپەرزە بوو بوو.. لەگەل يەك دوو زابىدا ھەر
بەيەگدا ئەھاتن و قەرقەريان بوو..
*لەوكاتەدا كە شىخ موعتەسەم وزابىەكانى وەك تۆ دەئىسى قەرقەريان
بوو.. تۆ چەنىك لىيانەوہ دوور بووى..?
-وہلاى ئىمە دوور بوين لىيانەوہ، بۆ..
*مەبەستم ئەوہ بە بزائىم گوئىت لە قەسەكانيان بوو باسى چيدەكەن..
-نەوہلا ئەوان دوور بوون لە ئىمەوہ.. گوئىمان لەقەسەكانيان نەبوو
تەنھا چاومان لىبوو..
*ئەى چۆن ئەزانى كە قەرقەريان بوو.. كى ئەلى بۆخۆيان قەسى
خۆشيان نەكردوہ..?!

نا، دیاربوو.. ئەوکاتەى بارق لەوێ بوو خۆ ھەر ئێمانەوہ دوور
بوون بەلام ئەمانزانى کە (پێدەکەنن). ئەمەشیان ئەمانزانى کە تورەن
و دەست بادان و قسەکانیان دیاربوو (قەرەق) بوو..
* تا کەى ئەو حالەتە لەنیوان (شیخ موعتەسەم و زابتەکاندا) بەردەوام
بوو..؟

تا ئەوکاتەى گەیاندمانیانە (مەفرەقەکەى بانى مەقان) لەوێش سێ
چارەك بۆ سەعاتی ئێمەیان راگرت و ھەر (قەرەقیان بوو) دواى ئەوہ
ئێمەیان برد بۆ چەمچەمال..
* بە چەگەگاتانەوہ بردتانیان..؟

نا، نا.. ھەر لە (چەم ئالیاوا) چەگمانیان کرد..
* ئەوانەى چەگتانیان گرد ھەر ئەو سەربازانە بوون کە پیشتر ھاتبوون بۆ
لاقان یان سەربازى تر ھاتن..؟

- گە بارق ھات ئیتەر ھەروا سەیارەى سەربازى بوو ئەھات و
سەربازى ھەڵ نەپشت، تا ئەوہنە زۆر بوون ھەریەکی لە ئێمە دە
سەربازى بەردەکەوت..

* چۆن چەگتانیان گرد ھەركەسى لە راستى خۆیەوہ پەلامارى دان یان
بەو ناوئوسینەى کە پیشتر ناوئوسى کران..؟

- دواى ناوئوسینەکە تا ئەو کاتەى چەگمانیان گرد ئەوہندەى
نەبرد.. کە ناوئوس کران و ھەمووی تەواو بوو ئەوہندەى پێنەچوو
کە چەگمانیان کرد..

* نائیم چەند دواى ناوئوسینەکە چەك کران، مەبەستم ئەوہیە چۆن چەك
کران..؟

- کە ناومانیان نووسی کۆمەڵ کۆمەڵ کران.. چونکە تەنھا لەیەك
شوێن ناومانیان ناووسی.. لە چەندلاوہ ناویان ئەنووسی و

ته حقیقیان دهکرد و ریز دهکراین.. دواى نهوهى تهواو بووین نهو جا
دهبوو ههر گۆمهله و له بهردهم خوڤاندا یه که یه که بچن چهك و
تاقمه که دابنن و له لایه کی ترهوه ریزبن..

* کى ناوا ئىغازى نه دا پتن.. وا ریزبن.. چه که کانتان لهوى داتین..؟
نهوانه ی فه رمانیان نه کرد نه فسه ربوون.

* ئه ی کاتى چهك گران، شیخ موخته سه مه له کوى بوو..؟
نه ویش لهوى بوو..

* به دیار تانه وه بوو کاتى چهکیان کردن..؟
نا، نا.. نهو ههر له شوینه که ی خو ی بوو له گه ل چه ند نه فسه ربکی
تردا.. به لام جاوی لیبوو.. دواتر هات بۆلامان.

* دواى نهوه ی چهك گران موسته شاره که هات بۆلاتان..؟
- به ئی.

* هیچ قسه به کی نه کرد..؟

- با، وتی نه تانبه م بۆ سلیمانی و نه شرتان نه که م.
* ئه ی که س پى نهوت وا چهك گراین و زندانی ده کرین..؟
- گویم ئی نه بوو که س وابلی.

* ئه ی دواى نهوه چیتز رووی دا..؟
- سه یاره یان هیئا و که وتنه بارکردنی ئیمه..

* سه یاره گان چی بوون.. سه ربازی..؟

- نهه هه مووی گۆستهر بوو..

* ئه ی شوڤیره گانیان..؟

- ههر مه دهنی بوون..

* ههر سه یاره ی چه ند که سیان تیکرد..؟

سەييارەى ۲۱ نەفەرى بوون ھەر سەييارەى دوو سەرباز سەرکەوت
لەگە ئاماندا و ئىتر ھەموو کورسەکانى تری بۆ ئىمە بوو..

* چەند سەييارە ئەبوون..؟

- زۆر زۆر بوو.. نازانم..!

* گاتى ۵۵ خزانە ناو سەييارەوہ کە سەرباز لەگە ئاتان سوار بوو.. ئەمجارە

شىخ موعتەسەم چىدەووت..؟

ئەوگاتەى کە بەرپز دەمانيان خستە ناوسەييارەوہ ھەر ئەيووت
مەترسن بۆ سلیمانيە و قسەيەكى تریشى کرد..

* وتى چى..؟

وتى کاکە گى چەكى نىە من کەفالتى ناکەم..

* گەسى ھەبوو بىچەك ھاتبى..؟

- بەلى، ھەرچەند ھەر يەگەم رۆژ پىمانى ووت گەسى بىچەك

وہرناگرم بەلام ھەبوو چەكى پىپەيدا نەگرا بوو. من برايەگم چەكى
بۆ دابىن نەگرا بوو پىش ئەوہى سواری گۆستەرەكە بين بە شىخ
موعتەسەمى ووت من چەگم نەھىنناوہ..

* شىخ موعتەسەم وەلامى چى بوو..؟

وتى چاوت دەرچى خوا ئەکا ئىعدام ئەکرى.. پىتانم نەوت کەس
بىچەك نەيات و من کەفالتى ناکەم..

* گەواتا شىخ موعتەسەم پشت ئەستور بوہ بەوہى کە ئەوى چەگدار بوبى

توانای پاراستنى ھەيە..؟

واى ئەوت بەلام دواى وا دەرئەچوو..

* گەى بوو لە فەوجەگە بەرئىخران..؟

دواى عەسر بوو..

* لەناو سەیارە کە هیچ قسە یەکتان لە گەڵ سەربازە حەرە سەکان نە کرد..

بۆ ئێمە بۆ گوێمان ئەبەن.. یاخود بۆ زیندانمان دەکەن..؟

ئەوان حەرەسی ئێمە بوون.. ئێمەش نەمان ئەزانی سەجین.. هەر واما زانی بۆ سلیمانی بۆ نەشر کردنمان ئەبەن تا ئەوکاتە ی گەشتینە بانی مەقان شیخ موعتەسەم خۆی لە گەڵ قافلە ی سەیارەکانمان داوو لە بانی مەقان لە مەفرەقە کە زابەکان ئەیانویست بەرەو کەرکوک بمانبەن.. شیخ موعتەسەم ئەیویست بەرەو سلیمانی دیاربوو لە چەم ئالیاوا لەبارەگای فەوجە کە بە شیخ موعتەسەمیان وتبوو کە ئەیانبەین بۆ سلیمانی بۆیە و تەم فێلیان لەویش کردبوو چونکە لە (بانی مەقان) کاتێ ئەیانویست بەرەو کەرکوک بەریمان کەن شیخ موعتەسەم زۆر پێی تێک چوو.. لەسەر جادە کە سی چارە ک بۆ سەعاتی هەر لە گەڵ زابەکاندا هەرای بوو لەسەر ئەوێ کە نەهێلی بۆ کەرکوک بمانبەن.. بەوێا ئە ئێم رەنگە موستەشارەکان نەیانزانیی کاتێ خەتکیان گرتە خۆیان نەنجامە کە ی وا ئەکەوێتەو.. چونکە شیخ موعتەسەم لە فەوجە کە لە (چەم ئالیاوا) کە سەرکەوتین وتی مەترسن ئەتانبەین بۆ سلیمانی و نەشرتان ئەکەم لەبانی مەقانیس زۆر (قەرەقێ کرد) لەسەرمان کە ئەگەر خۆی ناگای لە هەموو شتێ بوایا و رازی بوایا لەسەری هەر لەبارەگای فەوجە کە کە سوپا هات و چەگمانیان کرد خۆی ئەدزیەو..

دیاربوو لە (بانی مەقانیس) کە نەهێشت بەرەو کەرکوک بچین و بەرەو چەمچەمال هێنامانیان هەر لەسەر پێداگری (شیخ موعتەسەم) بوو رەنگە پێان وتبێ وا ئەیان بەین بۆ سلیمانی. چونکە دوای ئەوێ بەرەو چەمچەمال بوینەو ئێتر (شیخ موعتەسەم) خۆی رویشت.. سەیارەکان لە مەقان هاتنە خوارەو و لەبەر دەم لیواکە ی

چه‌مچه‌مالّ که سهربازی زۆری لی‌بوو رامانیان گرت و به‌ریز به‌دوای
یه‌کتریدا هه‌موو قافلّه‌ی سه‌یاره‌کانیان برده ناو لیواکه‌ی
چه‌مچه‌مالّه‌وه.

* که ئیوه‌یان برده ناو لیواکه‌ی چه‌مچه‌مالّ خه‌لکی تری لی‌بوو مه‌به‌ستم
له‌خه‌لکی گونده‌گانه که ده‌ستگیر کرابی..؟

- خه‌لکیکی زۆری لی‌بوو.. پری ژن و منالّ بوو.. ته‌ره‌کته‌ریکی زۆری
لی‌بوو شه‌روالی ژن کرابۆ چه‌نجی عه‌ره‌بانه‌ی ته‌ره‌کته‌ره‌که‌وه، که ئه‌و
دیمه‌نهم بینی وه‌ک ئه‌وه وابوو گولله‌یه‌ک به‌سه‌ر دلمه‌وه بنین.. ئیتر
هه‌مومان ناو‌می‌د بوین نه‌ک له‌وه‌ی که نه‌شر نا‌کریین. به‌لکو له
ژیانیش، وتم تازه ته‌واو چاومان به‌دونیای رۆشن نا‌که‌ویته‌وه.. چونکه
به‌دیمه‌نی ئه‌و هه‌موو ژن و منالّه که له‌ناو لیواکه‌ی چه‌مچه‌مالّا
خپ‌کرا‌بوونه یه‌کتریدا.. ئیتر دنیابووم له‌وه‌ی که ئه‌و هه‌موو قسه‌یه‌ی
ده‌کرا که گوايه ده‌ستی له‌ ژن و منالّ نه‌پاراستوو و هه‌موو
خه‌لکه‌که‌ی گرتوه له‌وێ که چاوم به‌و ژن و منالّه که‌وت ژن و منالّه‌کانی
خۆم بیرکه‌وته‌وه ترسی ئه‌وه‌م ئی نیشته که ئیستا ئه‌وانیش گیراون.

* ئه‌ی سهربازی زۆری لی‌بوو..؟

- هه‌ر له‌ ئه‌قلدا نه‌بوو.. نازانم ئه‌م حکومه‌ته سه‌گابه ئه‌و هه‌موو
سهربازه‌ی له‌کوێ بوو.. خوا ئاگاداره ئه‌توت ده‌نکه ته‌زبیه به‌دوای
یه‌کتریه‌وه به‌پیز وه‌ستابوون و پاسه‌وانی لیواکه بوون که پ‌پ‌بوو له‌ژن
و منالّ و قور به‌سه‌ری وه‌ک ئیمه.

* چه‌نی له‌ لیواکه‌ی چه‌مچه‌مالّ هیشتا‌نیانه‌وه؟

- نزیکه‌ی ۳ چاره‌که سه‌عاتی.

* له‌ لیوای چه‌مچه‌مالّ تیکه‌ل ئه‌و ژن و منالانه‌تانیاں کرد یاخود به‌جیا

له‌وان ئیوه‌یان دانا..؟

نیمه هر له ناو سه یاره کان بوین.

* داتانیان نه به زاند..؟

نه خیر.

* نهی بوچی نهو سی چاره که سه عاته راتانیان گرد..؟

- نازانم..

* سه یاره کان وا نیوهی تیاوون برانه کوئی لیواکه وه..؟

- ناو لیواکه هه مووی پری ژن و منال بوو هر له سهر نهو جادهیه
رامانیان گرت وا نه چوو بو ناو لیواکه..

* هه ست به هیچ شتی نه گرد، یا ئیستا چونی لیک نه ده یتوه پست وایه
بوچی نیوهیان بهو شیوهیه له سه یاره راگرتوه..؟

- شوین نه بوو دامان بگرنه کوئی..

* نهی که شوین نه بوو بوچی براونه نهوئی..؟

- وه لای رهنکه بو نهو هوبوبی که به چاوی خویمان نهو هه موو ژن و
مناله ببینین و بزنین که چییان به سهر هاتوه.

* له ماوهی نهو سی چاره که سه عاته دا هیچ که سیک نه هاته لاتان یاخود
هیچ قسه یه کتان له گه ل سه ربازه پاسه وانه کانی ناو سه یاره که تاندا نه کرد..؟

- نیمه خویمان قسه مان نه کرد نه گهر قسه شت بگردایه نهوان جوابی
نیمه یان نادایه وه به لام هاتنه لمان و سهر له نوئی ناومانیان
نووسییه وه..

* کی بوون نهوانه ی ناوه کانیان نهووسی..؟

- هر سه رباز بوون.. نازانم پله یان چیبوو به لام عه سکه ری بوون.

* چون ناویان نهووسی.. داوای ناسنامه یان ده گرد یان هر که سی له

راستی خویه وه ناوی خوی دهوت..؟

- ئەوان لەناو دەرگای سەیارەکە بوون و بەریز یەکە یەکە ناوی
خۆمان دەوت و ئەیاننوسی..

* هیچ قسەبەکی تریان لەگەڵان نەکرد..؟

- بەرەدوڵا پیمانی ووت هەموتان رەمی دەکەین..

* ئەوگاتە قسەبەکی ئەوتان چۆن وەرگرت..؟

- ئەوان دیاربوو بەراستیان بوو گە ئەیان ووت هەموتان رەمی
دەکەین.. بەلام ئیমে وامان ئەزانی هەر بۆ ئەو ئەو قسەبەدەکەن گە
بمانترسینن..

* دوای ناوئوسینە گە خستیانە ری..؟

- ئەوەنە ی پێنەچوو.. ئا هەردوای ناوئوسینە گە دیوریان
بەسەیارەکانمان کرد و کەوتینەری..

* سەیارەکانیشان نەگۆری..؟

- یەعنی چۆن..؟

* مەبەستم ئەو یە هەر بەو سەیارانە ی لەچەم ئالیاووە هێنابوون بەو
سەیارانە بران یاخود خزانە ناو سەیارە ی ترەووە..؟

- هەر ئەو سەیارانە بوون..

* تەنھا ئەو وەجە سەیارەبە ی ئیو بوون بردتانیان یان گەسی تریان
خستە تەگەڵان..؟

- بای، حیمایە تر و کۆمەڵی سەیارە ی تریش گە پێبوون لە خەڵک
ئەوانیشیان خستە ناو قافڵەبە ی ئیমেووە.

* جگە لە سەرباز چەگداری کورد لە لیوای چەمچەمال نەبوون..؟

- ئیমে هەر لە سەیارەدا بوین، ئەو ی لە ئیমেووە دیاربوو هەمووی
سەرباز بوو ئیتر نازانم کورد بوون یان عەرەب..

* مەبەستم لە جاش بوو..؟

ئا، ئا.. كەسم نەبىنى..

* كەى بوو لە لىواكەى چەمچەمال بەرپخران..؟

دواى مەغرىب بوو..

* تارىك داھاتبوو..؟

- ئا.. چونكە سەيارەكان لايتيان داگىر ساندبوو.

* بەرەو گوى بردتانيان..؟

لە چەمچەمالەووە جارىكى تر بەرەو مەقان سەرکەوتن..

* ھەستت بەچى دەگرد..؟

ھەستت بەچى بگەين، ولايى خوشمان نازانين.. لە حالەتى واىە

لەيەك دەقەدا ھەزار داغە ئ ئەدەى بىرت بۆ ھەموو شتى ئەچى..

نازانم بلييم ھەستمان بەچى ئەگرد.. ولايى ھەستمان بەووە ئەگرد كە

زولممان ئ ئەگرىت..

* ئەى دواى ئەوەى گەيشتنە بانى مەقان بۆ كويى تر بران..؟

- بۆ كەرکوك.. ھەر بە جادەكەيا بردمانيان بەرەو كەرکوك.. لەناو

سەيارەگە ئەمووت ديارە يان ئيمەيان تەنھا بۆ ناوونوسين بردووە بۆ

چەمچەمال يان ھەر لەيەكەم جار بە نياز بوونە بمانبەن بەرەو

كەرکوك بەلام شىخ موعتەسەم نەيھىشتووہ..

* ئىستا قەناعەتت واىە گاميان بوبى..؟

وہلايى مەگەر خوا بزاني

* بردتانيانە ناو كەرکوك..؟

- نەخىر، ھەر يەكسەر بردمانيان بۆ تۆپزاوا.. ئاخ تۆپزاوا..!!

* كەى بوو گەيشتن..؟

شەو بوو..

* مەبەستم گاتەكەبەتى نازانى سەعات چەند بوو..؟

رەنگە لەدەور (۹) ى شەو بووبى

* باشە خو نىوان چەمچەمال و تۆبزاوا زۆر نە بو..؟

سەيارەگان چۆنكە بە قافلە بوو خىرا نەدەرۆيشتن..

* تۆبزاوا خەلكى ترى بۆ براوو كاتى ئىوەيان برد..؟

دنيايە خەلكى لىبوو..

* چى بوون..؟!

- گشتى وەك ئىمە نە دىيەگانەو هينرابوون..

* مەبەستە ئەو بە ژن و منال بوون ياخود تەنھا پياو بوون..؟

- تۆبزاوا بەخوا هەموو نەوعىكى لىبوو.. لەمنال (قنۆركە) وە تا

بەسالأچووى سەدسائە..

* چۆن بردتانيا نە ژوورەو بە سەيارەگانەو ياخود داتانيا ن گەرد..؟!

- مەن نازائەم شوپن چى بوو.. دى بوو يان شار ، ئەيان ووت

مەعەسكەرى تەدرىبى جەيش شەعبى بوو.. زۆر گەورەبوو

دەشتايىيەكى زۆر گەورە هەمووى تەلبەند كرابوو كۆمەل قاعەى زۆر

گەورەشى لىبوو هەر لە تەلبەندەگەو ئەيانكرە ژوورەو ئىتر لە

سەيارەگان دايان ئەبەزاند و عەسكەرى دنياى لىبوو ئىتر وەك رەشە

ولأخ ئەتيان دايا بەرەو قەعەگان لە ساحەيەكى گەورەدا ئەو

خەلكە هەمووى كۆمەل كۆمەل كرابوو، ژن بەجيا.. پياو بەجيا، منال

بەجيا.. يەك هاتوھاوارىك بوو هەر مەپرسە برۋابكە رەنگە قىز و قاو

ئەو خەلكە رۆژە رىيەك رۆيشتى.. خەلكەكە گەل زۆربوون تەقدىر

ناگرى چەنى ئەبوو..

* ئىوەيان بەجيا وەك كۆمەللىكى سەربەخۆ هيشتەو ياخوا تىكەل بە

خەلكى ترقانيا ن كەرد..؟

- تىكەل كۆمەل زلامانيا ن كەرد..

* خەلگى كۆي بون ؟..

ئىنجا خەلگى كۆي نەبون ۋەلایى ئەگەر بلىم خەلك ھەموو
دېيەكى تىابوو درق نى، لە ھەر كەسىكت نەپرسى خەلگى كۆيى ھەر
يەكى ناۋچەيەكى ئەوت..

* ئەوان چەنى پىش ئۆھ براپونە ئەۋى..؟

ھەبوو ھەر ئەو رۆژە براپوو ھەبوو ئەيوت ۋا چوار رۆژە لىرەم و
ھەر بۆي دەھىنن و پەيتا پەيتا لى بار ئەكەن..

* تۆ كەسىكت ناسى لەناو ئەو خەلكەدا كە پىش تۆ براپونە تۆبزاۋا..؟

رەنگە (۲۰) كەسم تيا ناسى بىت خەلك ئەو دىيانەى دەروپەرمان

بون

* ماۋەى چەنى لەو ساحەيە ھىشتانیا ئەۋە..؟

- ۋەلایى لەۋە ئەچوو ئىمە شانسمان ھەبوبى ھەر ئەو شەۋە نۆرەى
ناونوسىنمان بەرگەوت و خراينە قاعەۋە، بەلام ھەبوو ئەيوت چوار
رۆژە لەم ساحەيەم ھەر لە سەرما خەرىك بوو رەق بىنەۋە..

* ناۋوسىنە كە چۆن بوو.. ئۆھ ئەچون بەرەو شوئى بۆ ناۋونوسىن ياخوھ

خۆيان ئەھاتن ناۋاتانان ئەنۋوسى..؟

- لەيەك شوئىن ناۋيان ناۋوسى.. لە دە لاۋە رىز دەكراین بۆ بەردەم

ناۋونوسەگان.

* چيان ئەپرسى..؟

- ھەر لەناۋى خۆتەۋە تا مال و منال و كەس و كار و برۋابكە

پرسىارى ناۋى دراوسى و خرمى دانىشتۋى شارىشيان ئەگرد..

* دۋاى ناۋونوسىنە كە..؟

دواى ناوونوسينهكه له شوينى تر كۆمهل كراين و به پي ئه
ناوونوسينه كۆمهل كۆمهل كرابوين بهر و قاعهكان بر دمانيان هر
قاعه له (۵۰۰ بؤ ۶۰۰) كهسيان تى ئه كرد..

*** ته نها زه لام بوون..؟**

- ئيمه ئا.. به لام قاعه تر هه بوو هه مووى ژن بوو هه بوو هه مووى
منال بوو هه بوو هه مووى پيرهكان بوو.. به لام ئيمه هه مووى گهنج
بوو.

*** له ناوونوسينه كه دا جيا ده گرانه وه گهنج به جيا و پيرهكان به جيا..؟**

- ئا.. ئا.. ئه و كاته ناو ده گهيان ئه نووسى ئه وى گهنج بوو هر
ته حقيقى ته واو ئه بوو دوو سه رباز ئه يان كرد به با ئيدا بهر و كۆمهلى
گه نجان و پيريش بهر و كۆمهلى پيرهكان.. كابرايه كم ئه ناسى
خه لگى (حه سه ن ئاوا) بوو ناوى (غفور حاجى توفيق) بوو له گه ل
ناوونوسه كه دا كرد بويه مونا فه شه ئه يوت من مواليده كم گه و رديه تا
تيكه ل به پيرهكانم گه ن. به لام ئه وان خستiane ناو ئيمه وه به حيساب
گه نجه كانه وه..

*** دياره هر له وى هه ستان به مه ترسى ئه وه ده كرد كه گه نجهكان**

چاره نووسىكى خراپ چاوه ريانه..؟

- هه بوو بر و اى نا كرد به و دمر ده بچين كه تووش بوين، هه بوو
ئه يوت رهنگه هر گهنج بكوژن.. هه بوو ئه يوت هه رچى ني رينه هه يه
ئه يكوژن.. هه بوو ئه يوت بهرمان ئه دهن ئه و كابرايه ش ديار بوو واى
نه زانى ئه وى بگريته ناو كۆمهلى پيرهكانه وه رزگارى نه بى..

*** قاعهكان گه و ره بوون..؟**

ئه ره و دلا له م سه ره وه ئه و سه ريت به ئاسته م ئه بينى..

*** ژماره ي قاعهكان زوړ بوون..؟**

زۆربوون.. بەلام خەلكەكەيش گەل زۆر بوو لە قاعەكاندا
هەمووی جیئ نابودووە، چەنێکی لەقاعەبوو دە ئەوەنەى بەو دەشتەووە
بوو..

* ئیوه کاتى خراڤه قاعەکانووە، کەسى تر لەناو قاعەکە هەبوو..؟
هەندى منال و ئەختیارى لیبوو ئەوانیان دەرکرد تەنها ئیمە
ماينەووە کە گەنجەکان بوین..
* ئەى ئەوانیان بۆ گوى برد..؟
نازانم..

* بردیانە قاعەى تر یان سواری سەیارە کران.. خراڤه گۆرەپانەکەووە،
چیان لى کرا..؟
- وایزانم بردیانیان بەرەو قاعەکانى زۆرتر کە ئەوانەیان ژن و منال
و پیرەمێردى تیاوو..

* کاتى خستیانە قاعەکەووە هیچ قسەیهکیان لێکەلتان نەکرد..؟
- وەك جى..؟
* هەر قسەیهك ییت ئەفسەریك یان سەربازێك قسەیهكى لێگەل
کردین..؟

- ئەوەیلى.. هەزار قسەیان ئەکرد.. جنیویان ئەدا کورە وەك سەگ
ئەرشانەووە..!!

* ئەگەر هەندى لەو قسانەت لەبیر مابى..؟
هەموویم لەبیر ماووە.. هەمووی هەر جنیو بوو..
* جنیویان تەنها بەخۆتان ئەدا یان بەژن و خوشک و دایکیشان..؟
بەخۆمان و خوشک و دایک و ژن و باو و باپیرمان و مام
جەلالیش..
* مام جەلال بۆ..؟

- وەلا نازانم، پیمانیاڭ ئەووت با جەلال تالەبانی بێت رزگارتان
..کات.

* ئیوێ هێچتان ناووت..؟

- کێ ئەوێرا قسەبکات.. وەلا فرە لە دەممان بەهاتایەتە دەرەوە
زمانمانیان ئەبڕی..

* هێچ کەس قسەى کرد و وایان لێکردبى..؟

کەس نەینەوێرا قسە بکات ئەگینا خراپتریشیان ئەکرد..

* تا ئەوکاتەى لە تۆبزاوا گواسترانەوه.. هێچ خواردنیاڭ دا پێتان..؟

- ئەو شەوێ گەرممانیانە قاعەکانەوه کە ئێمە لەدوای
نیوەڕۆکەییەوه گیرابووین ئەو شەو و رۆژەگەیشى تا ئێوارە هێچیان
نەدا پیمان.. هەر خەریکبو لەبرساو لە تینودا بمرین.. هەموو لە
ترسا قورگمان ووشک بوو بوو تا ئێوارەگەى رۆژى دواتر ئەوجا هەندى
شۆربایان هێنا نازانم بێتیم چیبوو ئەگەر وەك ئێمە لەناچارىدا نەبوايا
مرۆف تەبیەتەى ناچوێ سەرى بەلام ئێمە لەبرسا شەڕمان بوو لەسەرى
چونکە گەمیان هێنابوو دیاربوو هەر بۆ ئەوەش گەمیان هێنابوو تا
بەشێکى بەرى نەکەوێت..

* ئەى ئەو خەلگەى لە حەوشەكە بوون ئەوان نان و ئاویان دا پێتان..؟

- نازانم.. خو ئەو خەلگە یەك کۆمەلێ نەبوو تا ئێمە بزانین نان و
ئاویان ئەدەنى یاخود نا وەك(رانەمەر) بەسەر یەكدا ئەهاتن بەردەوام
هەروا قافلەى سەیارەبوو خەلگى تری ئەهینا و دایان ئەگرت و
نەیاندايە پێش بۆ ناو خەلگەكە و جار نەجارێكیش قافلەيەك سەیارە
ئەهاتن و کۆمەلێکیان لێ بار ئەکرد.

* تۆ لەناو قاعەكەدا لەکۆى وە بووى..؟

- چۆن لەکۆى وە بووم.. لەناو قاعەكە بووم..!!

* مەبەستم لای دەرگاۋە بوۋى تا لە درزى دەرگاۋە دەرەۋەت لىنە

دىاربى..!!

قاعەكان بە بالائى زەلام پەنجەرەدى تىابوو ، رەنگە ھەر قاعەى پەنجا پەنجەرەدى ۋاى تىابوبى.

* كەۋاتە تۆ خۆت لە پەنجەرەكانەۋە دەرەۋەت ئەينى..؟

ھەمومان ئەمانىينى..

* تۆ خۆت يىنيت خەلك بارگەن و لە تۆبزاۋە بىبەن بۆ شوئىنگى تر..؟

- ئى كەس ھەيە چوبىتە تۆبزاۋا و چاۋى ئى نەبوبى ئەو عالەمەيان جى لىكرىد..!

* خۆت چەند ۋەجەت يىنى كە لە سەيارە بار بگرتىن..؟

ۋەلايى ئەتوانم سويند بخۆم لەو دوو شەو و رۆژەدا ۋامەن لەۋى بووم پەنجا ۋەجەت زياتريان بارگردووۋە خەلكى تريان ھوردۆتە شوئىنيان..

* چۆن باريان ئەگرد.. بەريز و ناۋنوسىن بوۋ ياخود ھەروا بە پال و ئەۋى بەرى بگەوتايا..؟

ھەموو ئەو خەلكەى براۋەتە تۆبزاۋا ناو ھەموۋى نووسراۋە بپروا ناكەم يەك كەسى ھەبى ناۋى نەنووسراپى ۋەجەت ۋەجەت ناۋيان ئەنووسرا و ئەكرانە كۆمەللىك و ھاقلەيەك سەيارە ئەھات ئەو كۆمەلەى بار ئەگرد و ۋەجەتى تر نامادە دەگرا..

* چۆن پىدا رائەگەيشتن ناۋى ئەو ھەموو خەلكە بنووسن ئاۋا بەخىرايى..؟

ئى كاكە لە سەد لاۋە ناۋنوس ناۋى ئەنووسى خۆ يەك كەس نەبوو.. بەخوا رەنگە سەد دەفتەر بەدەست خەريك ناۋنوسىن بوبى..

* ئەۋانەى بە بەرچاۋى تۆۋە باركران.. چى بوون..؟

گشتی خەلك بوو وەك ئىمەى قور بەسەر..

* مەبەستم لەو دەیه ژن و منال بوون.. گەنج بوون.. پیر بوون..!!

- ھەمووی ھەمووی بوو..

* ھەر بە تێکەلی ئەیانبرد..؟

- نا، نا.. کە لە دێیەکانەوێ خەلکە گەیان ھینابوو تا (تۆپزاوا) پێکەوێ

بوون لەوێ جیا کرانەوێ ژن و منال بەجیا.. کچی گەنج گشتی

جیا کرایەوێ و بەجیا بوون.. پیرە ژن و پیرە میژد بەیەکەوێ زەلامی

گەنجیش ھەمووی بەجیا بار کران..

* ئەو بۆ کە ئەپرسم ئەلێ ھەمووی بوو..!!

- ئی ھەموویم بینی بەلام ئاوا بەجیا جیا بار دە کران..

* ئەو سەیارانەى کە دەھاتن بۆ بردن یان چی جۆرە سەیارە یەك بوون..!!

- دوو جۆر بوون (سەوز و سپی) شێوەیان وەك ئیسعاف وابوو ھیچ

پەنجەرەى نەبوو..

* ھەر قافلەى چەند سەیارە ئەبوون کە ئەھاتن بۆ گواستنەوێ ئەو

خەلکە..!!

- رەنگە ھەر بیست بۆ بیست و پینچ سەیارە بوو..

* لە قاعەکان خەلکیان بار ئە کرد یان لە گۆرەپانە کە..؟

لە ھەردووکی.. جاری وابوو کە سەیارەکان ئەھاتن لەبەر ئەوێ

لە گۆرەپانە کە وەجەى بۆ جیا نە کرابوو ئەھاتنە دیار قاعە یەك و

باریان ئە کرد.. جاری وایشبوو ھەر لە ساحە کە کۆمەل کۆمەل کرابوو

بۆیان باریان دە کرد..

* خەلکە کە خۆی سوار دە بوون.. یان بەزۆر سەریان یان دە خست..؟

- ئیمە گشتمان رەزێل بوین لەبەر دەستیان کەس نەبوو بەقسە یان

نەکات، بەلام ئەوان چونکە زالم بوون ھەر پەلاماری خەلکە کە یان

نەدا.. بەخوا بىنىم پىرەژنى سەرسىپى بەقز رايان ئەكىشا.. پىرەمىردم
نەدى بەشەق لىيان ئەدا.

*** دەست يان چاوى خەلگەكەيان نابەستەوہ كاتى باردەگران..؟**

زۆر سەيربوو ھەبوو دەست و چاويان دەبەستەوہ و جلەكانيشيان
لەبەريان دائەكەند تەنھا كراس يان ژېر كراسيگ و شەروالەكەيان
لەپېدا نەھىشتەوہ و دەست و چاويانيان دەبەستەوہ.. وەجبەى وايش
بوو ھىچيان لىيان ناگرد و سواريانيان دەگرد..

*** زۆرتەر گامەيان دەست و چاوى دەبەسترا.. گەنجەگان.. ياخود**

پىرەگان..؟

- نا، ئەوہى چاويان دەبەستەوہ تەنھا گەنجەگان بوون.. بەلام
وەجبەى گەنجەگانيش ھەبوو كە دەست و چاويان نابەسترايەوہ..

*** ھەستان ناگرد بۆچە وا ھەندىكى چاوى دەبەستن..؟**

- نەوہلا.. بەلام ئەمانوت ديارە ئەوانەى وا دەست و چاويان
ئەبەستن بۆ گوللەباران گردنە.. بۆيە ئەمان ووت خوايە رەحمان
پىڭكەيت و دەست و چاومان نەبەستن..

*** ئەى ئەوہنى لە تۆپزاواووى چۆن ئەو خەلگە ئەچوونە سەر ئاو..؟!**

- ريزى(ئاودەستى لىبوو) بە نۆرە ئەو خەلگەيان لە قاعەكانەوہ
ئەبرد بۆ سەر ئاو.. بەلام ھەتا ئەتيان برد و ئەتيان ھىنايەوہ لە
دواوہ بە قۇناغە تەنگ لىيان ئەداى.. بەخوا ھەبوو لەتاوا ميز و
پىسيەكەى ئەگرد بەگيان خۇيا..

*** تۆ سەرەتا باسى ئووت گرد كە لە(چەم ئالياوا) براكانت لەگەل بوون**

كاتى گيران.. من بىرم چوو پىرسم تا كوى لەگەل براكانت پىكەوہ بوون..؟

- شەو و رۆزى يەكەمىش كە لە تۆپزاوا بويىن و تا ئەوكاتەى
بەقايە و ناو خويندەنەووە هاتن و ناوى من دەرچوو بۆ رەمى
کردن.. لەوى ئەيەكتر جيا كراينەووە..!

* بە ھۆى چيەو ناوى تۆ دەرچوو بۆ گوللەباران كەردن ولە براگانە
جيا كرايتەووە كەھەمووتان پيگەووە گىرابوون..؟

- نازانم بە ھۆى چيەو بوو.. دووھم شەو بوو لە تۆپزاوا بويىن
سەعات ١٢ى شەو ھەندى سەربازى بەرگ سەوز ھاتنە ناو
قاعەكەى ئيمەووە كەوتنە ناو خويندەنەووە و ناوى ھەر كەسيان
بخويندايتەووە لە قاعەكە ئەيانكردە دەشتەووە.. ناوى من و
ئامۆزايەكمى تياوو وەك ئەو خەلگەى تر كراينە دەرەوہى قاعەكە و
براگانە لەو وەجەبەيدا ناويان نەخويندرايەووە و ئەوانيش وەك ئەو
خەلگەى تر كەناوى دەرەچوو لە قاعەكەدا ھيشتياننەووە.

* كاتى ناوەگانان دەخويندەووە، ھيچ شتيگان ووت..؟

- نەخير.. تەنھا وتيان ناوى ھەرگەس خويندرايەووە بيتە دەرەوہ..
* ناوى تۆ و ئامۆزاكەت پيگەووە خويندرايەووە، ياخود ناوى تر زۆر لە
نيوانتا ناو..؟

- بەدواى يەكتریدا ناوەگانمان دەرچوو.

* ئەى شەوى پيشتەر بەرلەوہى بگريئە قاعەگانەووە پيگەووە ناوونوس

كران..؟

- ئا، ھەموومان ئەو شەو ناوونوس كراين.

* ئەزانم ئەو شەو ھەمووتان ناوونوس كران.. بەلام كاتى ناوونوس كران

تۆ و ئامۆزاكەت لە ريزەكەدا بەدواى يەكترىووە بوون..؟

- بەئى.

* ناوى چى بوو..؟

- سائەح ئەمىن ئەحمەد

* چەند كەس ئەبوون ئەوانەى ئاوتان خوتىندرايەوۈە و كرانه دەرەوۈى
قاعەكەتان..؟

رەنگە (۱۰۰) كەس بوبىتتىن..

* كاتى ھىناقانىانە دەرەوۈە، تىكەل ئەو خەلگەى تىرى گۆرەپانەكەيان
كردن..؟!

- نەخىر.. دامانىانە پىش بەرەو قاعەيەكى تر.

* خەلگى تىرى تىابوو يان چۆل بوو..؟

- سەرەتا كەمى تىابوو بەلام چەند وەجەيەكى تىران بۇ ھىناو
پىريان كرد . ئەوئەندىيان بۇ ھىنا پروا بكە تا بەياني يەك كەس
نەيتوانىوۈە بخەوئ چۈنكە زۆرى ھەر بە پىوۈەبوو تا بەياني رىگەنەبوو
ھەر لە شوپنى. خۇت دابنىشى ئەوئەنە خەلگيان تىكردبوو..

* لە كوى وە ئەو خەلگەنيان ھىنا.. لەناو گۆرەپانەكەوۈە يان ئەوانە بوون
كە تازە ئەھىتران و كرانه قاعەكەى لاي ئىوۈەوۈ..؟

- ھىچيان نەبوو.. ئەوانىش وەك ئىمە ھەر (۱۰۰) كەسيان لە
قاعەيەكەوۈە ھىنابوو..

* سەرچەم قاعەكە چەند كەسى تىابوو..؟

- بەخوارەنگە (۷۰۰) كەسى تىابوبى. چۈنكە قاعەكەى يەكەمجار
(۵۰۰) كەسيان تىكرد جىگامان سەغلەت بوو.. بەلام ئەم قاعەيە
ئەوئەنەى تىكرا بوو جىي پىت بە ئاسانى نابوۈەوۈ..

* ئەم قاعەيە بچوكتىر بوو لە و قاعەيەى يەكەمجار تىابىدا زىندانى
كران..؟

- نەخىر ھەمويان بەقەدەر يەكترى بوون..

* له گه ډډه ځه لکه که دا بېگومان قسه تان کړدوه .. نه وانش وک ئوه هر
کومه لیک و له قاعه يک هه لږ ټر درابوون يان جيا کړابوونه وه .. خو تان چيتان
نه ووت ..! بوجوتان چيوو له باره ي ئو جيا کړدنه وه يوه ..؟

- يه که مجار که ئيمه جيا کړاينه وه و بر دمانيانه ئو قاعه يه ي تر ..
من و وتم دياره به زه ييان پيماندا هاتو و له و قاعه يه جیگامان نابو و
بو يه هينامانيان نه قاعه يه ي تر تا بتوانين تيايدا بخه وين .. به لام
کاتئ ئو خه لگه ي تريان هينا و نه و نديان تيکړد که جي پيمان
نه بښه وه .. نيتر ترسم ئ نشت و سه د پرسيارم لادروست نه بو و که
بوجي جيا کړاينه وه و بوجي له هر قاعه يه ک کومه ليکيان هينا وه ..
نه مووت رهنه بمانکوژن .. به لام دوايي نه مووت باشه ئه ي بوجي ئو
خه لگه ي تر ناکوژن خو نه و انيش وک ئيمه وان .. نه مووت رهنه
ئيمه (نه قل) بکه ن بو شويني تر ..! نه مووت به لگو خوابکات بهرمان
بدن . هه زار و يه ک پرسيارمان نه کړد .. ئو شه وه نازانم بلنم چو ن
روژ بو وه .. چي له تا و دهردي خو مان و چي له تا و ئو خه لگه ي و
نه مان بيني که چيان پيډه کړا له و گوړه پانه دا ، نيتر نازانم چو ن له تا و
روحمان دمرناچوو .. دلمان ناتهي .. له دا خا نه مردين ..!!

* تاگه ي له و قاعه يه دا هښتانيانه وه ..؟

- سه عات ۹،۲۰ نه بو و کومه لي سهاره يان هينايه بهر دهرکي
قاعه که مان و دهرگايان له سهرمان کړدوه و به نا و خوښدنه وه جاري کي
تر بانگ گراينه دهر وه بو نا و سه ياره گان .

* چنه د سه ياره نه بوون ..؟

- وه لايي نه م ژمارد به لام له دهور ي (۲۰) بيست سه ياره دا نه بوون .

* سه ياره گان چي بوون ..؟

ھەر عەينەن ئەو سەيارانەى كە باسەم كەرد ئەھاتن خەلكيان تى
نەكرد و ئەيانەرد.. ھەر وەك ئەوانەى تر وابوو..

* ئاخىر چى سەيارەيك بوون؟

وہلأھى من تا ئەو رۆژە سەيارەى لەو جۆرەم نەبينىبوو وەك
ئیسعاف وابوون بەلام نازانەم ناوى چى بوو..

* ھەست نەكرد ئەوكانەى سواريان كەردن لەناو خۆياندا ناوى سەيارەكە
بەين، شتيكى وات بەرگوى نەكەوت؟

- نە

* رەنگى سەيارەكان چۆن بوو؟

- ھەندىكى سەوز بوو.. ھەندىكى سپى..

* تۆ سوارى كام جۆريان كراى.. سەوز يان سپى..

- سەوز بوو..

* چەنەم سەيارەبوو كە بارگەران؟

- بەوخوايە برا ئەوانە نازانەم..

* لەو سەيارەيەى تۆى تىدابووى كەسيكى تری تىابوو كە تۆ بيناسى..؟

- ئامۇزاكەم و كورپكى تریش ناوى(ئەديب كورپ شىخ ھەگيم فەيم
تالەبانى) بوو خەلكى بنار گل بوو لەگەل مندا پيکەوہ لە سەيارەيەكدا
بووين..

* سەيارەى چەند كەسيان تىكەرد؟

- سەيارەكە كورسيەكانى وەك كورسى دواوہى تويٹا وابوو ريز ريز
بوو نەفەرەكان پشتمان ئەدا بەيەكتريدا، نازانەم چەند ريز كورسى بوو
بەلام ھەر سەيارەى(۵۰ بۆ ۶۰)كەسيان تى ئەكەرد..

* ئەو(۵۰ بۆ ۶۰) كەسە پيکەوہ لەيەك سەيارەدا بوون كەسيان ھەبوو بلى
من جارى تر لەم سەيارەيەم بينوہ..؟

- له ریځه له ناوځوماندا قسه مان ده کړد زور باسی نه م جوړه
سه یاره مه مان کرد گشتی نه یووت پیشت له م سیهاره مه له عیراق دا
نه بینوه.. له وه نه چوو له ولاتی تره وه هینا بیتیان
* تماشای ژماره ی سیهاره که تان نه کړد..؟

- نه

* نه توانی یم بلای نه وگاته ی تو سوار ی سیهاره که کرای که ی بوو..؟

- کاتر میړ ۱۰،۳۰ بوو

* پیشت ووت سعات ۹،۳۰ سیهاره که یان هینا..!!

- ئی ئی وابوو سعات ۹،۳۰ سیهاره یان هینا به لام به ناو خویندنه وه
بوو تا ناو هکت بهری ده گوت و بارده کرای و نهو سیهاره په پر ده بوو
ده پوی و لهو لاتره وه نه ووستا و په کیکی تر نه هاته شوینی نه و تا نه و
پر نه کرا و به م شیوه په کاتی نور دی من هات کات گه شت بوو ۱۰،۳۰
* خه لگی تر دوا ی تو مابوون له قاعه که دا و چاوه پری بن ناویان
بخویند ریته وه..؟

- به ئی مابوو.. خه لکیش مابوو سیهاره ی به تالیش مابوو..

* سیهاره که په نجه ره ی تیا بوو..؟

- په نجه ره ی چی، به خوا کونیکی تیا نه بوو بو نه فیه سیش..

* که واته نه وگاته ی سره خران ئیتر ئاگانان له دهره وه نه ما..؟

چونکه هه مووی قه پات بوو کورسیه کانیش وابوون پشتمان گردبو
یه گتری هه ر نه مان نه زانی به ره و خوار نه پوات یان به ره و زور..

* کاتی خستیا نه سیهاره گانه وه ده ست و چاویان نه به ستن..؟

له وی نه یان به ست به لام له دیار چالی گولله باران گردنه که و پیش
نه وه ی رهمیمان بکه ن چاومانیا ن ده به ست و دوو دوو ده ستمانیا ن
ده به ست یه گتریه وه..

* دواى ئەرەبى سوارى سەيارەگان کران ھەست دەکەى چەنئىکى تری
پېچوو تا سەيارەگان کەوتە رى..؟

وا ھەست دەکەم کە نىو سەعات بوبى.

* کاتى کەوتە رى بەسەر جادەى قىردا بردانان يان رىگای خۆل..؟
لە تۇپزاواوہ بەسەر قىردا بردمانيان تا رەنگە ھەر نىو سەعات
دوور لە شوپنى گوللەباران کردنەکەمان ، ئەو نىو سەعاتە بەرىگای
خۆل و زۆر چال و چۆلیدا نەرۆيشت چونکە بە تاسەگانى دياربوو
نەمانزانى کە رىگاکە چۆن بوو..

* سایەقى سەيارەکە سەرباز بوو يان مەدەنى..؟

نازانم چونکە کاتى ئىمەيان بارکرد ھەر لەناو دەرگای قاعەکەوہ
بۆ دەرگای سەيارەکە و سەرباز دەورمانى گرتبوو دوو سەربازى تریش
بالمانى دەگرت و بۆ ناو سەيارەکە.. کاتى سواريش بووين سەيارەکە
شۆفیرەکەى لە ئىمەوہ ديار نەبوو.. چونکە سەيارەکە لەنيوان ئىمەو
شۆفیرەکەدا(خانئىکى) ھەبوو وەك ھۆئىکى جياواز لە نيوان ئىمەو
شۆفیرەکەشدا.. سەربازئىک لەو(خانە جياوازە) سوار بووبوو..

* ھىچ قسەپەکتان لەگەل سەربازەکەدا نەکرد..؟

نالئیم ئەویش خانئىکى جياواز بوو لە ئىمە.. ئىمە تەنھا ئەوکاتەى
سەرخراين و ئەوکاتەى داگراين بەو خانەدا رویشتين.. سەربازەکە
لەوئ دانىشتبوو..

* کاتى سەيارەگان کەوتە رى، ياخود کە سەيارەگەتان کەوتە رى

ھەستت بەوہ کرد کە قافلەى سەيارەگان ھەموو پتکەوہن..؟

- وەلاىى کە ئىمە چوینە سەيارەکەوہ ئىتر وەك کویر وابوين ھىچ
شوينئىکمان لىوہ ديارنەبوو بەلام ئەمانزانى کە ھەموو قافلەکە
پتکەوہين..

*** به چي نه تانزانی ..؟**

- به وه نه مانزانی نه وکاته ی که هر سه یاره یه ک پر نه کرا نه چوه
ریزه وه و چاوه پئی نه وه ی نه کرد که سه یاره گانی تر پرین..
*** بهر له وه ی سوار تان کن هیج نان و ئاو یگان دا پیتان...!!**
- نان و ئاو ی چی ..!

*** کاتی ئاوا بینه ی که خرا نه سه یاره ی (موقه به نه وه) پیت وابوو بوکوی تان
نه یه ن.. یا چیتان لی ده کن..؟**

- به خوا من هر له ناو لیوا که ی چه مچه مالدا کاتی یه که م شت
شهروالی ژنی گوردم به چه نچی عه ره بانه و ئیفای عه سه که ریه وه بینه
هر نه وکاته وتم ته واو ئیتر چاومان به دنیا ی رۆشن ناکه ویته وه..
نه وه کو تایی هه موو شتی بوو.. به لام نه ئی ی چی روح له جی سه خته
و دهر ناجی، مردنیش به ده ست خوت نیه تا هر نه وکاته بلئی بمرم و
رزگارم بیت.. من له وی حالی بووم که رۆزه که گه لی ره شه، به لام مرو ف
به ده ستی خوی نیه ناتوانی ت بی ئومید بیت له ژیان بویه سه رباری
نه وه ی که قه ناعه تی ته واوم هه بوو که نه م حکومه ته زالمه هه مومان
نه کوژی به لام هر به ته مای ژیانیش بووم چی له ناو قاعه گانی تو پزاوا
نه وکاته ی له په نجه ره کانه وه چاوم به ناو نه و ژن و منالانه دا نه گپرا و
ژن و مناله گانی خو مم بیر نه که وه ته وه که بیر یانم نه کرد و چی
نه وکاته ی خراینه سه یاره ی سه ر داپوش را وه وه که بو ئیمه
وه ک (تابوت) وابوو چۆن مرو ف که نه مرئ نه یخه نه ناو تابوته وه تا
گۆرستان نه وه سه یارانه ش بو ئیمه وه ک نه و تابوته وابوو خستمانیانه
ناویه وه تا دیار چاله گانی مهرگ شوینی گولله باران کردنه که مان..
به رده وام له و ما وه یه شدا به خه یال له گه لی ژن و منال و که س و کارمدا
نه ژ یام.. چونکه زۆر جاریش نه وه م بیستبوو که بهر له مردن وینه ی

کەس و کارت دینه پيش چاوت.. ئيتىر منيش چونكه بپروام بهوه نهبوو
كه نازادمان بکهن و دام نابوو كه بۆ مردنمان دهبەن بۆيه زوو زوو
وينه‌ى كەس و کارم وینه‌ى كەس و کاره مردوه‌كانيشم نه‌هاته‌وه
به‌رچاو..

* له‌ناو سه‌ياره‌كه له‌گه‌ڵ ئاموزاكه‌ت و نه‌فه‌ره‌كانى تر(زیندانیه‌كانى تر)
پتكموه قسه‌تان نه‌کرد..؟

- ئا قسه‌مان نه‌کرد..

* تۆ پیت ئه‌وتن كه بپروا ناگه‌ى نازاد بگرتن و ره‌نگه هه‌مو‌تان بگوزن..؟

- بآ، وام ئه‌ووت، ئه‌مووت گشتمان ره‌مى نه‌كهن

* ئه‌وان چيان ئه‌وت..؟

- پتيميان ئه‌وت تۆ ترسنووكى..

* تۆ هه‌ستت به ترسى نه‌کرد، گاتى ئاوا درندانه له‌گه‌لتان مامه‌له‌يان

ده‌کرد و بۆ خوشت قه‌ناعه‌ت وابوو گولله‌بارانتان نه‌كهن..؟!

- وه‌لايى وه‌ك ترس ناترسم به‌لام زۆرم پیناخۆش بوو كه به‌و

دەردە چوبوين خه‌فه‌تم پى نه‌خوارد كه ئه‌و هه‌موو خه‌لگه ئه‌و

هه‌موو ژن و مناله گوناھيان چيه وامان ئى نه‌كهن.. ئاخىر واى دانى

هه‌موو زه‌لام و ژنه‌كان تاوانبارن ئه‌ى ئه‌و هه‌موو مناله تاوانى چى

بوو، به‌خوا چه‌ندين ژنم بينى مناله قنۆره‌كه به باوشيه‌وه بوو هه‌بوو

ته‌مه‌نى پينچ شەش رۆژ بوو كۆره هه‌بوو كه له ديبه‌كه‌دا سواری زىلى

عه‌سكه‌ريان گرديبوو له‌ناو زىلى عه‌سكه‌رى له‌دايك ببو ئاخىر ئه‌وان

گوناهيان چى بوو.. نازانم ئه‌وكاته‌ش و تائيس‌تاش كه بىر له‌وانه

ده‌كه‌مه‌وه تيناگه‌م ئه‌م سه‌دامه زالمه له‌پاى چى واى به‌و خه‌لگه كرد..

چۆن ويزدانيان ريگه‌ى داوون منالى سى رۆژه بگوزن، نازانم ناترسم

به‌لام زۆرم به زه‌مى به خو‌ماندا نه‌هاته‌وه..

*** کەسی تر هەبوو قەناعەتی وەک تۆ وابوو کە بۆ گوللەباران کردن ئەتانبەن؟!..**

هەر یەکە و قسەیهکی ئەکرد.. هەبوو ئەیوت ئەمانبەن بۆ بەغدا لەوێ بەرمان ئەدەن.. هەبوو ئەیووت ئەمانبەن ئەمانکەن بە عەسکەر.. هەبوو ئەیووت گشتان ئەبەن بۆ ولاتی تر و نیشمان پێ ئەکەن.. هەیشبوو ئەترسا و بیری کەس و کارەکە ی وای لێکردبوو ئەگریا و ئەیوت ئەمانکوژن و مەیتەکانیشمان نادەنەوه کەس و کارمان و هەتا هەتایە ئەبێ ئەوان هەر چاوەڕێ بن کە بگەرێنەوه هەبوو ئەیوت گشتان ئەخەنە بەحرەوه و ماسی و گیانلەبەری ناو ناو ئەمانخوات.. هەیشبوو بەتەمای بەردان بوو..

*** هەستت بەچی دەکرد کەوا ئەترانی ئەو سەیارەیه بەرەو پیری مەرگ ئەتانبات.. سات لەدوای سات زیاتر دلتەنگ تر و نا ئۆمێد تر ئەدەبووی..؟**

- لەناو ئەو سەیارەیه کە هەر موخەپەتیهکە ی وەک تەعزيب وابوو هەوا گێشیکێ نەبوو خۆشمان هەتا دەبوو زیاتر گەرمامان دەبوو زیاتر تینوو دەبوین و برسیمان دەبوو.. تەنگە نەفەس ئەبوین کە ئەگەر نەک بۆ گوللەباران کردن بیان ووتایە وابۆ ئازادکردنیشتان ئەبەین ناو ئەو سەیارەیه هەر بۆخۆی مایە عەزاب بوو.. بڕوابکە وەک ئەوه وابوو لە تەنووڕی ناگردابی و دەقە لەدوای دەقە هەستت بە گەرما ی زیاتر و تەنگە نەفەسی زیاتر و تینویتی زیاتر دەکرد.. هەموومان قورگمان وشک ببوو هەر بە ناستەم هەناسەمان پێ ئەدرا.. زۆر کەشیش کە تەنگا و بوو میزوو پیسیهکە ی کردبوو ناو سەیارەکە، هەر خەریک بوو بمانکوژی..!

*** ئەوانە ی لەناو ئەو سەیارەیه دا پێکەوه بوون نازانی خەلکی چی ناوچەیهکی تیاوو..؟**

بەزۆرى خەلكى لای سەنگاو و ناو زەنگەنە و قادر كەرم بوون
 * ئەمەنى ھەموتان نزيك بوو لەيەكتريەوہ.. چونگە ئىوہ لە توپزاوا بە
 حيسابى ئەوہى گەنجن جيا كرابونەوہ..؟

نەوہلا.. ھەمومان تەمەنمان لەيەكەوہ نزيك نەبوو.. لە توپزاوا
 كە گەنجەكانيان جيا كردهوہ لە گەنجى (۱۵) سائەوہ تا (۵۰) پەنجا سال
 ھەر حيساب گەنجيان بۆ دەگرد.. ئەو سەيارەيەى ئىمەش دوو كورى
 گەنجى تيا بوو مويان لى نەھاتبوو ھەر زۆر مەتبوون ھەر سەريان
 كەردبوو بەيەكدا لەوہ ئەچوو خەزم و كەسى يەكتريش بوين زۆر
 ئەترسان و كابرايەكيشى تيا بوو كامليش بوو ھەر ئەگريا و ئەيووت
 مەن خۆم وام لەخۆم كەرد لای مۇستەشارىك بوم وتويەتى بېرۆ عيلاجى
 خۆت بگە مەن ناتوانم دالەت بەدەم.. بەملى شكاوم ھاتم تەسليم بووم..
 لەسەرنى ئەو وەزەئى خۆمەوہ زۆرم بەزەيى بەو دوو كورە مەنلە و
 بەو كابرايەدا ئەھاتەوہ.. زۆر بەزەيم بەكابرايەكى تريشدا ئەھاتەوہ
 كە تىنويىتى تەنگى پى ئەلچىبوو ھەر ئەپارايەوہ ھاوارى بوو ئەيووت
 خەنگام فريام كەون قومى ئاو.. ئى ئىمەش ھەمومان ھەر وەك ئەو
 وابوين ، بينيم پىلاوہكانى لەپىيى خۆى داكەند و مەزەكەى خۆى
 تىكرد و لە تىنوا خوارديەوہ.. ئەو ديمەنەش زۆر نازارى دام
 * سەيارەكان لە رىگە نەوستان.. يا ھەست بگەى لادەن بۆناو

سەربازگەيەك..؟

- ئىمە لەناوہوہى سەيارەكە ئاگامان لەدەرەوہى سەيارەكە نەبوو
 نەشمان ئەزانى روہو كوى ئەچى.. بەلام لە شوينىك كەمىك راوہستا
 نازانم ھوى چىبوو ئىمە وامان دانا كە رەنگە بەنزىخانە بىت و
 بەنزىنى تىبەكەن..

*** ماوهی چهنی بهریگاوه بوون تا گه یاندتانیانه شوینی گولله باران کردنه که..؟**

- نازانم چهند سهعات نهکات له چیشته نگاوه ده له توپزاوا خستمانیانه ری ههرووا چارهکی بۆ نیوسهعات خۆری مابوو که گهیشینه نهو شوپینهی رهمیمانان کرد..
*** سه یارهکان له ریگا خیرا نهرویشتن..؟**

نه ری و ده لا نهتوت ته نهها له بهر نهوه وا لی نه خوړن که نیمه نازار بچیرین.. چونکه ناو سه یاره که گهرم و تهنگه نهفهس بوو خویشمان تینو و برسی که له تاسه یهکی نهدا وهختبوو روح و دلمان دهرچی سه رمان گیزی نه خوارد.. جاری وابوو وا ههستمان نه کرد به ناسماندا بپروات نهوه نه خیرا نهرویی دیاربوو پهله ی نهوه دیان بوو که زوو نیمه بگه پینه شوینی مردنه که مان و بگه پینه وه وهجه ی تر بهرن..
*** تا نهو شوپینهی که بۆ مه رگی نهو ههزاران گهنجه کورده ناماده گرابوو له توپزاواوه بۆ نهوی به سه ر جاده ی قیردا رویشتن..؟**
هه مووی قیربووته نهها به مه زنه بیست دهقه بۆ نیوسهعات به سه ر خو لدا رویشتن..

*** کاتی له جاده ی قیر لای دا و چووه سه ر خو ل ههستان پی کرد..؟**
- سه یاره که ورده ورده خاوی کرده وه سه ره تا وامانزانی رائه وهستن ههستمان پیکرد که ناراسته گهیشی گوپی و چوه سه ر ریگای خو ل چونکه تاسه ی گه لی زۆر بوو دیاربوو ریگا که چال و چۆلی بوو نهو ماوه یه ی به سه ر نهو ریگایه دا چوو به قه ده ر هه موو ریگا که سه غله تیمان بینی وهک بيشکه رامانی نه ژهن سه رمان نهیدا به یه گدا، هه بوو له تاوا نه که هوت نیلنجیان نهدا..

*** بهر لهووی بگه نه شوینی گوللہ بارانگردنه که لهو ماوهی بهسەر ریگی
خۆلدا ئه‌رۆشتن جگه لهووی که خوتان بروتان وابوو ئه‌تان کوژن هه‌ستان
به‌هیچ ئاماژه‌یه‌کی تر نه‌گردد که له‌ مهرگ نزیك ئه‌بنه‌وه...؟**

- ده‌ ده‌قیقه ئه‌به‌وو به‌سەر خۆلدا ئه‌رۆشتین ده‌نگی ته‌قه‌ کردن
ئه‌هات ته‌قه‌یه‌کی زۆر به‌لام ئیمه‌وامان ئه‌زانی ته‌قه‌ته‌قی سه‌یاره‌گانه
چونکه‌ ریگا که تاسه‌ی زۆر بوو ، سه‌ره‌تا وامان لێك ئه‌دایه‌وه به‌لام تا
ئیمه‌ زیاتر ئه‌رۆشتین زۆرتر ده‌نگی ته‌قه‌ ئه‌هات ئه‌وکاته نه‌مانزانی
چی به‌لام دواتر بۆم ده‌رکه‌وت که هه‌موو ئه‌و ته‌قه‌ گردانه ته‌قه‌ی
گوللہ بارانگردنی کورد بوو..

*** که‌واته سه‌یاره‌گانی پێشه‌وه ئه‌وانه‌ی هاوسه‌فه‌ره‌گانی تۆیان بارگرددبوو
ئه‌وانیان داگرتبوو گوللہ باران ده‌کران..!!**

- نه‌خێر.. ئه‌و ته‌فانه گوللہ باران گردنی قافله‌که‌ی ئیمه‌ نه‌بوو
ئیمه‌ ده‌ور چاره‌که سه‌عاتی به‌ شوینی‌کدا برده‌مانیان خه‌لگی تر له‌وئ
ره‌می ده‌کرا.. سه‌یاره‌گانی ئیمه‌ به‌ناویاندا تی ئه‌په‌ری و ئه‌وان هه‌ر
له‌سه‌ر ته‌قه‌کردنی خۆیان به‌رده‌وام بوون..

*** ماوه‌ی چه‌نی سه‌یاره‌گان ریگیان کرد و هه‌ر گویتان له‌ته‌قه‌ بوو..؟**

- ئه‌ی نه‌موت نزیکه‌ی چاره‌که سه‌عاتی..

*** که‌واته ئیوه به‌سه‌یاره به‌دریژایی چاره‌که سه‌عاتی ریگاتان بری و به‌**

دریژایی ئه‌و ماوه‌یه خه‌لک گوللہ باران ئه‌کرا..!!

- ئه‌وکاته‌ی ته‌قه‌کان ئه‌کرا ئیمه‌ نه‌مانزانی که خه‌لک ره‌می
ئه‌که‌ن.. من دوا‌یی ئه‌وانه‌م بۆ ده‌رکه‌وت که چه‌نی گه‌نجی کوردیان
خسته‌بووه ئه‌و چالانه‌وه.. که هه‌ر جالیکی به‌ بالای زه‌لام پڕ کرابوو
له‌لاشه‌ی له‌سه‌ر یه‌ک..

*** ئەو ھالەتتە لەياد ماوھ كە سەيارەكان چۆن راوھستان و چۆن ئۆيەيان داگرە خواروھ بۆ گوللەباران كەردن..؟**

- بەئێ لەبەرم ماوھ و لەبەرچاومە و ھەتا ئەو رۆژەي لوتەم ئەدا لە بەردی ئەلھەد لەبەرم ناچیتەوھ.

*** زۆر داوای لێبوردن ئەكەم رەنگە بەياد خستەوھي ئەو ھالەتەنە ئازاری دەرئەست بەدەم.. بەلام بۆ مێژووي نەتەوھەكان زۆر پێويستە بە وردی ھەمويان تۆمار بكەين بۆيە داوات لێدەكەم كە بە وردی بۆمي بگێریتەوھ..؟! - ئەوھي مەن بێنيم و بەسەرمانا ھات ھي گێرآنەوھ نە.. بپروا ئەكەي لە ١٩٨٨ وە تا ئەو رۆژەي بەرھە ئەمەريكا ئەچوين لەناو سەفارەتي ئەمەريكا لە توركيە لەوئ بۆ ژن و مائالەكانم گێراوھتەوھ ئەويش دواي زياتر لە (٩) سال بەسەريدا تێپەري بوو.. ھەزم ناكەرد ئەوھي مەن بێنيمووم لەچاوي مەنەوھ كەسي تر بېيئي..!**

*** كاك فەرھەج مەن سەرھەتا بەر لەوھي ديدارەكەمان دەست پێكەين زۆر باسەم بۆ كەردی كە بە گێرآنەوھي ئەوھي لەو كارەساتەدا بەسەرت ھاتوھ.. چي خەزەتێكي گەورە بە كورد دەكەيت.. راستە بێرخستەوھيان ئازارت ئەدات بەلام ناشكری تۆ لەگەل خۆتدا ئەو ھەموو زانیاریە بەریتە گۆرەوھ.. ميللەتەكەت پێويستی بەو زانیاریانە ھەيە.. مەن پێم وتی خوا ئۆھي بۆ ئەوھ بە زیندویتی ھێشتەوھ تا روداوھەكە بگێرئەوھ.. بۆيە تگات لێدەم بۆمي باس بكە.. چۆن لە سەيارەكان دا ئانیان گرت..؟**

- وەك ووتەم دەنگي تەقە ئەھات كە خەلكي تر رەمي دەكران دياربوو ئەو شوپنە ھەمووي نامادە كرابوو بۆ گوللەباران كەردنی ئيمە و پيش ئيمەش خەلكي تريان بۆ بردبوو.. كە سەيارەكان راوھستان ھەر دەنگي دەستپێژی گوللە ئەھات.. ئيتەر ھەموومان ئەوانەي لەناو سەيارەكە بوين واقمان و پمابوو ھيچ قسەيەكمان بۆ ناكرا تەنھا

ته ماشای یه کتریمان دهکرد.. نهووی که پیشتر له ترسا نه گریا هه مووی
 بی دهنگ بوون وهك نهووی مان ناوایی له یه کتر بکهین به چاو هه موو
 قسه یه کمان نه کرد.. نه مانزانی وا پاش که میکی تر به ناهه قی
 گولله بارانمان نه کهن.. نه مانزانی نهو ته قه کردنهش نهو گوللانیه
 نه نرینه برا و کهس و کاری نیمه وه.. ماوهی (5) دهقه نیمه ههر له ناو
 سه یاره که بوین و دهر گایان له سه رمان نه کردهوه و چاوهری بوین
 نوره مان بیته تا بمانبهن گولله بارانمان بکهن.. وهك سه رمان باسم کرد
 سه یاره کان له نیوان نیمه و شوڤیره که دا خانیکی هه بوو وهك هۆل
 وابوو دهر گایه کی هه بوو له لا ته نیشته وه له وپوه سوار گراین نهو
 دهر گایه کرایه وه و دهر گاکه ی نیمه شیان کردهوه و دوو سه رباز هاتنه
 ناو نهو (خانه ی نیوان نیمه و شوڤیره که) دوو کهسیان له سه یاره که ی
 نیمه برده نهو دیودا و دایان گرتیه خواره وه چاو له بوو که به
 جامانه که یان چاو یانیان به ست و به پشتوینه که یان له پشته وه دهستی
 ههر دوو گیانیان به ست وه و دوو سه رباز بر دیانیان به پیشتر و له سه ر ده
 پالیانیان خست و ده ست پیزی گولله کرا.. نهوه به بهر چاوی نیمه وه
 بوونیهتر دنیا بوین پاش چهند چرکه یه کی تر هه مومان ناوا بهر پیز و
 به دوای یه کتریدا رهمی ده گرین..

* نهو کاته ی دهر گاتان له سه ر گرایه وه.. یه کهم دیمن بهر چاوت کهوت

چی بوو..؟

- دوو سه رباز..

* جله گانیان چۆن بوو..؟

- سهوز بوو..

* سه رشانیان ئامازه ی نهووی پیوه بوو که پله دارن..؟

- نهه

* چه که گانیان چی بوو..؟

کلاشینکوف

* مه خزنه که ی ..؟

- مه خزنه که ی چی ..؟

* جوړی مه خزنه کلاشینکوفه گانیان چی بوو (۷۵) ی بوو (۴۰) ی بوو یان

(۳۰) یی..؟!

- مه خزنه یی (۳۰) یی له سهر بوو به لام ناسن نه بوو داری قاوه یی بوو

مه خزنه یی پلاستیکی بوو.

* سهربازه گان رهنگیان چوڼ بوو مه به ستم شیوه یانه..؟

- نازانم، له بهر چا و نیمه ناشرینترین و درنده ترین و ترسناکترین

شت بوون.

* بهر له وهی نوره ی تو بیت بو گولله باران کردن چه ند که سی تریان

له سیاره که ی نیوه داگرته خواره وه و گولله باران گران..؟!

- هشت که س..

* ئه ی ئه و کاته ی وا له سیاره که ی نیوه دا بو گولله باران کردن

په لکیشانیان کرد سیاره گانی تر له کوئی بوون.. له ریزدا وه ستا بوون تا

نوره یان بهر که وی ..؟

- نه خیر وهک روژی حه شر و ابوو له چه ند لایه که وه ههر زرمه

نه هات و له هه موو لایه که وه گویت له دهنگی ده ستریزی گولله بوو..

سیاره گانی تریش که له گه ن قافله که ی نیمه دا پیکه وه بوین هه ریه که

له لایه که وه ستیر ابوو له دیار چاله کان و ده سته ی گولله باران کردن

خه ریکی رهمی کردن یان بوون..

* له سیاره که دوو دوو دایان نه گرتن..؟!

بهائی دوو کەس دووکەس پیکەووە دا ئەگیراین و دەستمان پیکەووە
ئەبەسترا پیکەووە گوللە باران ئەکراین و پیکەووە فری ئەدراینە ناو
گۆرە بە کۆمەڵەکانەووە..

*** کاری داگرتن و دەست و چاو بەستەووە و گولە بارانکردنی دووکەس
چەنی کاتی پۆیست بوو تا نۆرە ی دوانی تر ئەهات..؟!**

- وەلایی خۆی ئەوان بە (۱۰) کەسەووە ئەیاننوانی لە (۵) دەقەدا هەزار
کەس بکوژن ئەیاننوانی گشتەمان داگیرنە خوارەووە هەموومان بکەنە ناو
چالەکەووە و لە هەموو لایەکەووە دەستپێژمان لێکەن تا هەموومان
تەواو دەبووین.. بەلام من قەناعەتم وایە کەبۆیە بەو شیوەیە گوللە
بارانمانیان دەکرد تا زۆرترین ئازار بجێژین.. راستە ئازاری هەموو
گوللە بارانکردنیک یەک ئازارە، بەلام تۆ لەکوێ لە حالەتی وادا لە
چرکە ساتیکدا کۆتاییت بیت و رزگارت بێ، لەکوێ بە بەرچاوتەووە
یەکە یەکە بیکوژن و تۆش نۆرەت بۆی گرتبێ.. هەر دەقیقەیهکی ئەو
چاومڕوانیە ئازاری دەیان سال ناخۆشی تەمەنت هەیە.. دەوەرە تۆ
سەعاتیک تەماشای ئەو دیمەنە بکە بزانی هەموو لەحزە ی چاو
تروکاننیک ئازاری مردنیک نیە..؟

*** وەلایی پرسیارە کەمت نەدایەووە کە تا دووکەسیان گوللە باران دەکرد
و دەگەڕایەووە بۆ دوانی تر چەنیک بێ ئەچوو..؟**

- ئا، زۆری ئەبرد.. چونکە کە دوو کەسیان لەسەیارەکە دانەگرد
هەموو لەشیان ئەگەڕان لە پێیانەووە تا ناو کالوو جامانەکەشی بە
وردی ئەیانپشکنی ئەگەر شت لە گیرفان هەبوا یە زووتر لە پشکنیکە
دەبوونەووە چونکە دەریان دەهینا و ئیتر ئەوێندە نەدەگەڕان.. بەلام
گەر کەسیک هیچی بێ نەبوا یە زۆر بە وردی ئەگەڕان وایان ئەزانی کە
لە شوینی تردا شاردویەتیەووە. دوا ئەو پشکنینە پشتمۆنەکە ی و

جامانه کهيان ئى ئەکردهوه و چاوى هەردوکیان دەبەست و بە پشەوتنەکه لە پشەوه دەستی هەردوکیان دەبەستەوه.. هەروا پێنج مەتر لە سەیارەکه ئەتیا بێرە پێشەوه چالەکان نامادە کرابوون و لەسەردەم هەردوکیان پالەخست و پێتیا ئەووت (شایەتمان) بێنە و دواى ئەوه تۆ شایەتمان دەهینا هەردوو سەربازەکهش بە عەرەبى شتیکیان دەخویند نازانم وەك ئایەت وابوو ئەوجا هەردوکیان دەستپێزیان ئى دەکردى و تاویك بە دیارتهوه رادەوستان دواتر تەرمەکانیان رادەکێشایە لیواری چالەکه که شۆفل بەدریژى هەلى کەندبوو بە بالای زەلام زیاتر قوڵی کردبوو لەو لیواریهوه تەرمەکانیان بەر ئەدایەوه ئەوسا ئەهاتن بەشوین دوانى تردا بۆیه ماوهى گوللە بارانکردنەکه زۆرى پێدەچوو که هەست ئەکەم تەنها بە ئارمەزوو ئاوا لەسەر خۆیان خەلگەکهیان دەکوشت که گەورەترین عەزەبى روحیمان بوو.. هەموومان حەزمان ئەکرد لەیهك چرکەدا بمانکوژن و زوڵمى زیاتر نەبینن..

*** ئەگەر ئیت بېرسە لەسەر جەم ئەو دیمەنەدا که بە گیرانەوهشیان مەرۆف مۆچور که بە گیانیدا دیت چ جاي ئەوهی بە بەرچاوتەوه رووبەدەن.. لەناو ئەو دیمەنەدا کامیان لە هەمووی زیاتر ئازاری داوى...!!**

- لەناو سەیارەکهی ئێمەدا دوو گۆری مێرد منالێ تیاوو.. دوو گەنجی زۆر جوان و سەرنج راگیش بوون که مەرۆف هەرچەندە زالم بێت و ئەم دوو گەنجە دووژمنیشت بن دەستت تێناچوو بیانکوژى.. لەناو سەیارەکه لەپیش من و نامۆزاگەمەوه دانیشتبووون دواى ئەوهی که ووتەم هەشت گەسیان بێرە بۆ گوللە باران کردن، نۆیەم و دەیهەم کەس ئەو دووگەنجە جوانە بوون کاتى که ئەیانزانی ئەم جاره که سەربازەکان گەرانەوه نۆزەى ئەوانە خۆیان ئەنووسان بەسەر ئەو

تەختەيەووە کە لەسەری دانیشتبوون و هەل ئەلەرزین رەنگیان نوری ئی ئەبەری، نەم ئەتوانی تەماشایان بکەم.. کە سەیرم ئەکردن هەستم ئەکرد ئەمەوئ هەتا ئەتوانم هاوار بۆ خوا بکەم.. لەتاوا هەر ئەپارامەووە و ئایەتولکۆرسیم ئەخویند.. ئەمبێنی لەگەڵ هەر هەناسەدانیکدا هەناسەیان کۆرت تر دەبوو.. دەستی ئامۆزاکەمم گرت و ووتەم با ئێمە لە پێش ئەم دوو گەنجەدا بمڕین.. توخوا با مەرگی ئەم دوانە نەبێنم بەزۆر پەلی(صالح)ی ئامۆزام راکیشا و هاتینە پێشیانەووە.. ئەمجارە کە تەماشایانم کرد هەستم کرد لە سیمایاندا خوشحالییم بەدی دەکرد دیاربوو زۆر بەووە دلخۆش بوون کە مەرگیان چەند دەقیقەیکە دوا ئەکەوێت، لەووە ئەچوو هەر بەئومێدی ئەووە بوبن کە خوا دەگاتە فریایان و ئاوا بە رەزێلی نامرن.. کە دوو سەربازە جەلادەکە گەڕانەووە من و صالح لەبەرەدمیاندا ئامادەبوین بۆ مەرگ و توند هەر یەکی گەردیان بە قوڵی یەکیکماندا و دامانیان گرتە خوارووە.

*** ئەوکاتەنی کە دووگەسیان ئەبرد بۆ گوللە بارانگردن تا ئەگەڕانەووە بۆ دوانی تر کەسی هەبوو پاسەوانیتان بگات..؟**

- نا، دوو سەربازی تر بە تەفەنگەووە لەناو ئەو خانەییە سەیارەکەدا بەردوو روومان وەستابوون..

*** لەوکاتەدا کە ئامادەیت تیاوو نۆرە بری لەگەڵ دوو گەنجەکەدا بکە ی بۆ مەرگ تا مەرگی ئەوان نەبێنی هەستت بەچی کرد..!!**

- سەرەتا وا هەستم ئەکرد کە بەووەی گیانی خۆم ببەخشم گیانی ئەو دوو گەنجە رزگار ئەکەم.. بەلام ئەووەی من ئەمویست بەچاوی خۆم نەیبینم ئاخیری هەر بینیم..

- ئەوان كە قۇلى ئىمەيان گرتىبوو يەكسەر لەدواو دەستمانيان بەست و ھەر لەدواو توند چاومانيان بەست من پشتم لىي بوو..

* دوا دىمەن بىنيت بەر لەوې چاوت بىەستن !!..

- لايتى شۆڧلەكە بوو كە لە دوورەوھ ئىشى ئەكرد..

* ناسنامە و كەل و بەلى گىرفاشان دواى ئەوې دەستانيان بەست

برديان!!..

- بەلى.. دواى ئەوې دەست و چاومانيان بەست گىانمان گەپران، من جنسيە و پارەى زۆرم پىپو ئەوې لە گىرفانەكانم بوو دەريان ھىنا و چونكە لە گىرفانم دا بوو ئىتر زۆر نەگەپران بەلام پىش ئەوې بمانبەن بۆ تۆپزاو ھەندى پارەم لەناو(دەرپى كۆلەكەم) شارەدوھ لەوئ نەياندۆزىوھ و ئەو پارەيەم پى مايەوھ..

* دواى ئەوې پشگىن تەواو بوو ئىتر تەواو دۇنيا بووى كە لەچەند چركەبەكى تردا ئەمرى بارى دەرونى و ئەوې بە خەيالت دا ئەھات چى بوو..?

- لەوگاتەدا ئەوې بەخەيالىم دا ئەھات خويندنى نايەتولورسى بوو.. مەلۇيەكيشم قەولدا كە ئەگەر رزگارم بى(گوڧلك)ك ئەكەمە خىر.. ئىتر نازانم چۆن باسى بگەم بپروا بكە رەنگە بلىم لەيەك دەقەدا ھەزار دىمەن ھاتە بەرچاوم ھەر لە دىيەكەى خۆمانەوھ و ژن و منالەكانم و براكانم و كەس و كارم و شىخ موعتەسەم و چەم ئالپاوا و چەمچەمال و تۆپزاو و ئەو عالەمەى لە قاعەكان و دوو گەنجەكەى ناو سەيارەكەمان و ھەموو ئەم شتانە ئەھاتنەوھ پىش چاوم ئەمە تەنھا لە رىكردنى بەردەم سەيارەكەمان تا ئەو پىنج مەترەى دوورمانيان خستەوھ و پىمانى دەووت(نوگعود)پالمانى خست لەسەردەم و پىمانى ووت شايتەمان بەئىن.. ئىمە ھەر شايتەمانان

ئەھيئا و لەبەر خۆمانەووە ئەپاراینەووە ئەوانیش بەعەرەبی
شتیکیان خویند نازانم جی بوو ئایەت بوو نازانم قسەى سەدام بوو
ئەیانخویند نازانم جی بوو..

*** بە چ شیوەیەك لەسەر زەویەكە پالتانیان خستبوو..؟**

- ئەى نەموت لەسەر دەم.. دەستى هەردوگمان لەپشتەووە بەستراوو
بەیەكەووە توند توند بەستبویان چاومانیش بە جامانەكانى خۆمان
بەستراوو گیانمانى نوساندبوو بەیەكەووە.. ناوچەوانمانى نوساندبوو
بە زەویەووە و چاوەرى بۆین كە پەنجە بختە سەر پەلە پیتكەى
تفەنگەكانیان و فیشەك لە پشتى سەرمان بدات و لە ناوچەوانمانەووە
دەرچیت..

*** كەسێكى تر هەبوو لە نزیكتان وەستابى و فەرمان بداتە سەربازەكان
بلى دەست پێكەن..؟**

- زۆرى لیبوو گویم لى نەبوو كەس فەرمانى وابدات.. هەر دواى
ئەووى ئیمە لە شایەتمانەهێنان بۆینەووە و دواى ئەووى ئەوانیش
شتیکیان خویند ئیتر تەنھا گویم لە تەقە بوو..

*** تەقەى سەربازى تر كە لە تەنیشتانەووە خەلكى تری گوللە باران
ئەكرد..؟**

- نەخیر تەقەى ئەو دوو سەربازەى كە ئیمەیان گوللە باران كرد..
*** ئەكرى ئەو حالەتەم بۆ باس بكەى كە تەقەكان دەستى پێكرد و جى
روویدا..؟**

- من هەرچەند چاوم بە جامانەكەى خۆم بەستراوو بەلام لەگەڵ
یەكەم فیشەكدا هەستم كرد كە دواى ئەووى لە ئەملا و ئەولای سەرم
و شان و گشت گیانمدا ئەیدا بە زەویەكەدا و قور و خۆلى هەل ئەدايە
ئاسماندا و هاوار و یەك دوو جار لرخە لرخە صالح نامۆزاشم گوى

لیبوو که کاتی فیشه که کان دای لیی و له تاو نازار هاواری دهکرد و
 گوشت و خوین بهر گیانی منیش دهکوت.. له بهر نهوهی گیانمان
 بیکه وه نووسابوو له کاتی گولله بارانکردنه که شدا کاتی صالح ناموزام
 بهر کهوت و له گه فیشه که که دا هه ئبه زیه وه که وتبوه سهر لایه کی من
 و خوینه که ی رزابهوه سهر مندا.. به لām من دواي تهقه کان ئیتر وا
 ههستم گرد که منیش کوژراوم.. ههست نه که م ماوهیه کیش ناگام
 له خۆم نه مابوو، چونکه دواي تهقه کان تا ماوهیه که دواي نهوه نازانم
 چی رویداوه.. به لām ههندی دواي نهوه هاتمه وه سهرخۆم ههستم گرد
 من نه مردووم و ماوم به لām هۆشم به خۆم نه بوو چه په سابووم ههر
 دهنگی تهقه ی تر دههات و گویم له هاوار و ناله بوو گویم له ناخ و
 ئۆف و شایهتمان بوو نه مزانی من که نه مردووم نه مزانی که
 برینداریش نیم به لām وا ههستم نه کرد که رۆحم زامداری.. جو له م
 لی برابوو وه که جه نازه وابوو نه مویست بجو ئیم بزاتم ماوم، نه م
 نه توانی بجو ئیم.. کاتی که زانی به سهر زهویه که دا ههر دوو کمان
 راده کیشن و له لیواریکی بهرز بهرمانیان دایه وه که وتینه سهر کو مه لی
 جه نازه ی تر دا فیشه که ی خوین دههات هاوار هاوار بوو هه بوو بریندار
 بوو هیشتا نه مردبوو له تاو نازاری گیانی نهینالاند نه پاراپیه وه.. ورده
 ورده ههستم دهکرد خه ریکه دیمه وه سهرخۆم نه زانم من ئیستا له
 کویم شته کانم بیر که وته وه نه زانم نه م کو مه له جه نازه یه که که وتون
 چین و نه شمزانی یه که ی که له لاشهکانی ته نیستم سالی ناموزامه..
 ههستم نه کرد ئیستا وا باشتر گویم له دهنگی دهس تر یزی گولله یه و
 گویم له نه ره نه ری شو فله وا ئیش ده که ن به لām هیشتا نه متوانیوه
 دهستم بکه مه وه و چاویشم ههر به ستر او ته وه.. نه مزانی که نه مه نه و
 شوینه یه که ئیتر به شو فله خۆل نه که ن به سهرماندا و وام دانابوو که

جوڻه لهخۆم بېرم تا نهزانن من زيندووم كهى شوڤل خۆلى كرده
 سهرماندا و نهوان روښتن من لهژېر خۆلهكهدا درچم.. بهلام ورده
 ورده زياتر فكرم دهكهوته كار لهخۆم دپرسى كه من نىستا ناتوانم
 لاشهيهك لهسهر خۆم لابهرم چۆن نهتوانم به بالاي زهلاميك خۆل
 لابهرم.. كه نهووم ليك نهدايهوه ورده ورده هيزم نهدايه خۆم هستم
 كرد كه نىستا نهتوانم بجوئيم ههندي خهريكى دهستم بووم توانيم
 دهستم بكه مهوه و به هيواشى جامانهكشم لهسهر چاوم لابرده بهلام
 بپروا بكه تا پينج دهقيقهش جامانهكهم لابرديوو توند چاوى خۆم
 نوقانديوو نهم نهوئرا چاوم بكه مهوه.. لهم ماوهيهشدا چهند
 لاشهيهكى تريان بهردايهوه سهрман كه من كاتى چاوم كردهوه
 ههرچهند دونيا تهواو تاريك ببوو ناو چالهكesh تاريكتر تهماشاي
 نهملاو نهولاي خۆم كرد ههموو لاشه بوون لهناو لاشهكاندا تهرمى
 نهو دوو كوپه گهنجهم بينى كه نىستاش نازاريان وا لهناو دلمايه و
 بهقهدير براكانى خۆم زياتر خهفتهم بۆ خواردن.. من پيشيان كهوتم
 تا مهرگى نهوان نهبينم كهچى لاشهى ههردوكيان لهبهر دهستم بوو..
 چاوم لىبوو لهوسهرى چالهكهوه شوڤل نيشى نهكرد لايتهكهى لهناو
 چالهكه نهدا بهدرىزاويهكى زۆر ههمووى لاشهى لهسهر يهك بوو ناگام
 لىبوو دوو سهرباز هاتن بهناو لاشهكاندا نهگهپان نهوهى كه بريندار
 بوو نهجولايهوه و هاواى بوو دهستپيزيان لى نهكرد و نهيانكوشت..
 نهعجا وهخت بوو زراوم بجى نهعجاره زۆر نهترسام زۆر لهو حالته
 ناخوشتربوو.. نهعجاره زيانم زۆر لا خوشهويستربوو نهپارامهوه
 نايهتولكورسيم نهخويند كه هست نهكهن ماوم.. ههناسهم لهخۆم
 برىبوو.. ههرچهنده هيچ نوميديك نهبوو بۆ رزگار بوونم و ترسى
 نهووم ههبوو كهپاش كهميكى تر به شوڤل خۆل بكه ن بهسهرمدا

که چی زۆر ئەپارامەوێ ئەم دوو سەربازە نەمکوژن.. خواکردی
 ئەوانیش بەسەرمدا تیپەڕین و کە بەسەر لاشەکاندا ئەرۆشتن گویم
 لە قەرچەیی شکانی ئێسک بوو لە ژێر پێیاندا کەبەسەر لاشەکاندا
 ئەجوون.. دواى ماوەیەک کە رەنگە سەعاتیکی پێ چوو بێ هەر ئاوا
 لەناو لاشەکاندا بووم.. تەواو تاریک ببوو ئەمجارە سەرم بەرز کردەوێ
 تەماشای ئەملاو ئەولام ئەکرد بە بیرمدا هات کە ناوی خوا بەینم و
 هەولێم لەناو لاشەکان دەرچم بەلام لەشم هەمووی هەر خوێنە بەناو
 لاشەکاندا هەندێ لەسەر چۆک و هەندێ بەزگە خشێ رویشتم هەستم
 کرد کەس ئاگای لێ نەبەوشتوویە چالەکەم برێ کە بە پانایی چوار
 مەتر و درێژیهکەى زۆر زۆر بوو دیاربوو شۆڤل بەناویدا رویشتبوو
 چونکە ئەوسەری قۆڵیەکەى کەمبوو شۆڤلەکە لەوێوە سەرکەوتبوو
 منیش بەشوێن شۆڤلەکەدا دەرچووم بێ ئەوەى ئاوپ بۆ دواوە بدەمەوێ
 رامکرد ماوەیەکی زۆر کەم رویشتم کەوتمە چاڵی لاشەى ترەوێ
 ئەویشم برێ چەندین چاڵی پڕ لاشە و چاڵی تری ئامادەکرانم بینی
 هەر رام ئەکرد و ناوەستام یەكەمجار ئاوپم بۆ دواوە دایەوێ هەستم
 کرد ماوەیەکی باش دوور کەوتومەتەوێ و لایى سەیارەکانم لێوێ
 دیاربوو ناوچەکە وەک ئەوێ وابوو ناو دۆلیکی پان بێت ئێتر ماوێ
 زیاتر لە سەعاتی رێگەم برێ ئەوجا دانیشتم و کەمێک
 بشوومدا.. لەبەر ئەوەى لەناو سەیارەکەدا کە لە تۆپزاواوە بردمانیان و
 ناو سەیارەکە زۆر گەرم بوو ئەوجا لەتاو گەرما پێلاوێ کانم داکنەندبوو
 کاتی دامانیان گرد بۆ گۆللە بارانکردن پێم پەتەى بوو.. دواى ئەو
 سەعاتە راگردن و بەپێی بڕینە هەستم کردکە پێم ژان ئەکات.. هیلاک
 و ماندووم تینووم ئازارم هەیه ئەترسام.. ئێتر خۆیشم نەم ئەزانى بۆ
 کوێ ئەچم هەر رێگەم ئەکرد بێ ئەوەى بزانم رووم لەکوێ یە.. لە

ھەر شوینى ئاۋەدانى ديار بوايه له ترسا رووم تیناکرد و خوشم نهم
 ئەزانى ئەمەوى بۆكۆى بچم.. چونکە گیانم بە خوینەوہبوو نازانم
 بۆنیان کردبوو چى بوو ھەندى سەگ بە وەرە وەر بۆم ھاتن دەستم بۆ
 زەوى ئەبرد و ھەمووى لم بوو ھیچم شک نەبرد پەناى بۆ ببەم زۆر
 ئەترسام کە سەگ بمخوات سەد خۆزگەم ئەخواست وەك ئەو خەلکە
 منیش فیشەکەکان بەرم بکەوتایە و بمردمایە و رزگارم نەدەبوو..
 ناشوکریم ئەکرد و ئەمووت خوا بۆ نەگبەتى منى ھىشتەوہ سەگەکان
 زۆر تەنگیان بێم ھەلچنى لەتاوا خۆم وەك نازەلى جوارپى لیکرد و
 ھەتا ھیزم تیاوو ئەمنەراند و مۆرەم لە سەگەکان ئەکرد.. ھەستم
 کرد کەوامکرد سەگەکان ھەلۆستەیان دەکرد و ئەگەرانە دواوہ..
 فرسەتم بىنى و زیاتر ئەمنەراند و ئەمجارە من بەرەو رویان چووم
 سەگەکان لە ترسا رۆیشتن و لە دوورەوہ بێم ئەومرین ئیتەر ئەو شەوہ
 تا رۆژ بۆوہ من ھەر رێگام برى لەکۆى لایتى سەیارە دیاربوايه بۆى
 ناچووم ئاۋەدانى لە ھەر شوینىک دەركەوتایە ئاراستەى رێگەکەم
 ئەگۆرپى تا رۆژم لى بۆوہ.. ئیتەر بەرجاوم رونتر بوو ھەرچەند
 نەمدەزانى ئەم شوینە کوئى یە بەلام کە رۆژ بۆوہ و روناكى خۆرم
 بىنى ھەر لە خۆمەوہ ئومیدم لا دروستبوو کە پشت بەخوا رزگارم بوہ
 زۆرم برسى بوو کەوتمە(جۆ) خواردن.. لە دوورەوہ جۆگە ئاویکم
 بىنى منیش ھیلاک و تینوو وا کوپەر ئەبم بۆ قومى ئاو رۆیشتە ئاوم
 خواردەوہ دەست و پى و دەم و چاوم شۆرى ھەندى جەلەکانم پاکردەوہ
 کە بە خوینەوہ بوون ھەموو لەشى خۆم تەپرکردبوو تا خوینەکە
 لەگیانم بێتەوہ خۆم دابوہ بەرخۆرەگە گاتیکم زانى کابرایەکی
 ئەختیار وا بەرەو لای من دیت و دیاربوو ئەو منى بینیبوو ھیچ
 چارەيەکم نەماو شوینى نەبوو خۆمى لى بشارمەوہ و زۆر ترسم لى

نىشت لەم دەشتە چۆلەدا ئەم كابرايە جىيە پەيدا بوو.. كاتى ھات و
 نزيكەوہ بوو كە سلاوى لىم كرد و كەوتە قسە كردن لەگەلما تەماشام
 كرد (كورد) بوو شوان بوو.. ئيتىر وەك ئەو دى تازە لەدايك بىم ئاوا
 ھەموو ناخۆشەيەكم لەبىرچووہوہ.. وەك ئەوہ وابوو خوا لە ئاسمانەوہ
 ئەم پياوہى كردبى بە فريشتە و بۆمنى ناردبى.. لىمى پرسى بۆ وا
 كەوتويتەتە ئەم دەشتە بۆ گيانت بە خوينەوہيە بۆجى پىت پەتيە..
 ھەستم كرد زۆر بە پەرۆش و خەمخۆريەوہ ئەم پرسىارانەى كرد،
 منىش زوتر لاى خۆمەوہ تەگىرم كردبوو كە ئەگەر توش ھەر
 ئاوەدانىەك بووم ئەلىم سايەق سەيارەى ئىشغالەم و وەرگەراوين
 لەسەيارە و ھاوړيكانەم مردوون و ريگام لى گۆراوہ.. كە ئەمەشم بە
 كابرا ووت زۆر بەزەيى پىمدا ھاتەوہ.. منىش لە ئەوم پرسى كە ئەو
 چى دەكات لىرە و ئىرە كوئى يە من چىبەكم.. ووتى ئىمە كوردى
 ئىرانين دەمىكە لىرەين و لە كەمپىكداين لە نزيك (رومادى) ئيتىر زۆر
 دانىشتين و دلى دامەوہ و ريگاي بۆ كىشام كە چۆن بچم بۆناو
 ئۆردوگاگە و ناوئىشانى مالىكى داپىم كە تەكسى ھەيە و ئىش ئەكات
 تا ئەو بمبات بۆ (رومادى) و لەوێوہ بۆ بەغدا بچم..

كاتى بەرەو لاى ئەو شوپنە دەچووم كە پىرەمپىردەكە ناوئىشانەكەى
 دابوو پىم تووشى رەبايەيەك بووم كە ھەمووى عەسكەرى بوو زۆر
 ترسام وام ئەزانى ئەوان بە وەزەكەى من دەزانن و ئەمناسنەوہ و
 ئەمگرن بەلام ئەوان ھەر لە دوورەوہ تىميان خورى كە نزيكى
 رەبايەكە نەبەوہ و دوور بگرم.. كەمىك ھۆشم ھاتەوہ و
 شوكرانەيەكى خوام كرد كە ئەمجارەش رزگارم بوو.. نزيكى بانگى
 نيوەرۆ بوو گەيشتە ئەو ئۆردوگاىە كە پىرەمپىردەكە ناوئىشانى
 داپىم.. سەرەتا توشى ھەندى گەنج بووم (خشتيان نەبىرى) سلاوم

لێیان کرد بە کوردی وهلامیان دامهوه و نهوان زۆر بهسهر ساميهوه
 تهماشاميان نهکرد كه غهريب بووم و بهپێی پهتی و سهرو ملیکی
 شیواوه وه چومهته نهوی و جلی کوردیم لهبهره بهلایانهوه سهیر بوو
 ههرکەس ئهپرسی ههر نهو قسهیهی یهکههمجارم دهکردوه که
 سایهقم له ئیشغال و سهیارهکهم وهرگهراوه، به پرسیار مانهکه
 دۆزیهوه کهپهرمهێرده شوانهکه ناونیشانی داپیم..

له دەرگای مانهکهم دا ژنیک دەرگای کردهوه سلاوم لیکرد و چومه
 ژوورهوه، زۆر سهرسالام بوو بۆ ئهوهی خولکم بکات خۆم کرده ژووردا..
 دانیشتم و پرسیری ئهو ناوم کرد که ناونیشانیان دابووپییم.. وتی
 نیه لهمال و وهزعی خۆم جاریکی تر باس کرد که چۆن وهرگهراوم و
 شهوو روژیکه ریگهه ئی تیکچوه و نانم نهخواردوو.. ژنهکهیش
 بهزهیی پیمدا هاتهوه نانی بۆ هینام و جایی بۆم کرد و نیو سهعاتی
 دواي ئهوه(مێردهکهی) هاتهوه.. نهویش کاتی چاوی بهمن کهوت
 سهرسالام بوو که ئهم کابرایه چی دهکات لهمالیان.. سهه لهنوێ نهو
 وهزعی بۆ خۆمم ریکخستبوو بۆ ئهویشم گیرایهوه و داواي هاوکاریم
 لیکرد که بمبات بۆ شوینی که بتوانم بگهڕیمهوه بۆ کوردستان.. وتی
 من ناتوانم بتههه چونکه منیش که سهیارهه ههیه روژی یهکهجار به
 کارت بۆمان ههیه لهه ئۆردوگایهه دهرهچین من نۆرهی خۆم تهواو
 کردوه و ناتوانم جاریکی تر دهرهچم له ئۆردوگا که چونکه نیمهش
 وهک زیندانی واین.. ئیتر زۆر ناویمید بووم و دیاربوو به روخسارمهوه
 که ههستاین و بینی پییم پهتی بهلایهوه سهیر بوو وتم ئیستا پیلأو
 نهکرم رازی نهبوو لهمالی خویمان(جوتی نهعل)یان داپیم دیاربوو ئهم
 حالته بۆمن باش بوو زیاتر بهزهیی پیمدا هاتهوه و ووتی بابروین
 ئیستا ریگهت بۆ دهکیشم چی بکهیت.. که هاتینه دهرهوه لهگهڵم هات

تا دەرەۋەى ئۆردۈگاگە ۋوتى ئەم ئۆردۈگاگە مۇراقەبەى زۆرى لەسەرە
 بانەتگرن دياربۈۋوگاگرا ھەستى بەشتى تر كىردبۈۋ پىمى ۋوت لەناو
 ئۆردۈگاگە سۈارى سەيارە مەبە چۈنكە ئەۋە سەيتەرەيەكە لەۋى يە
 نەۋەك داتىگرن و رىگەيەكى تولىرىنى نىشاندام كە بە بى بەۋ رىگاگەدا
 بىرۇم تا دەگاتە سەر رىگا سەرەكەكە و لەۋىدا راۋەستەم تا ئەۋ كاتەى
 سەيارەى ناو ئۆردۈگاگە كە نۆرەيەتى بىچىت بۇ رومادى دىت و دەستى
 لى رابگرم و لەگەلى سەرگەۋم..ۋىستى پارەم بداتى پىم ۋوت كە پارەم
 پىيە.. چۈنكە ئەۋ پارەيەى لە نىۋان چەمچەمال و تۈپزاۋا
 لەناو(دەرىپى كۈرتەكەم)شاردبۈۋومەۋە ھەرمابوۋ.. ۋەك ئەم كابرايە
 رىنى بۇ كىشام بە رىگاگەدا رۇيشتەم و لەسەر رىگا سەرەكەكە راۋەستەم
 ماۋەيەكى بىچۈۋ سەيارەيەكى(۸نەفەرى) لە دورەۋە كە لە
 ئۆردۈگاگەۋە دەرچۈۋوبو دەھات.. ئىتر تا سەيارەكە گەيشتەلام ھەر
 دەپارامەۋە خۋايە ھەلەم بگىرئ و زۆرىش ئەترسام كى ئەلى(ئەمەن و
 بىۋاى ھۆكۈمەتى تىانيە) و نازانى مەن ۋام بەسەر ھاتۋەۋە و نامگرن..
 زۆر ئەترسام و دلى خۆشەم ئەدايەۋە خۇ قابىلە غەيبىيان بى نىە
 بەجى ئەزانن..

سەيارەكە ھىشتا زۆرى مابوۋ بگاتەنەزىكەم دەستەم بۈى راگىرت..
 ئەموت نەك مەن دەست رابگرم و سايەقەكە ئاگاي لى نەبى..بۇ ئەۋەى
 بمبىنى با ھەر لەدورەۋە ئىشارەتى بۆيكەم..

كاتى گەيشتە راستەم راۋەستا.. زۆر بەترسەۋە ئەۋ دوۋ ھەنگاۋەم
 بىرى كە لەنىۋان مەن و سەيارەكە دابوۋ ئەۋىش دەرگاگەى لە
 تەنىشتەۋە بوۋ بى ئەۋەى بەدەست خۇم بىت كە دەستەم بۇ دەرگاى
 سەيارەكە بىرد دەستەم گەراندە دواۋە دىمەنى ئەۋ سەيارەيە ھاتەۋە
 پىش چاۋم كە بىر لەم سەيارەيە دوا سەيارەۋو بىنىبوۋم و سۈارى

بووم بۆ ئەووی بمانبەن بۆ گوللەبارانکردن.. ئەترسام وەك ئەووی
لەناو سەیارەكە لاشەى دوو كۆرە گەنجەكە و سالت ئامۆزامى تىابى..
وەك بلىتى لەناوئەووی سەیارەكە ھەستیان بەم ھەئۆستەى من كەردبى
كەسىك لەناوئەووە دەرگاگەى كەردەووە.. بە كەردنەووی دەرگاگە ترسەكەم
شكا و يەكسەر سەرکەوتەم.. تەماشام كەرد زۆربەى كورسەكانى گىراووە..
سلاوم كەرد يەككە لەناو ھەموياندا سلاوئەكەمى سەندەووە و ووتى
فەرەج بێرە ئێرەووە..

* لەناو ھەژدە نەفرەكە كەسىك ناسیتى..؟!*

- ئا،ئا.. ھەر دواى ئەووی سلاوم كەرد يەككە لەناو سەیارەكەووە
بانگمى كەرد كە بچمە تەنیشتەووە..

* لەو كاتەدا ھەست بەچى ئەكەرد..؟!*

- يەكەمجار زۆر ترسام و وام ئەزانى لەناو گۆرە بە گۆمەئەكانەووە
بە شوپنمەوویە و ھاتووە من بەریتەووە بۆ شوپنى رەمى كەردنەكە
بەلام لەھەمانكاتدا زۆر دڵم خۆشبوو من ئەووی دىبووم وا ھەستم
ئەكەرد كە ئیتر كەسىك نەماووە من بىناسم بۆيە موچرەكەى خۆشى بە
گیانمدا ھات كەوا كەسىك ھەيە لەم دنیايەدا فەرەج ئەناسیتەووە..

* تۆ ئەو كەسەت ناسى كە بانگى كەردى بچیتە تەنیشتەووە..؟!*

- سەرھەتا نەمناسى و چومە تەنیشتەووە دانیشتم ھەندى تەماشای
يەكترىمان كەرد ناسیمەووە كە(عوزیر)بوو خەلكى ناوچەى لەیلان بوو
ئەویش وەك من گىرابوو ئەویش لە گوللەبارانكەردنەكە رزگارى ببوو..

* چیتان ووت كە چوئە تەنیشتە يەكترىووە..؟!*

- ئەو وتى چى ئەكەى لێرە.. منیش وتم وەك تۆ ، كە وام ووت ئیتر
ئەویش ھالى بوو لەناو سەیارەكە بۆ ئەووی خەلكەكە بە وەزەكەمان
نەزانن ھیچ قسەيەكى ترمان لەو بارەيەووە نەكەرد..

* پاسەكە بۆكۆی ئەچوو ھەر بە رێكەوت سواری ببوون بى ئەوھى بزانى
بۆ كۆى ئەچى يان شوئىنك ھەبوو سەيارەكە بۆ ئەو شوئە دەچوو ئیوھى بە
ھىوای رزگار بوون رووتان لەوى كردبوو..؟

- ئیمە بۆ ھەر شوئىن بچوايە سوار دەبوین گرنگ ئەو ھەبوو لە
شوئىنى گوللە بارانکردنە كە دوورمان بختاھە و بەرھە ئاوەدانیمان
بەریت تا بگەرێنەو ھە بۆ كوردستان بەلام ئەمانزانی بۆ رومادى
ئەچى..

* لە ئاوەدانى ناترسان..؟

- زۆریش ئەترساين بەلام چارەيەكى ترمەن نەبوو
* ھەست ناکرد بەوھى تىكەل خەلك بن بەھۆى ئەوھى وت گيانم بە
خوئەو ھە بۆ خەلك شك بگاتە سەرتان و بناسرێنەو يا ئاشگراين...؟
- من ھەر لەسەر ئاوەكە گيانى خۆم شۆرد بە رووكەش پیمەو
دیارنەبوو كە خوئ بەگيانمەو بوى بەلام ھەستم ئەكرد بۆنى
خوئیم لیدیت.. عوزیریش لەوى گيانى بەخوئەو نەبوو ئەویش
خۆى پاكردبوو.. بەلام چونكە خۆمان ئەمانزانی لەكۆى وە دێن ھەر
لە خۆمانەو بەشك بوین كە بمان ناسن و بمانگرن بۆیە زۆر
ئەترساين ئەمانوت ئەگىرین..

* ماوھى چەنى بە رێگاو ھەبوون تا گەشتە رومادى..؟

- نىو سەعات ئەبوو..

* كەستان جارى تر رومادیتان بينبوو..؟

- من نەمبينبوو بەلام مالى خوشكى عوزیر لەوئىو بەو دلمان
خۆش بوو كە ئەچینە مال ئەوان تا رێگا چارەيەك ئەدۆزینەو..
* تۆ پێشتر ئەزانى مالى خوشكى عوزیر لە رومادى..؟

- به لئ عوزیر له ریځه له ناو سه یاره که وتی ئیستا ئه جینه رومادی
مالی خوشکیکم له وییه ئه جینه مال ئه وان من سهرتا وامزانی بو
ئوه و ئه و قسه یه ی کرد که خه لکه که ی ناو پاسه که شک نه که ن ئیمه
غهریبین به لām دوا یی زانیم که به راستیه تی خوشکه که ی
ناوی (نایل) بوو زنی کابرایه ک بوو ناوی (حاجی هسه ن) بوو..

* له و باره پر مه ترسیه تاندا هه ست به چی کرد که د ئیا بووی مالی
که سیکی ئازیزی هاوړیکه ت له و شاره دایه ..؟

- ئومیدی زۆرم لادروست بوو که ئه ژیمه وه، ناگیرین، به ئاسانی
ئه گه پښه وه ولاتی خو مان و ئه و ماله هه موو هاوکاریه کمان ده گه ن..
به لām بو نه گبه تیه که ی ئیمه زۆر گه پراین مالیانمان نه دۆزیه وه ئیتر
ته واو بئ ئومید بووین وتمان دیاره چاره یه کی رهش له ناوچه وتمان
نووسراوه ئه شترساین که به جلی گوردیه وه ئه وهنده سوپاښه وه له ناو
رومادی بمانگرن.. به لām چونکه ئیشغال خه ریکی ریځه و بان بوون و
گوردیش به هۆی سایه قی و کرځکاری ئیشغال وه هاووچو ی هه بوو
که س گومانی نه خسته سه رمان و مالی گوردیشی تیاوو به هۆی
ئوه وه که س پرسیاری لیمان نه کرد به لām که سمان (جنسیه) مان پئ
نه بوو ئه گه ر یه ک شورته مان توشبوایه ئه مانی گرت..

* وت له ناو سه یاره که له ترسی ئه وه ی نه با ئا شکرابن له گه ل (عوزیر) دا
زۆر قسه تان نه گردووه .. به لām کاتی دابه زین له ناو (رومادی) کاتی که سی
ترتان لا نه بوو ئه مجا نه ترسی ئه و چۆن رزگاری بوو..؟

- با، هه ردوو کمان پرسیارمان له یه کتری کرد و هه ردو کمان به سه ر
ها ته که مان بو یه کتری گنځاپه وه ..

* ئه و چۆن رزگاری ببوو..؟!*

- من نازانم له تۆپزاواوه بهرەو شوینی گوللەبارانکردنەکه پێکەوه بوین یان نا.. بەلام عوزیر ئەهیوت منیش لەناو قافلەکە ی ئیوهدها بووم.. هەرچەندە باسی ئەکرد ئەو سەیارەیهی ئەویان پێ بردبوو لەوانە ی ئیمە جیاواز بوو.. شیوازی گوللەبارانکردنەکەشی وەك عوزیر دەگیرایهوه لەو شیوهیه جیاوو کەمن بینیم و ئیمە کاتی گەیاندمانیانە شوینی گوللەباران کردنەکه خۆری ماوو.. کەچی عوزیر ئەهیوت کە ئەوان گەشتوون دنیا تەواو تاریک بووه، بۆیه من قەناعەتم وایه کە له دووگات و دوو قافلە و شوینی جیاوبوین.

(عوزیر) ئەهیوت دواى ئەوهی گەیش تۆینەتە شوینی گوللەبارانکردنەکه تەواو دلتیابوین لەوهی کە هەموومان گوللەباران دەکەن و له درزی دەرگای سەیارەکەوه چاومان لیبوو کە ئەوانە ی ناو سەیارەکانی تریان داگرتۆتە خوارەوه و رەمی کراون، لەناو سەیارەکە ی خۆماندا تەگیرمان کردوو کە ئەوکاتە ی دین و دەرگای سەیارەکە ی ئیمە دەکەنەوه و ئەیانەوی دامنکرن بۆ گوللەبارانکردن.. ئیمە پەلاماری سەربازەکان بدەین ، هەرچەندە برسیتی و تینویتی هیزی لەبەر بریبووین بەلام تەگیرمان وابوو کە به دوو سی کەسمان پەلاماری ئەو سەربازە بدەین و چەکەکە ی ئی وەرگیرین و بەرگری لەخۆمان بکەین.. ئەهیوت یەکەمجار کۆریکمان لەگەل بووه ناوی (سەلام) بووه کە یەکەمجار سەربازەکه دەرگاکی کردۆتەوه ئەم (سەلام) هەفتیکی بۆ داوه شانددوو بەلام سەربازی دووهم لەناو دەرگاگەدا (سەلامی کۆشتوو) و دەرگاگیان داخستۆتەوه.. جاریکی تر دەرگاگیان کردۆتەوه و سەربازەکه هاتۆتە ژوورەوه بۆناو سەیارەکه تا یەکیک پەلکیش بکات بۆ گوللەبارانکردن لەوکاتە ی وا چاوی گەنجیکی کوردی بەستۆتەوه ئەمان پەلاماریان داوه و بەهەر حالیک بوه

چه که که بیان ئی سهندووه به لأم سهرباز که توانیویه تی مه خزه نی
تفه نگه که ی دهر کات و فریی بداته دهشته وه ئیتر ههر له دهر وه ی
سهرباز که وه له هه موو لایه که وه سهرباز که بیان داوته بهر دهسپژری
گولله و نهو جه لاده ی خوشیان که هیشتا له ناو سهرباز که بووه کوژراوه
و یه کسه ر کۆمه لئیکی هاو ده کانی عوزیر ههر له سهر نهو کورسیانه ی
له سهری دانیشتون کوژراون و له ترسا نهو هکانی تر خویان کردۆته
ژیر کوشنه کانه وه ئه یوت نهو هنده گولله بیان ناوته سهرباز که وه
وهک (بیژنگ) کون کون بووه و خوین به ناو سهرباز که دا خوهری نه کرد
که نهو هه موو گهنجه بیان کوشتبوو، وهک (عوزیر) ئه یووت که دنیا
تاریک بووه دوا ی نهو ی ته قه کردنه که کۆتایی ها تووه سهرباز هکان
دلتیا بوونه لهو ی که هه موو نهوانه ی ناو سهرباز که بیان کوشتوو و
کاتی عوزیریش دلتیا بووه لهو ی که سهرباز هکان دوور که وتونه ته وه
له سهرباز که بیان دابه زیوه و خوی دزیوه ته وه و به ناو تاریکیه که دا
رایکردوو سهرتا که وتۆته چالئیکی پر له لاشه وه ئه یوت که وتمه سهر
لاشه یه کدا هیشتا گیانی تیا مابوو خوین له دهم و لوتیه وه دهر نه چوو..
رێگای کردوه تا دهمه و به بیان که یشتۆته هه مان نهو ئۆردو گایه ی که
من بۆی چووم و چه ند مائیکی کردوو تا جییان کردۆته وه نلانیان
داوه پیی و دوا ی به سهرهاته که ی بۆ ماله که گیرابۆوه له ترسا
نه یانویرابوو دالده ی بدهن و رێگیان بۆ گیشابوو که سواری نهو
سهرباز بیت به ره و (رومادی) تا له وێوه بگاته به غدا و پاشان به ره و
کوردستان..

* تۆ بیت وانیه خه لگی تریش هه بوبی وهک تۆ و عوزیر ئه ویش له
گولله باران کردنه که رزگاری بوبی و دواتر رێگای دهر باز بوونی نه دۆزیسته وه
لهو دهشت و دهره دا گیان له بهری کینوی خواردییتی یا له برسا مردبن و

دووریش نیه گه‌یشتیته ناوه‌دانی و جارێکی تر به‌رده‌ستی کاربه‌ده‌ستانی به‌عس گه‌وتیتنه‌وه و کوشتییان .. تۆ ئەلێ جی،؟!..

- وه‌لا به‌دووری نازانم حالتی وا زۆر بوی چوکه ئیمه بێ ئه‌وه‌ی ناگامان له‌ کاره‌ساتی یه‌کتر بێ، به‌ رێکه‌وت له‌گه‌ل (عوزیر) دا یه‌کمان بینێ و رزگارمان بوو دوو سێ که‌سی تریش هه‌ر گه‌رپابوونه‌وه و رزگاریان بوو ئیستاش ماون.. ره‌نگه‌ خه‌لکی تریش هه‌بوی دوا جارێکی تر تیاچوویتنه‌وه.

* له‌ رومادی چونه‌ گه‌راج سواری سه‌یاره‌بوون یاخود سه‌یاره‌یه‌کی تایه‌تی تان گرت بۆ به‌غدا؟!..

چوینه‌ گه‌راج، که‌ ئیمه‌ چوین سه‌یاره‌یه‌کی (٢١) نه‌فه‌ری ئاماده‌بوو سواربوین ته‌ماشامان کرد (ئینزیباتی) تیاوو.. زۆر ترسام هه‌ر له‌ خۆمه‌وه وام لێک نه‌دایه‌وه که‌ ئه‌مانگرن و که‌وتمه‌ دله‌ راوکی و وا هه‌ستم نه‌کرد که‌ خوا له‌ چاره‌ی نووسیوین نابێ رزگارمان بێ و ئه‌وه‌تا به‌پێی خۆمان گه‌وتینه‌ ناویانه‌وه.. له‌به‌ر ئه‌وه‌ نه‌مانوێرا زۆر سه‌یر بکه‌ین تا بزانی له‌گوێوه‌ جێگای چۆل هه‌یه‌ تا هه‌ردووکه‌مان بێکه‌وه‌ دانیشین و نه‌شمان وێرا دابه‌زینه‌ خواره‌وه، له‌ترسا هه‌ریه‌کی له‌لایه‌که‌وه‌ دانیشتین.. من دوو ئینزیبات له‌ملاوه‌ئوله‌مه‌وه‌ دانیشتبوون نه‌م ئه‌وێرا ته‌ماشای هیچیان بکه‌م، هه‌رچه‌نده‌ گیانم خوێنی پێوه‌ نه‌ماوو به‌لام وا هه‌ستم نه‌کرد که‌ به‌گیانی خوێناویه‌وه‌ له‌ ته‌نیشتیان دام و ئیستا نه‌مناسنه‌وه.. جوڵه‌م له‌خۆم برپوو.. هه‌ندێ سه‌ربازی تریش هاتن سواربوون و جگه‌ له‌من و عوزیر ئیتر هه‌موو نه‌فه‌ره‌کانی ئینزیبات و سه‌رباز بوون.. له‌ رومادیه‌وه‌ که‌وته‌ رێ به‌ره‌و به‌غدا و تا ناو به‌غدا به‌چه‌ند سه‌یه‌ره‌دا رۆشیتین که‌ له‌ هه‌ریه‌کیاندا خه‌ریک بوو زراوم بجێ ئه‌موت ئیستا داوی ناسنامه‌مان لێده‌که‌ن و ئاشکرا

دەبين و دەمانگرن.. بەلام دياربوو لەبەر ئەوەی هەموو پاسەكە جگە لە ئێمە سەرباز بوون و جلی نيزاميان لەبەر بوو لە هيج كام لەو سەيتەرانه نەمانيان پشكنی و بەسەلامەتی گەشتینە بەغدا و کاتی لەسەیارەكە دابەزیم ئۆخەیهكم كرد و هەستم كرد هەناسەیهکی خوشیم هەلمازی.. ئەمجارە شوكرانهی خوام كرد و وتم ئەمانە بۆ ئێمە بوونە فریشتە و بە هۆی ئەوانەوه لەو هەموو سەيتەرەیه رزگارمان بوو ئینشائەلأ خوا رحمی پیمان کردوو..

* بەرنامەتان چیبوو کاتی گەشتنە بەغداي پاتەخت.. ئەو شۆیتەي بریاری گرتن و کوشتنی ئێوهی تیا درابوو..؟

- بەرنامەمان چیبیت.. ئێمە لە ئیرادهی خواوه نەمردبوین و رزگارمان ببوو ئەمانوێست بگەڕێنەوه بۆ ولاتی خۆمان بۆ ناو کەس و کارەگانیان..

* کە گەشتنە بەغدا یەكەم شت چیتان کرد..؟!

- کە لە کوێستەرەكە دابەزین وهك ئەوه وابوو لە سجن ئازاد بووین.. یەكسەر سواری تەكسیهك بوین و بۆ (باب ئەلشیخ) بۆ تەگهی شیخ عبدالقادر گەیلانی.

* بۆچی چون بۆ ئەوی..؟

- چوین نوێژمان كرد و گەلی لەخوا پارێنەوه و شكور بووین بەو حاله و سوپاسی خوامان كرد كە رزگارمان بوو بوو.. دە پارێنەوه كە خوا رحمان پێبكات و بە سەلامەتی بگەینەوه لای كەسوکاری خۆمان..

* ئاگات لەوه هەبوو كەسوگارت لەكوێن..؟!

- نەوهلأ هەر لە قادر كەرەمهوه ئیتڕ من ئاگام لێیان نەمابوو.. ئەمزانی بەرهو كەرکوك چون بەلام دلنیا نەبووم كە ئایا رزگاریان

بووبوو یاخود گیرابوون.. هەر خۆم ئومێدم لای خۆم دروست کرد که پشت به خوا نهگیراون..

* دواى ئه‌وه‌ى نوێژتان کرد و پارانه‌وه له باب شیخ چى توتان کرد..؟
- پشویه‌گمان داو تاوێ بیرمان کردوه چیبکه‌ین و چۆن برۆینه‌وه..
دواجار بریارماندا به پشتیوانی خوا به‌ره‌و گه‌راجی(نه‌هزه)برۆین و یه‌گسه‌ر سواری سه‌یاره‌ی که‌رکوک بین..

* یێشتر (به‌غدا)ت بینبوو..؟

- ئا، ئا.. بینیبووم..!

* به‌چى روێشتن به‌پێ یاخود به‌سه‌یاره له باب ئه‌لشیخه‌وه به‌ره‌و نه‌هزه..؟!

- ته‌گسیمان گرت.. چوینه گه‌راج.. زۆر برسیمان بوو به‌لام هه‌ردووگمان وامان به‌چاک زانی که نه‌چینه چێشخانه‌و که‌باب خانه بو ئه‌وه‌ی به دره‌نگ نه‌که‌وین و چونکه(جنسیه)مان پێنه‌بوو زۆریش نه‌ترساین.. به‌غدايش سامی گران بوو هیچت له هیچا نه‌بوايه لێی نه‌ترسایى.. ئیتر ئێمه ناهه‌قمان نه‌بوو که زۆر نه‌ترساین.. هه‌رچه‌نده جگه له‌خوا که‌سێتر نه‌ی ئه‌زانی ئێمه کێین و له گوی وه هاتوین.. به‌لام خۆمان نه‌مانزانی که ئێمه چه‌ند خه‌ته‌رین به‌قه‌ده‌ر ئه‌وه نه‌ترساین بۆیه هه‌ر له‌ناو گه‌راجه‌که(له‌فه)مان کړی و بردمان وتان له‌ناو سه‌یاره‌که ئه‌یخوین که چوین سه‌یاره‌که نه‌فه‌ری تیانه‌بوو سوار بوین و که‌وتینه(له‌فه)خواردن..

* سه‌یاره‌که چیوو..؟

- ٢١ نه‌فه‌ری..

* له‌که‌ستان پرسى کام سه‌یاره ئه‌چیت بۆ که‌رکوک.. یاخود خۆتان ئه‌تانزانی گامانه سه‌یاره‌ی که‌رکوکن..؟!

- گهراجی(نههزه) زۆر قهرهباغ بوو، نازانم خهتی جهند شاری لهسهر بوو بهلام نهتوت شاره میرولهیه.. مهگهر تۆپزاوا ئاوا سهیاره بهیهکدا هاتبی له ده لاوه خهلك سهر نهكهوت و خهلك دا ئهبهزی.. كه پرسیارمان کرد كامه سهیاری کهرکوکه. ئیتیر چوین و کابرایهك له نزیک سهیارهکان راوهستابوو بانگی نهههزی ئهکرد لهو کابرایهمان پرسی گام سهیاره دهرئهچیت، ئهویش سهیارهیهکی ٢١ نهههزی نیشان داین ئهوهبوو که سهرکهوتین..

* ئهی بهکهمجار له کیتانهرسی گامانه سهیاری کهرکوکن..!!

لهو کابرایهی(لغه)کهمان لیی کری..

* پیتی سهیر نهبوو که ئیوه جلی گوردیتان لهبهر دایه و پرسیاری

سهیاری کهرکوک دهگهن..!!

- ئهگهر بهلایهوه سهیریش بوبیت.. ئهوه هیچی لهو بارهیهوه

نهووت و ئیمهش ههستمان بههیچ نهکرد..

* لهناو پاسهکه خۆت و عوزێر لهسهر گورسهك پتکهوه دانیشتبوو..!

- که سوار بوین ئا، پتکهوه دانیشتین تا ههر یهکی یهك دوو

تیکهمان له لغهکه خوارد..!

* ئهی دواى ئهوه..!!

- لغهکانمان هړېدا و دابهزین و رامن کرد..!

* بۆ..!!

- ناو گهراج(نههزه) بهردهوام مراقبهی لهسهر بوو.. پری

ئینزیبات و ئهمن و پیاوی حکومهت بوو گاتی سواربوین ههستمان

بههیچ شتی نهکرد که چاودییری گرابین، بهلام که لغهکانمان دهرهینا

و کهوتینه خواردنی، کابرایهك هات پشتی دایه کۆستهرهکهوه و یهك

دووچار تهماشای ئیمهی کرد.. کابراکه جلی سهربازی لهبهر بوو سهر

شانى ئەستىرەى پىۋە بوو (عوزىر) ووتى ئەو كابرايەت بينىۋە..
 منىش سەرم ھەللىرى و تەماشام كرد زۆر ترسام بە عوزىرم ووت چىە
 ؟.. عوزىر ووتى ئەم زابته بۆيە ھاتۆتە ئىرەۋە و سەيرمانى كرد ئەۋە
 ناسىمانىتى، وىستم قەناعەت بەعوزىر بىكەم كە كابرا خۇ غەيبى پى
 نىە چۆن ناسىومانىتى.. عوزىر ووتى ئەم كابرايە ئەۋەبوو لە (تۆپزاۋا)
 ناۋەگانمانى ئەنووسى و بەخۋا ئەيناسمەۋە ئەۋە و دىنيام شكى
 خستۆتە سەرمان.. بەخۋا ھەر كە عوزىر واى ووت من لىكەم ھېرىدا
 و لە پاسەكە دابەزىم و عوزىر بەدوامەۋە ئىتر بى ئەۋەى ئاۋر
 بدەمەۋە بۆى دەرچووم..

* راتان ئەگرد..؟

- نەء رانان نەگرد چونكە ئەگەر رانان بىكرديە ئەو خەلگە
 ھەموۋى تەماشامانى ئەگرد و ئەو ھەموو ئەمن و ەسكەرىە
 ئەگەۋتە سەرمان.. بەلام بەخىرايى بۆى دەرچوۋىن.. ماۋەيەك رۆيشتەم
 وا ھەستەم ئەگرد كە ئىستا لەناكاۋ لە دۋاۋە ئەكەنە پشت ملىدا، ئەۋە
 بۆگۈئ ئەچى.. بۆيە نەم ئەۋىرا بىر بىكەمە دۋاۋە مەسافىيە باش
 رۆيشتەم و ھىچ نەبوو ئەۋجا ئاۋرەم دايەۋە تەماشام
 كرد(عوزىر) بەدوامەۋە نىە.. ئەملا و ئەۋلا عوزىر نەبوو.. ئىتر
 بەجارى زراوم چوۋ و تەم بەخۋا ديارە ئەۋ گىراۋە و ئىستا بەدۋاى مندا
 نەگەپىن (كونە مشكەم لىبۋە قەيسەرى) خۆشەم نەم ئەزانى ئەمەۋى
 چىبىكەم ھەر ئەپۆيشتەم.. نەم ئەۋىرا سۋارى سەيارە بىم.. نەم ئەۋىرا
 راۋەستەم.. تا خۇر ئاۋابوۋ من ھەر لەترسا بەناۋ ئەۋ بەغايەيا رىم
 كردۋە..

* تۆ خۆت ئەۋ ئەفسەرەت بينى..؟

- ئەى چۆن نەمبىنى شانى دابوۋە قەت كۆستەرەكەدا..

* مەبەستەم لەوێهە گەبىنیت ھەستت کرد جارى تر بىنوتە..؟

- من نەم عوزێر ئەيووت ئەمە ئەو زابتەيە کە لە تۆپزاوا ناومى نووسىووە و تەحقیقى لىم کردووە..

* تۆ پێت وا نیه ھەر لەبەر ئەوەی کە ئەفسەر بوو و ئێوەش خۆتان

ترساوین بۆیە عوزێر بەو شیوەیە شکی کردبێ کە ئەفسەرەگەى تۆپزاوايە..؟

وەلاھى ئەو نازانم.. بەلام ئیمەى تۆقان.. چونکە یەك دووجار

وەك ئەوەی چاودێرى ئیمە بکات تەماشای ناو گۆستەرەگەى کرد..

* ئێى پێت وانیه ئێویش ئەوەى بەلاو سەیر بووبێ کە لەناو سەیارەگە لەفە

ئەخۆن..؟

- بەخوا ئیتر ھەرچيەك بووبێ ئیمەى ئەوئەندە ترسان لە شوێنى

گۆللەبارانکردنەكە و لەو کاتەى وا تەقەشیان لىمان ئەکرد ئەوئەندە

نەترساوین..

* بۆ پێت وابوو ئەگەر بگىرايایا سزای لەو خراپتر ئەدران کە ئێو

بەریکەوت رزگارتان بووبوو..؟

- ناخر ئەو جیابوو ئیمە کە لە تۆپزاوا بەو شیوەیە بردمانیان

ئەمانووت بەرە و مردن ئەچین.. ئومیدمان نەماوو کە رزگارمان بێت

بۆیە گەمتر نەترساوین لەوەى کە ئەمجارە لەو وەزەو گەشتبووینە

بەغدا و بە ئومیدی ئەو بووین بگەرێینەو و نەجاتمان بووبێ بۆیە

لەم کاتەدا یەك عەسکەر بەقەدەر ھەموو ئەو سەربازانەى دیار

چالاکان سامى گرانوو..

* ئیتر عوزێرت نەبینەو..؟

- نەمبینەو و وتم سەد لەسەد ئەو گىراو..

* ئێى دواى ئەو چیت کرد..؟

- شهوم به سه رداهات.. نئی خوايه چيبكه تازە ناوێرم به نزيك گه راجى (نه هزه) دا برۆم هه موو دنياى له سه ر تا پۆ بكهى.. برپارم دا كه شهو له به غدا بمينمه وه و به يانى كه رۆژ بووه خوا گه وريه بيرىكى ئى نه كه مه وه چيبكه.. به خوا به و شه وه سى ئوتيلم كرد له به ر نه وهى (جنسيه) م پى نه بوو جىميان نه كرده وه.. نيتر به جارى نه وه ندهى تر تر سام و نه مووت نه مشه و نه مگرن روو له كوئى بكه.. ناچار روو مكرده وه (باب نه لشيخ) شوينى شيخ عه بدولقادرى گه يلانى په نام بو نه و برده وه.. چونكه درهنگ بوو دهرگانى داخرا بوو منيش نه تر سام نه م نه ويرا زور لى بدهم و بيبكه به زرمه زرم نه مزانى مچيوره كان له ژوو ره وه ن به لام گوپيان له دهرگانا نه بوو نه گهر گوپشيان ئى بوبى نه يان كرده وه.. هه يوانىكى هه بوو له ديو ده شته وه شهو له ويدا خه وتم زور سه رام بوو هه ئه له رزيم كه نه گهر هिलाكى و ماندويه تى و شهو نخونى نه و چهند شه وهى پيشو نه بويا به و سه رمايه خه وم ئى نه ده كه وت به لام هिलाكيه كه وايكرد كه بخه وم.. نيوه شهو له مره مري سه گ به خه به ر بوومه وه سه گ خهريك بوو بمخوات بوئى خوئينيان كردبوو چونكه من هه رچه نده جله كانم له خوئين پاكردبووه به لام جله كانى ژپه ره و گيانيشم خوئينى پيوه بوو.. سه گه كان به بوئى نه و خوينه دا هاتبوون.. نيتر به و ترس و هिलाكى و ماندويتيه وه چاوم نه چوه خه و و خه به رم نه بووه.. زوريش نه تر سام كه مه فره زه و شتى حكومه ت بمگرن و بلين چى نه كهى ليره.. خووم حازر كردبوو كه نه گهر پياوى حكومه ت په يابوو خووم بكه م به شيت بو نه وهى شك نه خه نه سه رم.. به و شيويه نه و شه وم رۆژ كرده وه..

* نهى كه رۆژ بووه وه چيت كرد.. شهو بيرت له وه كرده وه كه سه بهى چيبكهى بو نه وهى بگه رپته وه..؟

شەو تەنھا فریای ئەو دەکەوتم کە خەفەت لەو شەو دەم بۆم..
 بەلام کە بەیانی خوا رۆژی کردەو بەرپارم دا کە بچم بۆ (دەلاک) سەر
 و ریشم چاک بکەم ئەوجا بیر لەو بکەمەو چۆن بگەرێمەو.. چوم
 سەر و ریشم تاشی و چوم بۆ (عەلاوی) گەراجی لۆرییە ووتەم
 بەسەیارە یار بار و حەییوانات ئەپرۆم جیگای شک نیە و رەنگە بەو
 ھۆیەو بەتوانم لە سەیتەرەکان دەربازبم.. کاتی چوم ھەندێ کوردەم
 بینی خەلکی سلیمانی و ھەولێر بوون قسەم لەگەڵیان گەرد و ھەمان
 ئەو چیرۆکە ی رێکم خستبوو بۆ ئەوانیشم گێڕایەو کە لەبەر ئەو
 جەنیسەم پێ نیە دەمەوێ لەگەڵ بارێکدا بچمەو کەرکوک، دیاربوو
 ئەوانیش ئەترسان نەیانویژا وەعدەم پێ بدەن وتیان لێرە بە نۆرە
 دەرئەچین نۆرە ئێمە نیە ئاماژەیان بۆ کابرایەک کرد وتیان
 نۆرە ئەو کە چووم بۆلای وتی ئەگەر بارێک بیت نۆرە منە و
 لەگەڵ خۆم دەتەبەم.. کابراکە خەلکی ھەولێر بوو پیاویکی باش
 دیاربوو.. زۆر بەزەم بەخۆمدا ئەھاتەو وام ئەزانی ئیستا ئەوان
 لەخۆم دڵسۆزانە تر ئەیانەوێ رزگارم بکەن لەبەر ئەو کوردەم..
 بەلام ئەوان خەریکی کەسابەتی خۆیان بوون گوێیان لەو نەبوو
 کوردێک جەنیسە پێ نیە و ترسی گرتنی لەسەرە، بەلام ھەرخۆشەم
 دلی خۆم ئەدایەو کە ئەمووت ناھەقیان نیە و رۆژە رەش بوو کێ
 ئەیوێرا پێھەکی چەوت دابن.. ئەمووت ئەلێ ئیستا بۆیان بگێرەو
 چیم بەسەر ھاتوو، بەلام نەم ئەوێرا.. نێر لەپەنای دیواریکدا لەناو
 گۆرەپانی سەیارە یارەکان چاوەرێی بارێک بووم بیت و تا ئەو کابرا
 ھەولێرە ھەلەم بگریت و وەک ئەو کە خاوەن سەیارەگە یم و رزقەم
 لەسەر ئەو باردبێ ھەر ئەپارامەو خاوەن زوو بارێک بیت. خوا کردی
 نزیک عەسەر بوو بارێک پەیاوو کابرایەک بوو داری ھەبوو بۆ

ھەولير چوين بارمان كردمنيش كه وتمه بار كردنى دارى نه چارى
 بوو لۆريه كەش (ئيسكانى بوو) دارە كەمان بار كرد كابرانى خاوەن دار
 خۆى لە گەلەمان نە هات ديار بوو سايق لۆريه كە شوينى داگرتنە كەى
 دەزانى لە ھەولير بۆيە منى لە گەلەن خۆى ھەلگرت و كەوتينە رى، من
 بۆ كەركوك و ئەوئيش بۆ ھەولير.. بە دريژاينى ريگاي نيوان (بەغداد-
 كەركوك) بەر لەوئى بگەينە ھەر سەيتەرەيەك كابران شارەزابوو
 ئەوئىستا منى ئەكردە ناو دواوئى لۆريه كە و خۆى بە تەنھا لە پيشەوئە
 بوو تا شك نەكەن.. چونكە ئەوئيش ئەترسا كە من لە سەيارەكەيدا
 بگيريم ئەوئيش حسابى منى بۆ دەكرىت.. بەو شيوەيە ريگاي دوورى
 نيوان بەغداد -كەركوكمان بېرى و لە ريگە پيئم ووت كە ئەگەر بگەينە
 (شۆريجە) مالى خرمى ليئە.. لە ريگە زۆر قسەمان كرد ھەر چەندە
 من ھەر نەچوومە ژيەر بارى قسەيەكى تر و ھەر ئەو چيروكەى ريگە
 خستبوو ھەر ئەوئەم دەگيرايەوئە.. بەلام ديار بوو كابرانى سايق شكى
 كردبوو چونكە كاتى شەو گەيشتەينە كەركوك و چوينە شۆرچە كاتى
 چاوم بەو جادەيە كەوت كە چوار شەو لەوئەوئيش لەگەل ئەو ھەموو
 خەلگەدا پييدا تيبەرين ئيتى بى ئەوئى بتوانم خۆم راگرم لەرزم ئى
 نىشت ويەكە يەكەى ئەو سەيارانەم دەھاتەوئە بەرچاوى و براگانم و
 سالىخ ئامۆزام و ھەموو ئەو ژن و منالەى سجن بوون.. ئيتى بەو
 ھۆيەوئە ريگەكەم ئى تىكچوو كابرانى شۆفيئر لە شۆرچە ليئى پرسى
 ئەمە شۆرچەيەوئە لەكوئى دانەبەزى.. و تەم من تەنھا لەوئەوئە
 سەردەر دەكەم بچين لاي بەنزيخانەكەوئە بيئەوئە، كابرانى شۆفيئر مالى
 ئاوابى رۆيشت و سوپايەوئە ديار بوو ئەيزانى كە من وەزەكەم خراپە
 لەشويئەك نزيك (لەتيف ئاوا) پيئم ووت ليئە راوئەستە ئيتى خۆم
 شارەزام.. كاتى راوئەستا ويستم پارەى بدمەنى كابران توند دەستمى گرت

و رازی نه‌بوو پارهی بدهمی ووتی من پارەت نه‌دهمی چونکه نه‌زانم تۆ
توشی کاره‌ساتی بویته.. وتی منیش کوردم نامادهم به هه‌موو
شیوه‌یه‌ك هاوکاریت بکه‌م به‌س پیم بلی چی کاره‌ساتی‌کت به‌سه‌ر
هاتوو.. منیش هه‌ر له‌ناو سه‌یاره‌که هه‌رچیم به‌سه‌ر هاتبوو نه‌وه‌ی
بینیبوویم هه‌موویم بۆ گێڕایه‌وه و پیم گووت هه‌رچی خزم و که‌س
و کارت هه‌یه ناگاداریان بکه‌ره‌وه که ته‌سلیم نه‌بن و نه‌وه‌ی بگێریت
هه‌مووی ده‌کوژری..

مالی خوشکێکم له له‌تیف ئاوابوو چووم له ده‌رگام دا نه‌وان
خه‌وتبوون خه‌به‌ریانم گرده‌وه هه‌موویان خه‌په‌سان به‌م نیوه شه‌وه
له‌کوێوه هاتوو و چۆن له‌سجن رزگارم بووه..من پرسیری مال و منال
و نه‌وان پرسیری براکانی ترمیان نه‌کرد.. پێیانم ووت عافواته و
به‌یانی هه‌موویان دینه‌وه..

* شه‌و له مالی خوشکه‌کت خه‌وت لیکه‌وت.. که له رووی ده‌رونیه‌وه
جاریکی تر تیکه‌ل به به‌مه‌له‌کت بویته‌وه ییگومان براکانت
بیرده‌گه‌وته‌وه!!..

- له‌به‌ر نه‌وه زۆر هیلاک و ماندوووبووم زۆر کفت بووم تا به‌یانی
خه‌وتم.

* ئە‌ی که رۆژ بۆوه تۆ پیت وتبوون عافواته و به‌یانی براکانت دینه‌وه..
چیت کرد.. یا نه‌وان تا‌که‌ی چاوه‌پێی گه‌ڕانه‌وه‌ی براکانت بوون!!

- وه‌لا نه‌وان تا سه‌دام روخا هه‌ر به‌ته‌مابوون بینه‌وه، به‌لام هه‌ر
نه‌و رۆژه کاتی ئاویان بۆ گه‌رم کردم و خۆم شۆری.. جله‌کانی ژیره‌وم
خوینی پێوه‌بوو. نه‌وان زۆر ترسان و که‌وته‌نه پرسیار کردن.. ناچار
وتم که بردومانیا‌نه بۆ سجن سه‌یاره‌مان وهرگه‌ڕاوه.. به‌لام
گه‌ڕانه‌وه‌که‌م بۆمن قورس بوو مایه‌ی مه‌ترسی بوو چونکه که‌

بلاوبېتتهوه من گهړاومهتهوه ههرچي كهس و كارى نه نفال ههيه رووى /
 پرسيار نه كنه من كهس و كاره كهيان چي به سهر هاتوو به مه دا
 ئاشكرا ئه بيم و حكومت نه مگريتهوه كه چوڼ گهړاومهتهوه..
 ئه شمزاني گهر له مال نه خو شكه م بمينم نهوه هه موو دوو روژي ترو
 هه موو خه لكى ناوچه كه نه زانن من له وييم بويه له ترسا ناچار بووم كه
 مالى نه وان جيبه يلم و چومه مائيكى تر(كاك عه بدولا براى كاك
 عه بدولكه ريم حه سن) له باله خانه يه كدا شوينيان بو چا كردم و
 شاردميانه وه (۲۰) روژ لهو باله خانه يه بووم..

*** ههر له كهركوك..؟**

- ئا..ئا.. ههر له كهركوك..

*** ئه دواى ئه ويست روژه چيت كرد..؟**

- دواى نهوه چومه مالى كورپكى خزمان له (لهيلان) نامر سريه
 جاش بوو دوو سى روژ له وى مامه وه و دواى نه گهل مه فرزه يه ك
 جاشدا بردميانه وه بو چه مچه مال و دواى بو شوړش و ئيتر له
 خانوويه كدا له گهل مناله كاندا يه كمان گرته وه..

*** كهس و كاره نزيكه گاني خوټ كه ده رباره ي برا و كه سه گاني خوټان**

پرسياريان ده كرد چوڼ وه لايت نه دانه وه..؟

- من چوڼ له گوړه به كوومه له كانه وه تا كهركوك يه ك چيرؤكم ريك
 خستبوو كه سايه قى سه ياره ي ئيشغال بووم و سه يارهمان وه رگه پاره..
 كاتى گهړامه وه مال و دواتريش ههر نهوه قسه م بوو كه من پيش
 نه وه ي بگهينه توپزاوا من له سه ياره كان دابه زيوم و ئيتر هه والى كهس
 نازانم..

*** برويان پيت نه كرد..؟**

- لهوۀ نه چوو بر وایان کردیی چونکه هه موو نهو سه فهری من
چوار شهو و پینج رۆزی پیچوو.. زۆری نه خایاندبوو.. بۆیه بر وایان
نه کرد و به وهش وا نه زانم که بر وایان کردبوو چونکه ئیتر هه وائی
تریان ناپرسی..

* ئهی ترسی ئه ووت نه بوو که (عوزیر) راستیه کان بگێرته وه..!!
- وهک ترس بهردهوام نه ترسام و هه موورۆژی ئه مووت ئیستا دین و
نه مگرن ههر بۆیه شوینی خو حه شاردانم دروست کردبوو به زۆری
لهو شوینه دا نه ژيام..

* لای خیزانه کی خؤ و مناله کانت راستیه گهت به وانیش نهوت..?
- خوا ئاگاداره بو ژنه که شم نه گێر ایاووه تا نهوساله ی چوین بو
نه مریکا له تورکیا بۆیانم باس کرد..
* هو ی چوو که نه تگێر ایه وه..?
- نه ترسام..

* له مال و مناله کی خؤت نه ترسای ..!!
- ئا، لهوۀ نه ترسام دوا ی له زمانی ئه مانیشه وه بگاته دم که سیکی
تر و بلاوبیته وه.. چونکه من براکانم و کۆمه لئ خزم و که سم بهر
نهو شالاه که و تن که سوکاری هه مویان و خوشکه کانم و برازاکانم
هه میسه به ئومیدی ئه وه بوون که رۆژیک ئه وانیش وهک من چۆن
هاتمه وه له ناکا و په یانه بن ئی ئه گهر من ته نها لای ژنه که ی خو م
به موتایه دلنایام ههر چه ندی بیویستایه نه یگێر پته وه به لام پیوه ی دیار
نه بوو که ئومیدی ئه وه نه بی بگه رپنه وه..

* تو پشتر وشه ی ئه نفال بیستوو.. بهر له وه ی خؤ ئه نفال بکریی..?
ئی کوا ئه نفال پشتر روویدا بوو..!
* مه به ستم له وشه ی ئه نفال ..!!

نەء..

* ئەى كەى بۆ يەكەمجار بەر گویت كەوت..؟

- ئەوكاتەى خەلك گىرا و گوندەكانيان سوتان نەمان ئەزانى پىيى
ئەلئىن چى.. بەلام كاتى من گەپامەو ئەيانووت ئىو ئەنقالن..

* كاتى گەپائەو نەو مال و منال و كەسوكارەكەت و بەتايەتى كە لە
شۆرش بوى كە مەلەندى سەرەكى كەس و كارى ئەنقال بووى و ئەزانى
ئەو خەلكە ھەمىشە چا و لەپنى ھەوائىگن كە بۆيان يىت و ھەوائى
كەسوكارەكانيان يىتى.. ھىچ كات بىرت لەو نەكردەو كە گە
بەشيوەيكى راستەوخۆ و ئاشگراش نەبى بە نەپتى ئەو بەلۆبكەيتەو كە
ئەنقالەكان نەمان بۆ ئەوئى ئەوخەلكە بەردەوام ئەو ئازارە نەچىژن..؟

- نەوئەلا، نەم ئەويست لە زمانى منەو بىبىستەن كە ئەنقالەكان
نەمان..

* بۆ..؟

- ئەى ئالئىم لەلەيك ئەترسام لەلەيكى تىرشەو پىم گوناھ بوو
ئەو خەلكە ھىوابراوبكەم..

* ئاگەى ئامادە نەبووى ئەو راستى بەگىرتەو..؟

- وەلاى خۆم وام دانابوو ھەتا سەدام ئەروخى و ھەمووشتى بۆ
خەلك دەرئەكەوئىت تا ئەوكاتە نەيدىرگىنم..

* ئەى ھەست ئاگەى گوناھبارى بەوئى كە حەقىقەتتەك شاردبۆو
كەمىللەتەكەت پىوئىتى بە ئاشكرايوونى ھەبوو..؟
بۆ گوناھبارم، خۆم ئەنقالم نەكردوو..

* لەدواى ئەوئى گەپائەو شۆرش تا راپەرىن كە ئىتر ترسى سەدام و
رژىمەكەى لەسەرت لاچوو لەو دوو سەلەدا ھىچ جارئكى تر مەترسى گرتت
نەكەوتەو سەر..؟

- له شۆرش..؟

* به ئۆي له شۆرش و له هەر شوئیی ژیاوی خەریک نەبوو دەستگیرت
بکەنەوه..!!

- هیچ جارێک نەبوو بۆ گرتنی من بێن بە تاییەت، بەلام زۆر جار
جەیش ھاتوو و تەفتیشی گەرەگەکی کردوو بەلام من ھەوشەییکی
چۆل لە تەنیشت مائمانەوه بوو لەو ھەوشە چۆلەدا شوئینیکم بۆ
خۆشاردنەوه دروستکردبوو جیئ شک نەبوو ھەر جارێ ترسی ھەملە
و تەفتیشمان بواوە ئەچومە ئەو شوئینەوه..

* کە ھەوشە چۆل بوو چۆن شوئینیکت دروستکردبوو وا جیگای شک
نەبوو..!!

- لەسەر زەویەگە چائیکم دروستکردبوو وەک ژێر زەوی و یەك
گلابە بلۆکمان ھەلپشتبوو سەریدا ولەناو بلۆکەکانەوه رینگای چۆنە
خوارەووم دروستکردبوو کەس ھەستی بەو نەدەکرد کە لەژێر ئەو
گلابە بلۆکەدا(ھەشارگە) ھەبێ..

* هیچ خەزم و ھاوسییەکت ھەستیان بەو نەکرد کە شوئیی
خۆشاردنەوت ھەیە..؟

- نەخێر کەس نەیزانی

* ئەو ھەست بەو نەکرد کە کەسیک بەو حالەو زانیی کە تۆ لە
بیابانەوه گەراوتەتەوه و زانیاریت دەربارەو چارەنووسی ئەنفالەکان لایە..
مەگەر خوا کەس نەیزانیوہ..

* ئەو عوزێر..؟

- با عوزێر ئەیزانی بەلام لەبەغدا کە لە(عوزێر)لە یەکتەر
جیابوینەوه نێر من نەمزانی عوزێر چی بەسەر ھات و قەناعەتیشم
وابوو کە گیرایی..

*** هیچ کات پرسپارت نه کرد له ناسیاوئ خزمی که سینک که بزانی عوزیر چی به سهر هاتووہ..؟**

وهلاهی راستیت دهوئ زور حهزم ئه کرد بزانه چی لیها ت بهلام نهم ئه ویرا و له کهسم نه پرسی..

*** ئهی ئهو شۆفیره ی له بهغداوه تا کهرکوک هیئاتی ترسی ئهوت نه بوو ئهو ئاشکرات بکات که حهقیقه ته کهت هه مووی بو باس کردبوو.. خوا نه خواسته مه بهستم ئه وه نیه بلیم پیاوکی خراب بووه له و رووه وه ده بلیم که تو راتسپاردبوو کهس و کاری و تا پیتی ده کریت خه لک ئاگادار بکاته وه که ته سلیم نه بن چونکه ده کوژرین..؟**

- نهء.. ترسی ئه وه مه نه بوو چونکه راسته من هه مووشتی کم بو گیرایه وه به لام نه مووت خه لکی کویم ئهو نه ی ئه زانی من له کوئ داننه نیشم تا بجی بلاوی بکاته وه بلی کابرایه ک له چه مچه مال له شۆرشه و ئهو به چاوی خو ی بینویه تی ئه نفاله کان کوژراون.. ئه گهر بلاویشی کرد بیته وه ههر ئه وه ی گیرا وه ته وه که کابرایه کی له بهغداوه هیئا وه ته وه بو کهرکوک بو گهره کی شۆرجه و وای ووتوه..

*** باشه که دوای یه کهم شه و له مالی خوشکه کهت شوینه کهت گوپی خو له ترسی ئه وه نه بوو که بو شۆفیره کهت گیرا بووه..؟**

نه به خوا له بهر ئه وه نه بوو.. من قهت پیاوه تی ئهو کابرایه م بیر ناچیته وه ئهو نه بوایا به حه یاتی ناگه ی شتمه وه کهرکوک.. من یه ک غه درم کرد لی م نه پرسی ناوی جیبوو، به لام نیستا زور حه ز نه کهم بیناسمه وه ته مه ننا ئه کهم به هو ی نهم مقابه له یه وه کابرا بدۆزمه وه..

* كاتى راپەرىن كرا و دەسەلاتى سەدام و بەس لەسەر
بەشىكى كوردستان نەما كە شۆينى ژيانى تۆ(شۆرش) ناوچەيەكى
ئازاد بوو بۆچى دواى راپەرىن بە كەس و كارى ئەنقالەكانت
نەووت، ياخود بۆ بە كەس و كارەنزيكەكەى خۆت نەوت كە
كەسيان نەماون..؟!

- بەخوا ئيتەر نەمووت..

* ئاخر بۆ خۆ ئەمجا ترسى سەدامت نەمابوو..؟!

- كورە چۆن ترسى سەدامم نەمابوو بەخوا تا ئەو رۆژەى
روخا ترسى بۆ سەر ھەموو كوردستان ھەبوو نەك من..

* كەواتە بە پلەى يەكەم لەترسا نەتگير او تەوہ..؟!

- لەترسا و لەترسى خەلكيش..

* خەلك بۆ..؟!

- مەسئولىەتەكەى قورس بوو تۆ بە ھەزاران كەس
بۆلى چاودەپ ئى مەبە كوپ و براو كەسەكانتان نەماون..من لام
قورس بوو كاگە ژن وابوو پىنج ھەر كوپى ئەنقال بوو، خەلك
بوو دوانزە سيانزە سەر خىزانى تياچوو بوو چۆن بوپرم پىيان
بۆلىم كەسيان نەماون..

* دواى گەرانەووت لە گۆرە بەكۆمەلەكانەوہ تا راپەرىن ھىچ
جاريك شىخ موعتەسەم ئەو موستەشارەى تەسليمتانى كرد
نەتيني..؟!

- من ئەو ماوہيە ھەروەك سجن وابووم كىم بينى تا شىخ
موعتەسەم ببينم..

* ئەى دواى راپەرىن..؟!

ھەر نەمبيني..

* خۆت نەتوېست بېيىنى ياخوت نەت ئەتوانى بېيىنى...!!
 ۋەلايى نازانم ئەمتوانى يان نا.. بەلام ھىچ بىرم لەۋە
 نەكرده ۋە كە بېيىنم..
 * بۆچى بىرت لى نەكرده ۋە..
 - ئاخىر بۆ بىرى لى بىكەمە ۋە..
 * ھەر لەبەر ئەۋەى پىلى بلىلى چارەنووسى ئەۋ خەلگەى تۆ
 تەسلىمىت كورد بەۋ دەرۋە چون كە تۆ بىنىت..
 - ئى من بە ژنەگەى خۆمم نەۋوتبۈۋ چۆن بەشىخ
 موعتەسەم بلىم..
 * ئاخىر جىاۋازى ھەبۈۋ.. دەبۈۋ بەشىخ موعتەسەم بلىلى بۆئەۋەى
 بىزانىيا كە ئەۋ ھەمۈۋ گەنجە كوردەى دايانە دەستى سوبۈۋە
 ھەمۈۋى لە گۆرى بەكۆمەلدا كۆژان..
 - بەخۈا ئىتر نەمۈۋت..
 * باشە با بىيە سەر ئەۋەى چۆن كەيشنە ئەمرىكا..
 - ئەى من يەكەمجار چىم پىت ۋوت نەمۈۋ مراعاتى ئەۋ
 ۋەزغە تايبەتەى من بىكە.. من ئىستا ۋەك شايبەتھال لە
 ئەمرىكا دانراۋم بۆ دادگای نىۋ دەۋلەتى نەمۈۋ ئەۋانە باس
 ناگەين كە پەيۋەندى بە ئەمرىكاۋ شوپنى ئىستامەۋە ھەيە..
 * با، منىش لەسەر ئەۋانە رازىم ۋ بۆ ئىستا كارمان بەۋانە نىە..
 بەلام مەبەستم لەۋەبۈۋ چۆن زانرا كە تۆ كەسىكى لە گۆرە
 بەكۆمەلەكانەۋە گەراۋىتەتەۋە ۋ شايبەتھالى زىندۈۋى بەكۆمەل
 كۈشتى ئەنقالەكانى لە گۆرى بەكۆمەلدا...!!
 - ئەۋەيان منىش نازانم..
 * چۆن نازانى ئەى خۆ ئەمرىكا غەيى پى نەبۈۋ...!!

نا، نا غەيىبى پىئ نەبوو بەلام وەك غەيىب وابوو كاتى
نەجنەبىيەك ھاتوو لە شۆرش منى بىنى سەيرم كرد زۆرىيە
شتەكان ئەزانى. من ويستم حاشا لەو بەكم من فەرەجەم بەلام
نەتووت لەناو دل مندايە زۆرشتى ئەزانى..

*** چۆن ھات بۆلاى تۆ بەرپەكەوت بوو ياخود بەتايىيەت بۆلاى تۆ
ھاتبوو..؟**

- رپكەوتى چى سۆراغى دنيای كوردبوو تا منى دۆزىيەو..
*** ئەى كاتى ھات و پرسىارى ئەوئى كرد تۆ فەرەجى.. نەتپرسى
چۆن ئەزانى من فەرەجەم..؟**

- با پرسىم و ويستم خۆم بدزمەو و ھىچ قسەى بۆ نەكەم
بەلام ئەو ووتى كە(عوزپەر)قسەى بۆم كوردوو و عوزپەر ناوى
منى دابوو پىئ..

*** ئەى كاتى باسى عوزپەرى كرد ئىتر رازى بويت قسەيان بۆ
بەكى..؟**

- نازانم ئەوان چۆن عوزپەريان دۆزىبۆو و چۆن رازيان
كوردبوو كە بەسەر ھاتەكەيان بۆ بگيرپتەو بەلام ھەمووى
بۆيان گيرابۆو و ئەو باسى ئەوئى بۆ كوردبون كە چۆن لە
ئۆردوگاگەى نزيك رومادى عوزپەر لە پاسىكى ۱۸ نەفەریدا بوو
و من لەسەر رپگاگەيان راووستاوم و دەستم لە سەيارەكەيان
راگرتوو و سواربووم و عوزپەر ھەر يەكسەر منى ناسىبوو و
خۆى پىئ رانەگىراو و يەكسەر بانگى منى كوردوو بچمە
تەنيشتىو و دواى باسى ئەوئى بۆ كوردبوون كە چۆن زۆر
بەدواى مالى خوشكەكەى عوزپەردا گەراوين لە رومادى و
نەماندۆزىوئەو و بەسەرھاتەكەى بەغدا و ھەمووى بۆيان

باس كړدېوو.. ئيتړ من چى نه گيړمه وه به لّام پييانم ووت كه
كاتى بۆتان باس ده كه م جگه له خوّم و وهرگيړه كه و يه ك
كه سيكي ئه وان زياتر نابى كه سى ترى ليبي..

*** رازييون..؟**

- ئا،ئا.. ئه وان خوا خويانيوو من قسه يان بۆ بكه م.. به لّام
رازي نه بووم كه رسمه بگرن و دهنگيشم توّمار بكه ن..

*** باشه كه دلتيا بووى له وى عوزيړ هه موو شتى بۆ باس كړدېوون**
ئيتړ بۆچى ئه ترساي و بۆ به مخرج بۆيانت گيړايه وه يان كاتى زانيت
عوزيړ هه موو راستيه گاني دركاندووه بۆچى ئيتړ بۆ خه لكت
نه گيړايه وه كه ئيتړ چاوه رتّى ئه نفال نه كه ن..!!

- ئى خوّ عوزيړيش بۆ خه لكى نه گيړابؤوه. ئه ويش لاي ئه و
ئه چنه بيانه ووتبووى ئه وانيش به عوزيړيان ووتبوو به هيچ
شيويه كه ئه م هسانه لاي كه سى تر ناكه يت و ناگيړپته وه و
وايشيان به من ووت كه نابى بيدركيّنم تا ئه وان ئه چنه وه
ئهمريكا و ئيشى له سهر ده كه ن تا سه دام بده ن به دادگاي
نيوده و له تى ئه وكاته وهك شايه ت ئيمه بانگ ده كه ن من خوّم
پيشتر چهنى ئه ترسام ئيتړ له دواى ئه و چاوپيكه و تنه وه تا ئه و
روژدى بردمانيان بۆ ئهمريكا سه د ئه وه نده ئه ترسام و هه موو
روژى به ته ماي ئه وه نه بووم بگه مه روژيكي تر و نه مووت
ئهمكوژن بۆ ئه ودى ئه و شايه تيه نه ده ين.

*** له و دوو نيوانه دا له مقابه له كه ت تا ئه وكاته ي چون بۆ ئهمريكا،**

هيچ مه ترسيه ك كه وته سهرت..؟

- له خوا به زيادى نه

*** ئەو كاتەى وا نزيك بوونەو كە ئەرۆى بۆ ئەمريكا و ئىتر ترسى سەدامت نامىنى ئەو كاتەش بەخەلكت نەوت كە ئەنقالەكان نەماون..؟**

- من ئەلئيم لە (۱۹۹۸) كاتى خوۆم و مال و منالەم بەرەو ئەمريكا ئەچوین لە تورکيا لە سەفارتى ئەمريكا بۆ ئەووى دۇنيابن كەمن (فەرەج) م پرسىارەكانيان لئيم كردهو و منيش ئەووى دىبووم ئەوئ گيڤامەو و زن و منالەكەم لەوئ لەدەمميان بىست..

*** ئەى دوايى چيان ووت گلەيى ئەوەيان نەكرد بۆچى بۆت نەگيڤاوەتەو..؟!؟**

- تا سوار تەييارەش بوين ھەر نەگريان نەولا ھەزيان ئەكرد ھەر نەيان بىستايا قابىلە شتئ گەلئ خوۆشم بۆيان گيڤاوەتەو.
*** من بىرم چوو سەرەقا شتكت لئ بىرسە، و تە كاتى ويستيان رەميمان بگەن مەولويەكەم قەول دا.. كاتى ھاتتەو ئەو بەلئىنەت برە سەر.. خيڤەكەت كەرد..؟**

و دەزەمان خراپ بوو ھەر قەرزارى خوابووم تا دواى ئەووى كەيشتمە ئەمريكا دواى ئەو مەولوەكەم كەرد..

*** تۆ ئىستا دواى ۱۶ سال بەسەر ئەو كارەساتەدا و دواى ئەووى وا شەش سالە لە ئەمريكا دەژىت، تا چەند ئەو رووداوە ھەست ئەكەيت لە زاگيرەتدا بە زىندويەتى ماوەتەو و ئازارى پيۆە ئەچيڤى..؟**

چەند رۆژە من ئەم شتانەى بۆت ئەگيڤمەو، بەردەوام لەمىشكەمدايە و قەتيش لەبىرم ناچنەو.. من ئىستا ھەر بەلاشە لە ئەمريكام بەخوا بەشەو رۆژ روحم لەم ولاتەيە و

وهك شىرىتى قىديو ئەو بەسەرھاتەى بەسەرمدى ھات بە
بەرچاومەو دەيت و دەجىت..

ئىستاش ئەو ھەموو لاشىيە وا لەبەر چاومىن كە سەربازەكان
بە پۇستالەو بەسەرىدا نەروىشتىن و قىرچەى ئىسكى
پەراسويان ئەھات لەژىر پىي جەلادەكان دا ئىستاش دىمەنى
ئەو دوو كۆرە گەنجەم لەبەر چاوە كە خەلكى (قىرچە) بوون و
بە بەرچاومەو گىيانىيان دەرجوو بەقەدەر براكانەم ئازارىيان
ھەيە لام كە نازانەم براكانەم چۆن و لەكوئ گوللەبارانكران و
كرانە ژىر خۆلەو..

*** گەر بىرسم ئىستا تۆ پىناسەت بۆ ئەنفال چىيە.. ؟ وهك
گەورەترىن قورىانى ئەنفال..!!**

- ئەنفال پىناسە ناكرى.. ناتوانرى بگىرپىتەو..
نانوو سىرتەو.. بەزۆر روھ كىشانى ھەزاران كەسە بى ئەوھى
خوا بىپارى مەرگىيانى دابى.. ئەنفالان بە زۆر مەران.
*** ھەز ئەگەى ئەو گارەساتەى بەسەر تۆدا ھات بەسەر
دارودەستەگەى سەدام دا بىتەو..!!**

- نا نا نا.. قەت دوعاى وا مەگەن.. ئەوھى بەسەر گوردا ھات
بەسەر كەسدا نەھاتوو و ياخو بەسەر كەسى تردا نەيەت..
بەلام ھەز ئەگەم ئەوانەى وايان لە ئىمە كىرد دايان بىنپىن و
ئەم بەسەر ھاتانەيان بۆ بگىرىنەو و دواى لىيان بىرسىن
بۆچى واتان كىرد..

*** ئەى دواى ئەو ئىستا ترست نەماو ھەز ئەگەى ئەم بەسەر
ھاتەت خەلك بىزانى..!!**

ئەرەو ەلا ئەگەر لەبەر ئەو حالەتەى ئەمریکا نەبوايا ەزم
نەکرد لە تەلەفزیۆنەو ەھمووی بۆ خەلک بگێر مەو ە..

* بەلێم پێ ئەدەى بۆ کەى موقابەلەى کەى تەلەفزیۆنیت بکەم..؟
من وەعدەم پێتدا ئەچمەو ەپێیان ئەلێم و ئەم داواىەى تۆ
ئەخەمە پێش چاوى ئەو دەزگایەى لەمن بەرپرسە گەر رازى
بوون دلتیابە تەنھا لەبەر خاترى ئەو مقابەلەىە دیمەو ە..

* وا گەیشتنە گۆتایى من زۆربەى ئەوشتانەى وىستم لەم
دیدارەدا بەدەستم هێنا و بلاویشى ئەکەمەو ە.. بۆ ئەمەیان چۆن
چارەسەرى ئەکەى..؟!

- ئەى لەسەر چى رێکەوتین نەموت ئەبێ بلیى لەسالى
(١٩٩٢) ئەم مقابەلەىەم کردو ەو ە..

* گەر ئیستا داوات لێبکەم لە زمانى تۆو ەچارەنووسى
ئەنفالەکان رابگەیتى.. چیم وەلام ئەدەیتەو ە..؟
کەسیان نەماون، ەهمویان کراون بەژێر خۆلەو ەو ەئەبێ
ئیتز بەدواى ئیسک و پروسکەکانیاندا بگەرێن.

* پێت وایە دەتوانین ەهمویان بدۆزینەو ە..؟
- دەبێ ەهمویان بدۆزینەو ە..
* بەچ شیوازێک..؟

- سەرەتا ئەوانە بدۆزینەو ەکە زانیاریان دەربارەى ەهەىە..
* مەبەستت لە گۆرەکانە..؟

- نەء.. مەبەستم لەوانەىە وا زانیاریان دەربارەى گۆرەکان
ەهەىە..

* بۆ نمونە وەك كى..؟

وہك ئىمە.. من ئامادەم كەى بېرىار درا كە بيانھېننەوہ بىم
و بچىن بۆ ئەو شوپنەى كە گوللەبارانكردنەكەى تيا
ئەنجامدرا.

* رى دەبەيتەوہ سەرى..؟

- بەلى..

* جگە لە ئۆو دەتوانىن سوود لە زانىارى كىتى تر وەرگرىن..؟
ئى خۆ سەدام نەماوہ ئەتوانىن ئەوانەش بدۆزىنەوہ كە
خۆيان خەلكەكەيان كوشتووہ، داپۆشيوہ و بىنيويانە..!!
* گەر ئەوانەمان دەست نەكەوت..!!

دەبى كورد ھەموو خاكى عىراق ژىرەو ژووركات ئەوجا
بەجل و بەرگ و جامانە و پشتوین و جلى ژنەكاندا ئىسك و
پروسكەكان دەناسىنەوہ..

* بىت باشە دوای دۆزىنەوہى گۆرە بەكۆمەلەكان چى لەو ئىسك
و پروسكە بكريت..؟

خۆ قابىلە مال بەمال دابەش ناكرى دەبى لەيەك شوپنى
ھەموويان بەجوانى بنىژرىن و جل و جۆرەكانيان وەك
مۆزەخانە ھەر لای گۆرەكانيان دابىرى..

* لە ھەموو كوردستاندا چى شوپنىك بە گونجاوترىن شوپن
دەزانى بۆ ئەو(مۆنۆمىتە)..؟

تۆپزاوا..

* بۆ..؟

لەبەر ئەوہى ئەنقالى ھەموو كوردستان برايە تۆپزاوا و
لەويوہ لەيەكترى جيا گراينەوہ و دابەشكران.. بۆيە ھەقە

لەھەموو شوێنیکەوه ئێسکەکانیش بهێنرێتەوه و لە تۆپزاوا
کۆبکریڤەوه..

* جارى سوپاس تا دیداره تەلەفزیۆنیەکە..!

بە سەرچاو ئینتەشائەلا ئەوه ئەبێ..

تێبینی : ئەم دیداره له ناوخری کوردستاندا بە (٨) بەش لەروژنامەی
(ههواڵ) و لهههردوو سائتی (Kurdistannet .org) و (Kirkukcenter.com) دا یلاوکراوهتهوه .

بەرھەمە چاپکراوەکانی نووسەر

١٩٩١	تەم و دوکەن
١٩٩٢	کەرنەقانی مەرگ
١٩٩٢ چاپی یەکەم	مارشی نەبەزین
١٩٩٧ چاپی دووهم	
١٩٩٩	سەید جەوهەر جەوهەر بو بۆ کوردستان
٢٠٠٠ چاپی یەکەم	کوچ و کوچپێکردن ھۆکارو بنەماکانی
٢٠٠١ چاپی دووهم	
١٨/شویاتی ٢٠٠٢	شایە تحالەکانی نەنقال (بەرگی یەکەم)
٦/نەیلۆی ٢٠٠٢	شایە تحالەکانی نەنقال (بەرگی دووهم)
١٨/شویاتی ٢٠٠٣	شایە تحالەکانی نەنقال (بەرگی سێهەم)
نازاری ٢٠٠٤	گەڕانەووە بۆ کەرکوک
نازاری ٢٠٠٤	لەتۆپخانە و بۆعەرەر
نازاری ٢٠٠٤	لە ئوم رێعانەووە بۆ تۆپزاوا

سو پاس بو:

* دەرگای ههوالّ بو راگه یاندن و روژنامه وانی.

* هیدایهت رهحیم توانیم بههوی ئهوهوه بگه مه خزمهتی

فه رهج

* شوکر کوری فه رهج که شوینی دیداره کهی بو

رهخساندین

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

شەپارەتکارلار ۋە كەڭەشچىلەر بۇ رايوندا ئۆزىنىڭ ۋە ئۆزىنىڭ بىلەن

Arif Qurbani

2004